

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

“Διαχείριση Ασφάλειας Αθλητικών Γεγονότων”

ΝΤΑΛΑΧΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

A.M.217

Διπλωματική εργασία

για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου στην κατεύθυνση:

“Νέες Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων”

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2013-2014

Πάτρα, 2014

Τριμελής Επιτροπή:

- 1. Δήμητρα Παπαδημητρίου, Λέκτορας (Επόπτρια)**
- 2. Λεωνίδας Μαρούδας, Καθηγητής**
- 3. Παναγιώτης Πολυχρονίου, Επίκουρος Καθηγητής**

Πρόλογος

Η εργασία που ακολουθεί εκπονήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών, στην κατεύθυνση “Νέες Αρχές Διοίκησης Επιχειρήσεων”, του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών κατά το ακαδημαϊκό έτος σπουδών 2012-2013.

Στην μελέτη αυτή γίνεται μια προσπάθεια να καταγραφούν οι παράμετροι εκείνες που συμβάλλουν ώστε οι θεατές διαφόρων εκδηλώσεων να απολαμβάνουν με ασφαλή τρόπο τα αθλήματα της αρεσκείας τους.

Σκοπός της παρούσας εργασίας, είναι να γίνει δυνατή η αξιολόγηση ορισμένων παραμέτρων, τόσο σε επιστημονικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο μανάτζμεντ κυρίως από τους εμπλεκόμενους σε θέματα ασφάλειας φορείς, προκειμένου να παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες σε αυτή τη κατηγορία πελατών, με το καλύτερο δυνατό όφελος για την επιχείρησή τους και το κοινωνικό σύνολο.

Θα ήθελα στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω ιδιαίτερα την επιβλέπουσα κ. Δήμητρα Παπαδημητρίου, τόσο για την αμέριστη συμπαράσταση που προσέφερε καθ’ όλη την διάρκεια των μεταπτυχιακών μου σπουδών, όσο και για τις υποδείξεις και την καθοδήγησή της, κατά την διάρκεια εκπόνησης της μεταπτυχιακής μου διατριβής.

Επίσης ευχαριστώ τον Καθηγητή κ. Λεωνίδα Μαρούδα και τον Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, κ. Παναγιώτη Πολυχρονίου, για την βοήθεια που προσέφεραν κατά την διάρκεια των σπουδών μου.

Ευχαριστώ επίσης το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και το Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού και Πολιτικής Προστασίας/Εθνικό Γραφείο Ποδοσφαίρου της Ελληνικής Αστυνομίας, για την άδεια και τα ποσοτικά στοιχεία που δόθηκαν για την εργασία αυτή.

Τέλος οφείλω να ευχαριστήσω τους επικεφαλής των αστυνομικών μέτρων στις αθλητικές εκδηλώσεις που χρησιμοποιήθηκαν ως μελέτες περίπτωσης, τους υπεύθυνους ασφαλείας των αθλητικών σωματείων καθώς και τους υπεύθυνους της Δ.Ε.Α.Β. και της Διοργανώτριας Αρχής Super League, χωρίς τη συμμετοχή των οποίων δεν θα ήταν εφικτή η πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας.

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....	6
Πίνακες.....	6
Σχήματα.....	7
Εικόνες.....	7
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	8
Περίληψη.....	10
Abstract.....	10
Εισαγωγή.....	11
Η ασφαλής διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.....	11
Το πλαίσιο για τη βάση της έρευνας.....	11
Σκοπός και στόχοι της έρευνας.....	12
Δομή έρευνας.....	12
Κεφάλαιο 1: Ανασκόπηση Ευρύτερης Βιβλιογραφίας.....	14
1.1. Εννοιολογικός προσδιορισμός των όρων «αθλητικό γεγονός» και «ασφάλεια».....	14
1.2. Ιστορική αναδρομή.....	15
1.3. Κίνδυνος και αθλητική εκδήλωση.....	18
1.4. Αθλητικές εκδηλώσεις και Ασφάλεια.....	19
1.4.1. Ο ρόλος των ιδιωτικών επιχειρήσεων ασφάλειας στην ασφαλή διεξαγωγή της αθλητικής εκδήλωσης στην Αγγλία.....	21
1.4.2. Ο ρόλος του δημόσιου αστυνομικού προσωπικού.....	21
1.4.3. Αθλητικές Εγκαταστάσεις.....	22
1.5. Σύγχρονα συστήματα για την ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.....	23
Κεφάλαιο 2: Θεσμικό Πλαίσιο Ασφάλειας Αθλητικών Εκδηλώσεων και Εμπλεκόμενοι Φορείς.....	25
2.1. Φορείς σχετιζόμενοι με την ασφάλεια των αθλητικών εκδηλώσεων στον ελλαδικό χώρο.....	26
2.1.1. Γενική Γραμματεία Αθλητισμού –Δ.Ε.Α.Β.....	26
2.1.2. Αθλητικές Ομοσπονδίες.....	26
2.1.3. Διοργανώτρια Αρχή.....	27
2.1.4. Διαγωνιζόμενα Αθλητικά Σωματεία, Αθλητικοί Φορείς.....	28

2.2. Προαπαιτούμενα για την ασφαλή διεξαγωγή αθλητικής εκδήλωσης.....	30
2.2.1. Άδεια λειτουργίας και άδεια τελέσεως αγώνων στην αθλητική εγκατάσταση	30
2.2.2. Λήψη κατάλληλων μέτρων πυροπροστασίας	31
2.2.3. Παρουσία Δημόσιας Δύναμης	31
2.2.4. Παρουσία προσωπικού ιδιωτικής επιχείρησης παροχής υπηρεσιών ασφάλειας (Ι.Ε.Π.Υ.Α.)	33
2.2.5. Ύπαρξη ηλεκτρονικού συστήματος εποπτείας αθλητικών εγκαταστάσεων ...	33
2.2.6. Διαχείριση περιστατικών ασφάλειας	33
2.3. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός, Επιχειρησιακά Σχέδια Ενιαίου Κανονισμού Ασφάλειας - Μέτρα τάξης ασφάλειας.....	35
2.3.1. 1η Επιχειρησιακή Φάση - Προετοιμασία, σχεδίαση και οργάνωση	35
2.3.2. 2 ^η Επιχειρησιακή Φάση- Εφαρμογή, υλοποίηση σχεδιασμού προ - κατά - μετά την αθλητική εκδήλωση.....	38
2.3.2.1. Προσδιορισμός κινδύνων.....	39
2.3.2.2. Στρατηγική Ασφαλούς Περιβάλλοντος	40
2.3.2.3. Επιχειρησιακή Ανταπόκριση	41
2.3.2.4. Πλαίσιο Λειτουργίας των Επιχειρήσεων Ασφαλείας.....	42
2.3.2.5. Οργάνωση Επιχειρήσεων Ασφαλείας.....	44
2.3.2.6. Δυνάμεις ασφαλείας-Υποστηρικτικές δυνάμεις-Εφεδρικές δυνάμεις ασφάλειας.....	46
2.3.2.7. Κατευθυντήριες Γραμμές των Επιχειρήσεων Ασφαλείας σε ένα αθλητικό γεγονός.....	46
2.3.3. 3 ^η Επιχειρησιακή Φάση.....	50
2.4. Ποσοτικά στοιχεία –Αναγκαιότητα της έρευνας.....	51
Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία.....	58
3.1. Εισαγωγή.....	58
3.2. Εργαλεία Έρευνας	59
3.3. Επιλογή Μελετών Περίπτωσης	61
3.4. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων	62
Κεφάλαιο 4: Παρουσίαση και συζήτηση αποτελεσμάτων	66
4.1. Εμπλεκόμενοι Φορείς –Αρμοδιότητες.....	66
4.1.1. Ξεκάθαρες υποχρεώσεις φορέων	66
4.1.2. Έλεγχος – Απόδοση έργου	67

4.1.3. Υπεύθυνοι Ασφαλείας.....	68
4.1.4. Βαθμός επικινδυνότητας μιας αθλητικής εκδήλωσης.....	70
4.1.5. Συντονισμός - Συναντήσεις	73
4.2. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός - Θεσμοθετημένα Μέτρα	755
4.2.1. Ηλεκτρονική εποπτεία - Επιχειρησιακά Κέντρα Αστυνομίας.....	75
4.2.2. Σχεδιασμός μέτρων – Επιχειρησιακά Σχέδια	77
4.2.3. Μετακινήσεις φιλάθλων	79
4.2.4. Διάθεση εισιτηρίων σε μια αθλητική εκδήλωση.....	81
4.2.5. Αθλητικές εγκαταστάσεις.....	82
Συμπεράσματα	85
Προτάσεις.....	87
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	89
ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....	94

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Πίνακες

Πίνακας 1: Αρμοδιότητες φορέων στη διαχείριση περιστατικών ασφάλειας.

Πίνακας 2: Δραστηριότητες Α΄ Επιχειρησιακής Φάσης

Πίνακας 3: Λοιπές Ενέργειες Αστυνομικής ή Λιμενικής Αρχής

Πίνακας 4: Κριτήρια του Βαθμού επικινδυνότητας ενός αγώνα

Πίνακας 5: Διατιθέμενο αστυνομικό και ιδιωτικό προσωπικό ασφάλειας

Πίνακας 6: Στρατηγική Ασφαλούς περιβάλλοντος Ενέργειες Φορέων

Πίνακας 7: Επιχειρησιακή Ανταπόκριση

Πίνακας 8: Πλαίσιο Λειτουργίας των Επιχειρήσεων Ασφαλείας

Πίνακας 9: Κατευθυντήριες Γραμμές Επιχειρήσεων Ασφαλείας

Πίνακας 10: Περιεχόμενο Επιχειρησιακών Σχεδίων Ασφάλειας

Πίνακας 11: Αξιολόγηση Διαδικασιών

Πίνακας 12: Case studies της μελέτης

Πίνακας 13: Αγωνιστικό πρόγραμμα αγώνων κατάταξης play offs την αγωνιστική περίοδο 2012-2013

Πίνακας 14: Αποτελέσματα μεταξύ των αγώνων play offs την αγωνιστική περίοδο 2012-2013

Πίνακας 15: Διενεργηθείσες μελέτες περίπτωσης

Πίνακας 16: Πρόγραμμα συνεντεύξεων

Πίνακας 17: Συντονιστικές συσκέψεις αγώνων δείγματος

Πίνακας 18: Διατιθέμενες δυνάμεις για υλοποίηση επιχειρησιακών σχεδίων

Σχήματα

Σχήμα 1: Διάγραμμα δεδομένων σε μια αθλητική εγκατάσταση για Μελέτη Τρωτότητας

Σχήμα 2: Σχέδιο απεικόνισης ζωνών αποκλεισμού αθλητικής εγκατάστασης

Σχήμα 3: Διαπραχθέντα αδικήματα σε αθλητικές εκδηλώσεις για τις αγωνιστικές περιόδους από 2007-2012

Σχήμα 4: Συλλήψεις ανά αγωνιστική περίοδο για το από 2007-2012 χρονικό διάστημα

Σχήμα 5: Συλλήψεις ανά αγωνιστική περίοδο για το από 2007-2012 χρονικό διάστημα στο ποδόσφαιρο

Σχήμα 6: Ηλικία συλληφθέντων στην επαγγελματική κατηγορία ποδοσφαίρου την αγωνιστική περίοδο 2011-2012.

Σχήμα 7: Ηλικίες συλληφθέντων στην επαγγελματική κατηγορία ποδοσφαίρου την αγωνιστική περίοδο 2010-2011.

Σχήμα 8: Τραυματισθέντα άτομα σε αθλητικές εκδηλώσεις κατά τις αγωνιστικές περιόδους 2007-2012.

Σχήμα 9: Βίαια επεισόδια και παθόντες εξαιτίας αθλητικών εκδηλώσεων για το από 1995-2003 χρονικό διάστημα.

Σχήμα 10: Αστυνομικοί και παθόντες εξαιτίας αθλητικών εκδηλώσεων για το από 1995-2003 χρονικό διάστημα.

Εικόνες

Εικόνα 1: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 1 Αστέρα Τρίπολης Τρίπολη

Εικόνα 2: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 2 Δημοτικό Στάδιο Περιστερίου

Εικόνα 3: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 3 Τούμπα Θεσσαλονίκη

Εικόνα 4: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 4 Στάδιο Ζωσιμάδων Ιωάννινα

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Α.Α.Ε.: Ανώνυμες Αθλητικές Εταιρίες
Α.Ε.Α.: Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας
Α.Μ.Ε.Λ. Α.Ε.: Αττικό Μετρό Εταιρεία Λειτουργίας Α.Ε.
Γ.Γ.Α.: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού
Γ.Γ.Π.Π.: Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
Δ.Ε.Α.Β.: Διαρκής Επιτροπή Αντιμετώπισης Βίας
Ε.ΘΕ.Λ.: Εταιρεία Θερμικών Λεωφορείων
Ε.Κ.Α.Β.: Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΕΛ.ΑΣ.: Ελληνική Αστυνομία
Ε.Ο.Κ.: Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης
Ε.Ε.Π Β και Γ' Εθνικής κατηγορίας: Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Β' και Γ' Εθνικής κατηγορίας
Ε.Π.Ο.: Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία
Ε.Σ.Α.Κ.Ε.: Ελληνικός Σύνδεσμος Ανωνύμων Καλαθοσφαιρικών Εταιρειών
Ε.Σ.Α.Π.: Ένωση Σωματείων Αμειβόμενων Πετοσφαιριστών
Η.Λ.Π.Α.Π.: Ηλεκτροκίνητα Λεωφορεία Περιοχής Αθηνών - Πειραιώς
Η.Σ.Α.Π.: Ηλεκτρικοί Σιδηρόδρομοι Αθηνών - Πειραιώς
Ι.Ε.Π.Υ.Α.: Ιδιωτική Επιχείρηση Παροχής Υπηρεσιών Ασφάλειας
Λ.Σ.: Λιμενικό Σώμα
Μ.Μ.Μ.: Μέσα Μαζικής Μεταφοράς
Ο.Α.Σ.Α.: Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
Π.Σ.: Πυροσβεστικό Σώμα
Π.Σ.Α.Π. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αμειβομένων Ποδοσφαιριστών
Π.Σ.Α.Κ.: Πανελλήνιος Σύνδεσμος Αμειβόμενων Καλαθοσφαιριστών
Τ.Α.Α.: Τμήματα Αμειβομένων Αθλητών
Υ.Π.Α.: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας
SUPER LEAGUE: Ένωση Επαγγελματικού Ποδοσφαίρου Α' Εθνικής Κατηγορίας
Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης (Emergencies): Είναι κάθε αιφνίδια κατάσταση που προκαλείται από φυσικά ή άλλα γεγονότα τεχνολογικά ή πολεμικά και έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ή την απειλή δημιουργίας εκτεταμένων απωλειών, ζημιών και καταστροφών σε έμψυχο ή άψυχο δυναμικό της χώρας ή την παρακώλυση και

διατάραξη της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας. (Άρθρο 16 Ν. 2936/2001, ΦΕΚ 166/Α').

Αθλητική εκδήλωση: Κυρίως αθλητικοί αγώνες ή άλλες αθλητικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τέλεση αγώνων, πρωταθλημάτων ή διοργανώσεων.

Περίληψη

Η έρευνα που ακολουθεί έχει ως σκοπό να διερευνήσει την σαφήνεια των αρμοδιοτήτων, το εύρος της συνεργασίας και του συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων στην ασφάλεια αθλητικών ποδοσφαιρικών εκδηλώσεων στην Ελλάδα.

Επιπρόσθετα, επιδιώκει να προσδιορίσει κατά πόσο τα θεσμοθετημένα μέτρα ασφάλειας που ισχύουν και εφαρμόζονται στα πρωταθλήματα ποδοσφαίρου με επαγγελματικά αθλητικά σωματεία είναι επαρκή.

Επίσης, επιχειρεί να αξιολογήσει τις παραμέτρους εκείνες που λαμβάνονται υπόψη στον επιχειρησιακό σχεδιασμό ενός αθλητικού γεγονότος, τα υπάρχοντα επιχειρησιακά σχέδια που προβλέπονται σε μια αθλητική εκδήλωση σύμφωνα με Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας, αλλά και να διαπιστώσει την λειτουργικότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων.

Λέξεις κλειδιά : ασφάλεια, αθλητικό γεγονός, αθλητική εγκατάσταση, επιχειρησιακά σχέδια, ποδοσφαιρικός αγώνας.

Abstract

The survey below is designed to explore the clarity of responsibilities, the scope of cooperation and coordination between stakeholders in the sports concerning safety of football events in Greece.

Additionally seeks to determine whether the statutory security measures in force and applied in leagues with professional clubs is sufficient.

It also attempts to evaluate the parameters taken into account in the operational planning of a sporting event, the existing operational plans under a sporting event in accordance with Uniform Rules Security, but also to determine the functionality of sports facilities.

Keywords: security, sporting event, sports facility, operational plans, football match.

Εισαγωγή

Η ασφαλής διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος

Η ασφαλής διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος ή μιας αθλητικής εκδήλωσης, σε κλειστό ή ανοικτό χώρο, αποτελεί σήμερα ένα από τα πιο σημαντικότερα θέματα στο τομέα των υπηρεσιών του θεάματος, αφού κατά την διάρκεια αυτών των εκδηλώσεων, συγκεντρώνεται ιδιαίτερα μεγάλος αριθμός θεατών.

Στο σύγχρονο περιβάλλον, λόγω της δημοτικότητας διαφόρων αθλημάτων, οι διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες των θεατών, καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών ασφάλειας αλλά και την βιωσιμότητα των αθλητικών σωματείων. Ως εκ τούτου, η δημιουργία αξιόπιστων μηχανισμών συνεχούς παρακολούθησης των προσδοκιών και των αναγκών των θεατών αθλητικών εκδηλώσεων, καθώς και η αποτίμηση των ληφθέντων μέτρων για την ασφάλειά τους κατά την διάρκεια τους, είναι απολύτως αναγκαία.

Παρά το ενδιαφέρον που δείχνουν τόσο τα στελέχη επιχειρήσεων του αθλητισμού, όσο και οι σύγχρονοι πανεπιστημιακοί ερευνητές σε διεθνές επίπεδο, η γνώση μας σχετικά με την αντίληψη που έχουν σχηματίσει οι θεατές για την παρεχόμενη σε αυτούς φροντίδα ασφάλειας, από όλους τους εμπλεκόμενους σε μια αθλητική εκδήλωση φορείς, παραμένει περιορισμένη.

Η χώρα μας δεν διαθέτει στοιχεία σχετικά με το βαθμό της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών ασφάλειας σε μια αθλητική εκδήλωση, το βαθμό ανταπόκρισης των εμπλεκόμενων φορέων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην εθνική νομοθεσία, αλλά και τις δυνατότητες αξιολόγησης ή βελτίωσης των παρεχομένων υπηρεσιών αυτού του είδους.

Το πλαίσιο για τη βάση της έρευνας

Η βάση για την έρευνα που ακολουθεί, ήταν η σημασία της ασφάλειας κατά την διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης και η αντίληψη που υπάρχει για αυτή, σε διεθνές αλλά και εθνικό επίπεδο από την εφαρμογή του ισχύοντος νομικού πλαισίου (Υ.Α. 38404/2009).

Λόγω της δυσκολίας του εγχειρήματος, επιχειρήθηκε η άντληση δεδομένων από ανεπτυγμένες χώρες, όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, με εμπειρία στην ασφάλεια μεγάλων αθλητικών εκδηλώσεων.

Στον ελλαδικό χώρο στηρίχθηκε, στην άντληση στοιχείων από τον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας Αθλητικών Εκδηλώσεων, που έχει τεθεί σε ισχύ, σύμφωνα με την προαναφερθείσα Υπουργική Απόφαση καθώς και τη συστηματική διερεύνηση των αναφερομένων σε αυτόν θεμάτων από τους εμπλεκόμενους φορείς σε θέματα ασφάλειας κατά την διάρκεια μιας αθλητικής εκδήλωσης, ενώ περιορίστηκε στο πιο δημοφιλές άθλημα, το ποδόσφαιρο.

Σκοπός και στόχοι της έρευνας

Η έρευνα που ακολουθεί, έχει ως σκοπό :

- να διερευνήσει το ρόλο, την σαφήνεια των αρμοδιοτήτων, το εύρος της συνεργασίας και του συντονισμού των εμπλεκόμενων φορέων στην ασφάλεια αθλητικών ποδοσφαιρικών εκδηλώσεων,
- να εξετάσει το βαθμό στον οποίο οι εμπλεκόμενοι φορείς ανταποκρίνονται στις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες που αφορούν την διαχείριση ενός αθλητικού γεγονότος,
- να προσδιορίσει κατά πόσο τα θεσμοθετημένα μέτρα ασφάλειας τίθενται σε εφαρμογή στην περίπτωση ποδοσφαιρικών αγώνων,
- να αξιολογήσει τις παραμέτρους εκείνες που λαμβάνονται υπόψη στον επιχειρησιακό σχεδιασμό ενός αθλητικού γεγονότος, τα υπάρχοντα επιχειρησιακά σχέδια, την επιχειρησιακή ανταπόκριση των φορέων που εμπλέκονται και
- να εξετάσει την λειτουργικότητα των εγκαταστάσεων στις οποίες διενεργούνται ποδοσφαιρικοί αγώνες.

Δομή έρευνας

Στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, θα γίνει ανασκόπηση της ευρύτερης βιβλιογραφίας για τον εννοιολογικό προσδιορισμό, των όρων «ασφάλειας» και «αθλητικού γεγονότος». Επίσης θα επιχειρηθεί μια ιστορική αναδρομή σε προηγούμενα αθλητικά γεγονότα, προκειμένου να αναδειχθούν οι κίνδυνοι κατά την διεξαγωγή μιας

εκδήλωσης, αλλά και η σπουδαιότητα της αθλητικής εγκατάστασης για την ασφαλή τέλεση μιας εκδήλωσης.

Επιπλέον θα προσδιορισθεί ο ρόλος τόσο των ιδιωτικών επιχειρήσεων ασφάλειας όσο και του δημόσιου αστυνομικού προσωπικού που παρίσταται κατά την τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, θα επιχειρηθεί μια προσέγγιση, στο θεσμικό πλαίσιο Ασφάλειας Αθλητικών Εκδηλώσεων, στους εμπλεκόμενους φορείς που συμμετέχουν για την ασφαλή διεξαγωγή τους, τα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, αλλά και η από κοινού διαχείριση των θεμάτων ασφάλειας.

Επίσης θα επισημανθούν οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την ασφαλή τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης, ενώ θα προσδιορισθούν και τα επιμέρους καθήκοντα των αρχών ασφάλειας, ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και τα επιχειρησιακά σχέδια που πρέπει να υλοποιούνται σε μια αθλητική εκδήλωση.

Στο τρίτο κεφάλαιο θα προσδιορισθεί η μεθοδολογία στην οποία στηρίχθηκε η έρευνα, η εγκυρότητά της, το αντικείμενο της μελέτης που πραγματεύεται, η αξιοπιστία της αλλά και η χρησιμότητά της.

Στο τέταρτο μέρος θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα δηλαδή θα καταγραφεί το τι λαμβάνουν υπόψη οι αρμόδιοι φορείς κατά τον σχεδιασμό ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, η επιχειρησιακή ανταπόκριση των φορέων, η λειτουργικότητα των επιχειρησιακών σχεδίων που έχουν καταρτισθεί αλλά και η ορθή λήψη των μέτρων τάξης και ασφάλειας που λαμβάνονται για την διεξαγωγή του.

Στο τέλος θα παρουσιασθούν τα συμπεράσματα της έρευνας, ενώ θα υποβληθούν προτάσεις για περαιτέρω έρευνα.

Κεφάλαιο 1: Ανασκόπηση Ευρύτερης Βιβλιογραφίας

Στόχος του παρόντος κεφαλαίου είναι να προσεγγίσει τις έννοιες «ασφάλεια», και «αθλητικό γεγονός», την σπουδαιότητα ενός αθλητικού γεγονότος και την μεταξύ τους σχέση.

Επιχειρεί παράλληλα να καταγράψει τα σύγχρονα προγράμματα εκπαίδευσης του προσωπικού που απασχολείται σε θέματα ασφάλειας, αλλά και των κινδύνων που υπάρχουν ατά την τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης.

Επίσης το κεφάλαιο αυτό επιχειρεί να προσδιορίσει ορισμούς οι οποίοι είναι χρήσιμοι για την κατανόηση της παρούσας έρευνας όπως: αθλητική εγκατάσταση, ασφάλεια, προσωπικό ασφάλειας και μέτρα ασφάλειας.

Τέλος εστιάζει στην έννοια του κινδύνου που δημιουργείται από ένα αθλητικό γεγονός, περιγράφοντας τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζονται για την αντιμετώπισή του, κατά την διάρκεια μιας αθλητικής εκδήλωσης.

1.1. Εννοιολογικός προσδιορισμός των όρων «αθλητικό γεγονός» και «ασφάλεια»

Με την έννοια «αθλητισμός» γίνεται αναφορά στη συστηματική σωματική καλλιέργεια και δράση με συγκεκριμένο τρόπο, ειδική μεθοδολογία και παιδαγωγική με σκοπό την ύψιστη σωματική απόδοση, ως επίδοση σε αθλητικούς αγώνες, στον αθλητικό και κοινωνικό γίγνεσθαι (Ζέρβας, 1993). Η άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών, απαιτεί συνήθως την ύπαρξη συγκεκριμένων χώρων μέσα στους οποίους διενεργούνται τα αθλήματα, σε συνθήκες ηρεμίας.

Ως «αθλητικό γεγονός» μπορεί να θεωρηθεί μία εκδήλωση που πραγματοποιείται σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, με καθορισμένο τύπο και μορφή και με προσδιορισμένη χρονική διάρκεια, για συγκεκριμένους λόγους, ανταγωνιστικούς ή μη, έχοντας ως χαρακτηριστικό ένα ή περισσότερα αθλητικά δρώμενα.

Τα αθλητικά γεγονότα ή αθλητικές εκδηλώσεις διενεργούνται σε χώρους ή εγκαταστάσεις, που προσελκύουν μεγάλο αριθμό θεατών, είναι μικρής σχετικής χρονικής διάρκειας, και παρέχουν διευκολύνσεις που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή στον προγραμματισμό, το σχεδιασμό, τη διαχείριση και λειτουργία τους (Wootton & Stevens, 1995).

Σε διάφορες προηγμένες αθλητικά ευρωπαϊκές χώρες η έννοια της «ασφάλειας», περιγράφεται από μία μόνο λέξη, όπως π.χ. la securité, die Sicherheit, la seguridad και la sicurezza ενώ στην Αγγλία για την ερμηνεία της ίδιας έννοιας, υπάρχουν δύο διαφορετικές λέξεις, safety-security, οι οποίες υποδηλώνουν διαφορετικά πράγματα (Frosdick, 2010).

Ως safety (ασφάλεια) θεωρείται, η κατάσταση του ατόμου, που το διαφυλάττει από κάποιο συγκεκριμένο ή άλλο κίνδυνο, αλλά και από κάποια επίθεση που στρέφεται σε βάρος του.

Έτσι, η ασφάλεια ως κατάσταση, ξεκινά, με το σχεδιασμό, τη συντήρηση και την ακεραιότητα των φυσικών δομών της εγκατάστασης που διενεργείται μια αθλητική εκδήλωση, έτσι ώστε να ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος πρόκλησης κάποιας σωματικής βλάβης ή η διατάραξη της ψυχικής ηρεμίας στους συμμετέχοντες θεατές ή διαγωνιζόμενους, από κάποιο απρόβλεπτο γεγονός ή από κάποιο φυσικό φαινόμενο όπως ο σεισμός ή η φωτιά.

Ο συνολικός αριθμός των θεατών που μπορούν να φιλοξενηθούν σε ένα γήπεδο ή σε κάποιο τμήμα του γηπέδου σε συγκεκριμένο χρόνο, η διαχείριση της εισόδου και εξόδου του πλήθους σε σύντομο χρονικό διάστημα, η αντιμετώπιση ανθρωπίνων συμπεριφορών που θέτουν άλλους ανθρώπους σε κίνδυνο, (όπως αναρρίχηση σε κατασκευές), ο μεγάλος αριθμός θεατών οι οποίοι παραμένουν με επιμονή σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους, αλλά και η λήψη μέτρων που απαιτούν την πλήρη ή μερική εκκένωση της εγκατάστασης σχετίζονται με την έννοια της ασφάλειας (Frosdick, 2010).

Ως security (προστασία), θεωρούνται τα μέτρα που έχουν ληφθεί για την πρόληψη και την αντιμετώπιση διαφόρων άλλων κινδύνων, όπως τα εγκλήματα της κλοπής, της φθοράς, της επίθεσης, της απειλής από κάποια τρομοκρατική επίθεση αλλά και για τη διατήρηση του αισθήματος ασφάλειας και της ηρεμίας στο χώρο, έτσι ώστε οι άνθρωποι που παρευρίσκονται στην συγκεκριμένη εκδήλωση να μην φοβούνται ότι θα τους συμβεί κάτι ή θα πληγούν από κάποια από τις προαναφερόμενες πράξεις (Frosdick, 2010).

1.2. Ιστορική αναδρομή

Οι αθλητικές εκδηλώσεις έχουν προσελκύσει μεγάλα πλήθη για πολλούς αιώνες και έχουν κατά καιρούς δημιουργήσει προβλήματα σε όσους είναι επιφορτισμένοι με τον έλεγχό τους. Το Κολοσσαίο, στην Ιταλία, που χτίστηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου

αιώνα μ.Χ. για να φιλοξενήσει 50.000 θεατές, είχε περίπου 80 εισόδους – εξόδους και αποτελεί ένα πρώτο παράδειγμα της ανάγκης για διαχείριση διαφόρων γεγονότων σε μία εγκατάσταση.

Από το 1889 που σημειώθηκε το πρώτο καταγεγραμμένο περιστατικό αθλητικής βίας στην Ολλανδία, μέχρι και το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1930 όπου παρατηρείται μια έξαρση του φαινομένου στην Αγγλία, τα επεισόδια αυτά, ουσιαστικά ήταν ίδια με τα σημερινά «ως προς την εκδήλωσή τους» (Dunning, Murphy & Williams, 1989) αλλά είχαν διαφορετική φύση καθώς τις περισσότερες φορές, ήταν αυθόρμητα και άμεσα συνδεδεμένα με τη διεξαγωγή του αγώνα. Τα επεισόδια αυτά γίνονταν κατά την διάρκεια του αθλητικού γεγονότος ως αντίδραση στη συγκεκριμένη εξέλιξη του αγώνα και είτε είχαν σαν στόχο τον διαιτητή είτε τους παίκτες της αντίπαλης ομάδας (Dunning, Murphy & Williams, 1989).

Το Ibrox Stadium στη Γλασκώβη είναι η έδρα της Rangers FC, η οποία είναι μεταξύ των πλουσιότερων συλλόγων στην Ευρώπη. Το 1971 κατά την διάρκεια μιας ποδοσφαιρικής συνάντησης, προς το τέλος του ντέρμπι κόντρα στη Celtic, μια από τις σκάλες του γηπέδου κατέρρευσε προκαλώντας το θάνατο σε 66 άτομα και το τραυματισμό φιλάθλων (Elliott & Smith, 1993). Παρότι η συγκεκριμένη σκάλα είχε προηγούμενο τριών μεγάλων ατυχημάτων το 1961, 1967 και 1969, οδηγώντας στο θάνατο δύο ατόμων και στον τραυματισμό οκτώ και είκοσι τεσσάρων αντίστοιχα, δόθηκαν δύο εξηγήσεις για την καταστροφή. Η μία άποψη που εκφράστηκε δηλώνει ότι στο συγκεκριμένο σημείο ασκήθηκε μία δύναμη τουλάχιστον 4.450 newtons, όταν οι αποχωρούντες φιλάθλοι, ακούγοντας επευφημίες, γύρισαν ξαφνικά την πλάτη τους για να δουν την ευκαιρία της αθλητικής συνάντησης και η άλλη άποψη θεωρεί ότι ο σχεδιασμός της θύρας εξόδου που είχε γίνει ήταν ανεπαρκής για να εξυπηρετήσει τους θεατές (Elliott & Smith, 1993).

Για τα γεγονότα στο Ibrox διεξήχθη έρευνα σχετικά με την ασφάλεια του πλήθους στα ποδοσφαιρικά γήπεδα, το πόρισμα της οποίας οδήγησε στην έκδοση ενός Κώδικα, κοινώς γνωστό ως Πράσινος Οδηγός που δημοσιεύτηκε το 1973 (Elliott & Smith, 1993) και έχει ήδη αναθεωρηθεί τέσσερις φορές έως σήμερα. Σκοπός του οδηγού είναι να παρέχει οδηγίες, τόσο στις διοικήσεις των γηπέδων και τους εμπλεκόμενους φορείς, όσο και σε εξειδικευμένους τεχνικούς (αρχιτέκτονες και μηχανικούς) για την ασφαλή χωρητικότητα των σταδίων.

Στο Βέλγιο, μετά τα δραματικά γεγονότα του σταδίου του Heysel στον ποδοσφαιρικό αγώνα μεταξύ των ομάδων Juventus και Liverpool το 1985, που είχε σαν αποτέλεσμα να πεθάνουν 39 άτομα και να τραυματισθούν 470 άτομα, η Αστυνομία του Βελγίου

έλαβε εξαιρετικά αυστηρά μέτρα, στα οποία συμπεριλαμβανόταν η υπερβολικά αυστηρή αστυνόμευση των αγώνων, η χρήση καμερών στα ποδοσφαιρικά γήπεδα, η απαγόρευση εισόδου σε κάποιους «σεσημασμένους» οπαδούς και ο διαχωρισμός των αντίπαλων φιλάθλων (Χαϊνιάς, 2007).

Οι ολλανδοί χούλιγκανς, οι οποίοι κάνουν την εμφάνισή τους τα μέσα της δεκαετίας του '70 χαρακτηρίζονται από έντονη επιθετική συμπεριφορά και τη χρήση όπλων. Το νέο στοιχείο που ανακύπτει από την ολλανδική εμπειρία, είναι ότι τα επεισόδια δε συνδέονται με τη διεξαγωγή του αγώνα, αλλά εκδηλώνονται πριν από την έναρξη ή μετά τη λήξη της αθλητικής συνάντησης, γύρω από τα γήπεδα, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της αθλητικής εγκατάστασης, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς, στα κέντρα των πόλεων και με επιθέσεις εναντίον κατοίκων της αντίπαλης πόλης, καταστροφές καταστημάτων και ληστείες, καθώς και δημιουργία συμμαχιών μεταξύ ομάδων χούλιγκανς με συμμετοχή αντιστοίχων ομάδων από το Βέλγιο (Τσουκαλάς, 1999).

Η καταστροφή του Hillsborough ήταν ένα περιστατικό που συνέβη στις 15 Απριλίου 1989, στο ομώνυμο στάδιο ποδοσφαίρου στο Σέφιλντ της Αγγλίας, κατά τη διάρκεια του ποδοσφαιρικού αγώνα μεταξύ των ομάδων Λίβερπουλ-Νότιγγαμ. Η συντριβή είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο 96 ατόμων και τον τραυματισμό άλλων 766.

Το 1990 επίσημη έρευνα σχετικά με την καταστροφή, (Taylor, 1989) συμπέρανε ότι «ο κύριος λόγος για την καταστροφή ήταν η αδυναμία ελέγχου εκ μέρους της αστυνομίας». Ένας άλλος λόγος που συνέβαλε στην καταστροφή, ήταν η συμπεριφορά των οπαδών της Λίβερπουλ οι οποίοι είχαν καταναλώσει αλκοόλ πριν από το παιχνίδι και προσπάθησαν να εισέλθουν στο γήπεδο χωρίς εισιτήριο (wikipedia, 2014).

Επίσης μεγάλα αθλητικά γεγονότα, λόγω του μεγάλου αριθμού φιλάθλων και της δημοσιότητας που έχουν από τα μέσα επικοινωνίας, αποτελούν πιθανούς στόχους τρομοκρατικών ενεργειών. Για μια περίοδο τριάντα δύο χρόνων, έως το 2003 είχαν καταγραφεί 168 απόπειρες τρομοκρατών που έγιναν, με σκοπό να διαταράξουν την ομαλή διεξαγωγή αθλητικών εκδηλώσεων (Taylor & Toohey, 2007).

Τα παραπάνω παραδείγματα που αναφέρθηκαν οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, η έλλειψη επιχειρησιακού σχεδιασμού ή μη ύπαρξη συγκεκριμένων σχεδίων ασφάλειας μιας αθλητική εγκατάστασης ή μη εκπαίδευση του προσωπικού που ασχολούνται με θέματα ασφάλειας, αλλά και ο τρόπος κατασκευής μιας εγκατάστασης είναι δυνατόν να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα στην ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης.

1.3. Κίνδυνος και αθλητική εκδήλωση

Ως κίνδυνος θεωρείται το ενδεχόμενο να συμβεί κάτι κακό (Μπαμπινιώτης, 2009), ενώ η έννοια του κινδύνου προσδιορίζεται με διαφορετικούς μετρήσιμους τρόπους και στηρίζεται στον κλάδο της ψυχολογίας και στις κοινωνικές επιστήμες (Slovic, 1993).

Η ψυχολογική θεωρία της αβεβαιότητας είναι στενά συνδεδεμένη με την αντίληψη κινδύνου σε πολλές θεωρίες της συμπεριφοράς, ενώ φαίνεται ότι δεν υπάρχει συμφωνία με την μέθοδο της αξιολόγησης των ερευνητών, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά του πιθανού κινδύνου είναι διαφορετικά, τόσο για τα άτομα, όσο και για το βαθμό έκθεσής τους στο κίνδυνο (Lennart Sjöberg, Bjørg-Elin Moen, Torbjørn Rundmo, 2004)

Στις περιπτώσεις μεγάλων αθλητικών εκδηλώσεων, οι μελέτες εστιάζουν κυρίως σε κινδύνους που προέρχονται κυρίως από την φιλοξενία ή την διαμονή των θεατών, στις περιοχές τέλεσης, όπως π.χ. των Ολυμπιακών Αγώνων (Neirotti & Hilliard, 2006).

Η φύση του αντιληπτού κινδύνου στις μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις είναι σύνθετη και πολύπλευρη και διαφορετική για κάθε κοινωνία. Υποστηρίζεται η άποψη ότι, σε μια κοινωνία η κοινή αίσθηση για τον κίνδυνο είναι μια αντανάκλαση του κοινωνικού πλαισίου στο οποίο βρίσκεται το άτομο (Sjoberg, 2000).

Η διαχείριση του κινδύνου για αθλητικές εκδηλώσεις θεωρείται ότι είναι μια δυναμική διαδικασία που περιλαμβάνει:

- την αξιολόγηση όλων των πιθανών κινδύνων για τα γεγονότα και τα ενδιαφερόμενα μέρη (θεατές, αθλητές παράγοντες, προσωπικό) και
- σχετίζεται με την πρόβλεψη, την πρόληψη, την ελαχιστοποίηση και τον προγραμματισμό για τον περιορισμό αυτών των εντοπισμένων κινδύνων (Leopkey & Parent, 2009).

Ο βαθμός αντίληψης των κινδύνων σε μια αθλητική εγκατάσταση, αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων γεγονότων, όπως οι φυσικές καταστροφές ή η πυρκαγιά, αλλά και για την αντιμετώπιση περιστατικών ή γεγονότων που διαταράσσουν το περιβάλλον ασφάλειας. Η επιτυχής ασφάλεια και στις δύο αυτές διαστάσεις, μεγιστοποιείται τόσο κατά τη φάση του σχεδιασμού των ενεργειών που πρέπει να γίνουν όσο και κατά την υλοποίησή τους. Σε αθλήματα όπως το ποδόσφαιρο έχουν εκδοθεί κωδικοποιημένες σχετικές οδηγίες σχετικά με τις προϋποθέσεις ασφάλειας των εγκαταστάσεων, τον ρόλο και τις αρμοδιότητες των φορέων που εμπλέκονται σε θέματα ασφάλειας εντός της εγκατάστασης, αλλά και τη διαχείριση

περιστατικών που διαταράσσουν το ασφαλές περιβάλλον από τις αστυνομικές δυνάμεις (FIFA, UEFA, 2010).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχής διαχείριση θεμάτων ασφάλειας της εγκατάστασης, η αντιμετώπιση φυσικών φαινομένων που θέτουν σε κίνδυνο την ακεραιότητα των θεατών, αλλά και περιστατικά που σχετίζονται με την ασφάλειά τους, απαιτείται η στελέχωση με προσωπικό των εμπλεκόμενων φορέων με συγκεκριμένα καθήκοντα (FIFA).

1.4. Αθλητικές εκδηλώσεις και Ασφάλεια

Οι αθλητικές εκδηλώσεις σήμερα και ιδιαίτερα οι ποδοσφαιρικοί αγώνες, εξαιτίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης και της ραδιοτηλεόρασης, έχουν αποκτήσει παγκόσμια απήχηση με αποτέλεσμα στον τόπο διεξαγωγής των εκδηλώσεων να προσέρχεται ολοένα και μεγαλύτερο πλήθος.

Η επίδρασή τους στη δημόσια ζωή μεγαλώνει διαρκώς, δημιουργώντας ολοένα και πιο έντονα την ανάγκη για ασφάλεια, μέσα και γύρω από τις εγκαταστάσεις, τόσο των θεατών όσο και των κατοίκων της περιοχής που διεξάγεται η εκδήλωση, επιδιώκοντας ταυτόχρονα την μεγιστοποίηση της ικανοποίησης όλων των εμπλεκόμενων.

Κάθε αθλητικό γεγονός ασκεί επιδράσεις τόσο μέσα στο χώρο διεξαγωγής του όσο και εξωτερικά της εγκατάστασης, επιδρώντας επιπρόσθετα και στον ευρύτερο δημόσιο χώρο που έχει κτισθεί η εγκατάσταση. Στον ευρύτερο δημόσιο χώρο, οι υπηρεσίες που παρέχονται, έχουν κοινά χαρακτηριστικά με εκείνες που σχετίζονται με τις υπηρεσίες εξυπηρέτησης των θεατών της εγκατάστασης (Frosdick, 2010). Παράλληλα, επιδρά και σε ένα μεγαλύτερο κομμάτι της ζωής του δήμου, επηρεάζοντας άμεσα συστήματα των υποδομών του, όπως π.χ. τις συγκοινωνίες, ή την ομαλή λειτουργία των περιοχών εκείνων που βρίσκονται κοντά στα στάδια για αρκετές ώρες μετά τη λήξη εκδήλωσης εξαιτίας της βαρύτητας του αποτελέσματος.

Η ασφαλής διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης, εξαρτάται κυρίως από την θέση και τη λειτουργικότητα της εγκατάστασης, την αρμονική συνεργασία και την καθορισμένη εκ των προτέρων ευθύνη των εμπλεκόμενων φορέων τόσο για την αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων ασφάλειας όσο και την κάλυψη όλων των αναγκαίων μέτρων που πρέπει να ληφθούν για το σκοπό αυτό (Frosdick, 2010).

Διάφορα γεγονότα κατέδειξαν πόσο μεγάλη είναι η πιθανότητα ατυχήματος σε στάδια, και η ανησυχία των υπευθύνων για την ασφάλεια του πλήθους σε τέτοιες περιπτώσεις

έχει αυξηθεί, ωστόσο, οι ρίζες των σημερινών προβλημάτων που σχετίζονται με την ασφάλεια και τον έλεγχο του πλήθους, εντοπίζονται εν μέρει στο χρόνο και στο τρόπο κατασκευής των σταδίων (Elliot & Smith, 1993).

Σε διάφορες κατηγορίες αθλημάτων, στον ευρωπαϊκό χώρο, όπως στο ποδόσφαιρο η UEFA έχει εκδώσει Κανονισμό για τις υποδομές των εγκαταστάσεων (UEFA, 2010) ενώ από την FIFA, έχουν δοθεί οδηγίες για την κατάρτιση Κώδικα συμπεριφοράς των θεατών όταν βρίσκονται στην εγκατάσταση, στον οποίο περιγράφονται οι προσφερόμενες υπηρεσίες, οι υποχρεώσεις αλλά και η επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις μη τήρησης τους (FIFA).

Ο ανθρώπινος παράγοντας αποτελεί την πιο ουσιαστική παράμετρο προκειμένου μια αθλητική εκδήλωση να διεξαχθεί με ασφαλή τρόπο. Η ομαλή διεξαγωγή της επιτυγχάνεται, με την συμμετοχή του γηπεδούχου αθλητικού σωματείου σε διάφορες άλλες εκδηλώσεις, οι οποίες στοχεύουν να περιορίσουν φαινόμενα βίας.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, ο βασικός άξονας στο σχεδιασμό των μέτρων ασφάλειας των ποδοσφαιρικών αγώνων του EURO το 2008, ήταν η «διασκέδαση των θεατών». Η «διασκέδαση των θεατών» γίνεται σε μια ζώνη κοντά στην εγκατάσταση και στο μεγαλύτερο μέρος της, δεν στηρίζεται σε νομικούς κανόνες ή στην τεχνολογία, αλλά περισσότερο στην διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος διασκέδασης, με κυριότερο χαρακτηριστικό την διαρκή ρευστότητα των καταστάσεων (Klauser, 2011).

Για την αποφυγή βίαιων αθλητικών συμβάντων μέσα ή κοντά στην «αθλητική εγκατάσταση» και την εξασφάλιση της «ασφάλειας» από τους οπαδούς κυρίως εκείνους που δεν είχαν εισιτήριο για κάποιο αγώνα, αλλά παρόλα αυτά ήθελαν να λάβουν μέρος στο γεγονός, έχουν δημιουργηθεί διάφορες «ζώνες οπαδών» ψυχαγωγίας μέσα στις οποίες οι επισκέπτες συμμετέχουν ενεργά κατά την εξέλιξη του αθλητικού γεγονότος (Lauss & Szigetvari, 2010).

Η καθιέρωση της «έξυπνης κάρτας φιλάθλου» έχει αποδειχθεί ότι είναι ένα καλό εργαλείο για την πρόληψη και τον έλεγχο της βίας κατά τη διάρκεια μιας αθλητικής εκδήλωσης, αποτρέποντας την συμμετοχή των φιλάθλων σε βίαιες συμπεριφορές, δίνοντας τους την δυνατότητα να απολαύσουν και άλλες υπηρεσίες, όπως η on line αγορά εισιτηρίου, η εξασφάλιση χώρου στάθμευσης και η γρήγορη είσοδος στην εγκατάσταση (Zagnoli, 2005).

1.4.1. Ο ρόλος των ιδιωτικών επιχειρήσεων ασφάλειας στην ασφαλή διεξαγωγή της αθλητικής εκδήλωσης στην Αγγλία

Μετά την καταστροφή του Hillsborough Stadium το 1989 στην Αγγλία, οι ποδοσφαιρικές αρχές, έθεσαν ως στόχο την βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών των συνοδών περιφρούρησης σε μια αθλητική εγκατάσταση.

Πριν από αυτή την τραγωδία, την ευθύνη για την λειτουργία ασφάλειας στις αθλητικές εγκαταστάσεις την είχε η αστυνομία, η οποία ήταν κυρίως υπεύθυνη για τη διατήρηση της δημόσιας τάξης και της ασφάλειας.

Σήμερα οι τέσσερις κορυφαίες κατηγορίες στην Αγγλία έχουν καλά εκπαιδευμένες και καλά οργανωμένες ομάδες ιδιωτικών φυλάκων, έχοντας μειώσει με τον τρόπο αυτό σημαντικά τον αριθμό των αστυνομικών που απαιτείται να αναπτυχθούν μέσα στα γήπεδα ποδοσφαίρου.

Στον «Πράσινο Οδηγό» όπου περιγράφονται οι απαιτήσεις για κάθε τεχνικό θέμα της ασφάλειας στις αθλητικές εγκαταστάσεις ποδοσφαίρου δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην παροχή της ασφάλειας από ιδιωτικούς αστυνομικούς (Guide to Safety at Sports Grounds, 2008). Κάθε αθλητικός σύλλογος έχει έναν υπεύθυνο για την ασφάλεια, ο οποίος είναι αρμόδιος για τη λειτουργία της διαχείρισης της ασφάλειας στο γήπεδο τις μέρες των αγώνων, έχοντας επίσης την γενική ευθύνη για την πρόσληψη και την κατάρτιση του ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας.

Ο θεσμός του υπευθύνου ασφάλειας, έχει αποκτήσει εθνικό χαρακτήρα καταγράφοντας την αποκτηθείσα εμπειρία με τη δημιουργία ενός φόρουμ με χρήσιμα στοιχεία επαφής και έγγραφα, για την ανταλλαγή απόψεων (F.S.O.A., 2013).

1.4.2. Ο ρόλος του δημόσιου αστυνομικού προσωπικού

Οι αθλητικές δραστηριότητες μέσα από διάφορες διοργανώσεις καταναλώνουν μεγάλο μέρος της ενέργειας αλλά και του χρόνου των ατόμων μιας κοινωνίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις κατά την διάρκεια των διαφόρων αθλημάτων, οι αγώνες, μπορεί να θέσουν τους αθλητές, θεατές και προπονητές, σε επιθετικές μεταξύ τους αντιπαραθέσεις, οι οποίες αντίκειται στους αθλητικούς κανόνες και τα αποδεκτά πρότυπα, κάνοντας σήμερα επιτακτική την ανάγκη για καλύτερο σχεδιασμό μέτρων σε ένα αθλητικό γεγονός (Sedighe Heydarinejad, Sajad Gholami, 2012).

Ο ρόλος της αστυνομίας σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι να παρεμβαίνει μόνο μετά από αίτηση του διαχειριστή της ασφάλειας του σταδίου και μόνο όταν ο υπεύθυνος της εγκατάστασης κρίνει ότι δεν μπορεί να διαχειριστεί την κατάσταση με τους δικούς του πόρους. Σε μερικές άλλες περιπτώσεις, η αστυνομία είναι αρμόδια να ενεργήσει σύμφωνα με το νόμο, ανεξάρτητα από τους άλλους παράγοντες. Σε κάθε περίπτωση, η πλήρης δράση της αστυνομίας θα πρέπει να θεωρείται ως έσχατο μέσο, όταν όλα τα προληπτικά μέτρα έχουν αποτύχει. Η αστυνομία και η διοίκηση του σταδίου συνήθως εργάζονται μαζί προκειμένου να εξασφαλιστεί η απλή και αποτελεσματική επικοινωνία, να εξασφαλιστεί η ορθή επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών ασφαλείας του σταδίου, τη διαιτησία, την πυροσβεστική και τις υπηρεσίες υγείας (European Forum for Urban Security).

Στο Ηνωμένο Βασίλειο έχει αναδειχθεί ότι, συνεχείς αστυνομικές παρεμβάσεις στο χώρο του αθλητισμού, κυρίως στο χώρο του ποδοσφαίρου, παράγουν αμοιβαίους ανταγωνισμούς μεταξύ των φιλάθλων και της αστυνομίας και καταλήγουν τις περισσότερες φορές στην εκδήλωση βίαιων ενεργειών από την πλευρά της αστυνομίας (Brett & Bebbber, 2008).

Η χρήση συγκεκριμένων επιχειρησιακών σχεδίων αστυνόμευσης, οι στοχευόμενες αστυνομικές δράσεις, το εκπαιδευμένο αστυνομικό προσωπικό αλλά και η σωστή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, ενισχύουν το αίσθημα ασφάλειας των φιλάθλων.

1.4.3. Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Η «αθλητική εγκατάσταση» αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου τοπικού αθλητικού προγραμματισμού, μέσα στην οποία επιδρούν και άλλοι παράγοντες. Στις διάφορες κατηγορίες αθλημάτων τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο έχουν καθορισθεί ειδικότερες οδηγίες για την κατασκευή των χώρων διεξαγωγής του αθλήματος, των χώρων παραμονής των αθλητών και των παραγόντων που συμμετέχουν, στους χώρους φιλοξενίας των θεατών, κερκίδες, χώροι στάθμευσης μεταφορικών μέσων, καταστήματα αναψυχής (UEFA, 2010) ενώ ο τρόπος κατασκευής της σχετίζεται με την ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.

1.5. Σύγχρονα συστήματα για την ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος

Σήμερα, η σύγχρονη αντίληψη για την ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης απαιτεί τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα ασφάλειας η οποία επιτυγχάνεται μέσω της εκπαίδευσης όλων των μερών που εμπλέκονται στην οργάνωση των εκδηλώσεων σε σύγχρονα προγράμματα που κατά κύριο λόγο εστιάζουν (European Forum for Urban Security):

α) στις διεθνείς *βέλτιστες πρακτικές* που έχουν ακολουθηθεί για την ασφάλεια των αθλητικών εκδηλώσεων, τις πηγές ενημέρωσης, την καταγραφή και αντιμετώπιση των κινδύνων και το συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων με συγκεκριμένα σχέδια δράσης.

Ως πηγές πληροφοριών μπορεί να είναι έγγραφα του Συμβουλίου της Ευρώπης, από όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η Κοινοβουλευτική Συνέλευση και το Συμβούλιο των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών. Έγγραφα της Ε.Ε. σχετικά με την αστυνόμευση του ποδοσφαίρου, οι κανονισμοί της UEFA και άλλα έγγραφα.

β) στην *διερεύνηση της πολυπλοκότητας της διοργάνωσης* των αθλητικών εκδηλώσεων, αφού αυτό απαιτεί τον σαφή προσδιορισμό αλλά και την ευθύνη των εμπλεκόμενων μερών, για την εκτίμηση των πιθανών κινδύνων που συνδέονται με την εκδήλωση και την χρήση όλων των υλικοτεχνικών πόρων (ανθρώπινων και υλικών) προκειμένου να διεξαχθεί η εκδήλωση με ασφάλεια.

γ) στην κατανόηση *της δυναμικής των διαγωνιζομένων ομάδων* στο συγκεκριμένο τουρνουά, στην ψυχολογία των οπαδών τους και στην εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν για την δημόσια τάξη. Η επίτευξη της ασφαλούς διεξαγωγής, απαιτεί τον συντονισμό των επικεφαλής των μέτρων αστυνόμευσης με τα αθλητικά σωματεία, τον ιδιοκτήτη της εγκατάστασης και διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες.

δ) στη δυναμική *αξιολόγηση του κινδύνου και τη διαχείρισή του*. Ουσιαστικά επιδιώκεται η ικανότητα των εμπλεκόμενων να κατανοήσουν τους κινδύνους που εμφανίζονται στην οργάνωση των αθλητικών εκδηλώσεων και την αλλαγή της φύσης τους.

Κυρίως αφορούν το προσωπικό συντονισμού, τους επικεφαλής διοικητές της αστυνομίας, τη διαιτησία και τον υπεύθυνο της διαχείρισης του γηπέδου και σχετίζονται με θέματα όπως:

- πληροφορίες που απαιτούνται για την υπεύθυνη αξιολόγηση του κινδύνου,

- διαφορετικοί κίνδυνοι που συνδέονται με αθλητική εκδήλωση,
- τα μέτρα άμβλυσης του κινδύνου και της διαχείρισής του,
- τα απίθανα κρίσιμα γεγονότα και
- τις δύσκολες αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν για την διαχείρισή τους.

ε) στις *τακτικές αστυνόμευσης* που προέρχονται κυρίως από την ευρωπαϊκή εμπειρία σε αθλητικές εκδηλώσεις και εστιάζουν κυρίως στη κατανόηση της δυναμικής του οργανωμένου πλήθους και την υιοθέτηση κατάλληλων αποφάσεων. Η εκπαίδευση στοχεύει στην απόκτηση γνώσεων σχετικά με αποδοτικές και επιτυχημένες μεθόδους αστυνόμευσης σε ποδοσφαιρικούς αγώνες, στην κατανόηση στρατηγικής, επιχειρησιακής και τακτικής φύσεως, καθώς και στις επιπτώσεις των αστυνομικών επιχειρήσεων στην συμπεριφορά του πλήθους.

στ) στην *πρόληψη των βίαιων ενεργειών* από τους θεατές με τη χρήση δοκιμασμένων προσεγγίσεων και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την πρόληψη της βίας και της εγκληματικότητας γενικότερα, με την χρησιμοποίηση βραχυπροθέσμων ή μακροπρόθεσμων μέτρων.

ζ) στο ρόλο των αθλητικών εκδηλώσεων στην κοινωνία, στη χρησιμότητα των συνοδών περιφρούρησης των θεατών με σκοπό την μεγιστοποίηση της ασφάλειας.

θ) στη σημασία της *αρχιτεκτονικής των γηπέδων* και τη συντήρηση των κατασκευών, για τη διαχείριση σε περιπτώσεις εκτάκτων αναγκών, στην αναγκαιότητα ύπαρξης των επιχειρησιακών κέντρων, την αυτόματη παρακολούθηση εισόδου εξόδου των θεατών, το συντονισμό με τις δυνάμεις ασφάλειας αλλά και της παροχής ιατρικών υπηρεσιών στην εγκατάσταση.

Κεφάλαιο 2: Θεσμικό Πλαίσιο Ασφάλειας Αθλητικών Εκδηλώσεων και Εμπλεκόμενοι Φορείς

Στην Ελλάδα, η ασφαλής διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης, στις μεγάλες κατηγορίες πρωταθλημάτων και ειδικότερα σε αθλήματα που διενεργούνται από ανώνυμες αθλητικές εταιρείες και συντηρούν τμήματα αμειβομένων αθλητών, ανήκει κατά κύριο λόγο στην Ελληνική Αστυνομία και σε όποιες περιπτώσεις προβλέπεται από τη νομοθεσία, λόγω τοπικής αρμοδιότητας, το Λιμενικό Σώμα. Οι παραπάνω δημόσιες αρχές ασφαλείας λαμβάνουν κάθε φορά τα απαιτούμενα αστυνομικά μέτρα, σε θέματα τάξης και ασφαλείας, ανάλογα με τον βαθμό επικινδυνότητας του κάθε αθλητικού γεγονότος.

Τα θέματα ασφαλείας απασχολούν επίσης, τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, την Ελληνική Δικαιοσύνη, τις προβλεπόμενες από την νομοθεσία Ομοσπονδίες, τις οριζόμενες από αυτές Διοργανώτριες Αρχές και τα Αθλητικά σωματεία.

Στο πρώτο μέρος του κεφαλαίου αυτού, θα προσδιορισθούν οι φορείς, πλην της Αστυνομίας, οι οποίοι συμμετέχουν στην ασφαλή διεξαγωγή των αθλητικών εκδηλώσεων, ιδιαίτερα στο επαγγελματικό ποδόσφαιρο, τα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, αλλά και η από κοινού διαχείριση θεμάτων ασφαλείας. Ειδικότερα θα επισημανθεί ο ρόλος της Γ.Γ.Α., των Αθλητικών Ομοσπονδιών, της Διοργανώτριας Αρχής και των αθλητικών σωματείων σε θέματα ασφαλείας.

Στο δεύτερο μέρος, θα επισημανθούν οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, για την ασφαλή τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης σύμφωνα με Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας.

Στο τρίτο μέρος, θα εξετασθεί ο επιχειρησιακός σχεδιασμός καθώς και τα θεσμοθετημένα επιχειρησιακά σχέδια που υλοποιούνται σε μια αθλητική εκδήλωση σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Κανονισμό.

Τέλος, στο τέταρτο μέρος, μέσω της ποσοτικής προσέγγισης των υπάρχοντων στοιχείων που δόθηκαν από την πλευρά της δημόσιας δύναμης και της διοργανώτριας αρχής στο άθλημα του ποδοσφαίρου, θα αναδειχθεί η αναγκαιότητα της έρευνας, αλλά και η σημασία που έχει σήμερα για την κοινωνία η ασφαλής διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.

2.1. Φορείς σχετιζόμενοι με την ασφάλεια των αθλητικών εκδηλώσεων στον ελλαδικό χώρο

2.1.1. Γενική Γραμματεία Αθλητισμού –Δ.Ε.Α.Β.

Στην ελληνική επικράτεια η αθλητική πολιτική εκφράζεται μέσω της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Πολιτισμού και έχει ως σκοπό να διαμορφώνει και να διοικεί, με γνώμονα το εθνικό αθλητικό συμφέρον.

Ως αποστολή της έχει, το σχεδιασμό, την εξειδίκευση σε επιχειρησιακά προγράμματα και τακτικές δράσεις, ενέργειες και έργα, την οργάνωση και τη διοίκηση των αθλητικών υπηρεσιών με τη συστηματική παρακολούθηση του τρόπου εφαρμογής αυτών, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα, η αποδοτικότητα και η ποιότητα αυτών (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού/Γενική Γραμματεία Αθλητισμού).

Σε θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια ενός αθλητικού γεγονότος στην Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, συνίσταται η Διαρκής Επιτροπή για την Αντιμετώπιση της Βίας (Δ.Ε.Α.Β.), η οποία αποτελείται από τακτικά μέλη, εστιάζοντας τη δράση της, στη διαρκή μελέτη του φαινομένου, την εισήγηση θέσεων για την αντιμετώπιση του, στην υποβοήθηση του έργου της δημόσιας δύναμης αλλά και της κάθε φορά διοργανώτριας αρχής που παρευρίσκεται στην αθλητική εγκατάσταση, την εισήγηση – γνωμοδότηση σε θέματα αθλητικής βίας, καθώς και την παρακολούθηση της εφαρμογής των νόμων και των κανονισμών που σχετίζονται με την αθλητική βία (Άρθρο 41 Α του Ν.2725/1999, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το Ν. 3708/2008).

2.1.2. Αθλητικές Ομοσπονδίες

Στην χώρα μας, σε διάφορα αθλήματα συγκροτούνται και λειτουργούν Ομοσπονδίες, οι οποίες έχουν σαν αποστολή την ανάπτυξη του αθλήματος, την παραγωγή αθλητικών ταλέντων και την παροχή αθλητικού θεάματος, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γ.Γ.Α.).

Σε θέματα ασφαλούς διεξαγωγής μια εκδήλωσης, οι Ομοσπονδίες έχουν ως κύριο σκοπό τη λήψη μέτρων σύμφωνα με τους διεθνείς κανόνες με το συγκεκριμένο άθλημα και την εφαρμογή τους από τα αθλητικά σωματεία, που συμμετέχουν στις διάφορες διοργανώσεις.

Ενδεικτικά αναφέρεται στο χώρο του ποδοσφαίρου, η Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία (Ε.Π.Ο.) η οποία αποτελεί τον ανώτατο οργανισμό διοίκησης του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα. Ιδρύθηκε στις 14 Νοεμβρίου 1926, με κοινή απόφαση των τριών μεγάλων Ενώσεων της χώρας (Αθήνας, Πειραιά, Θεσσαλονίκης).

Το 1927 γίνεται μέλος της Διεθνούς Ποδοσφαιρικής Ομοσπονδίας (FIFA), ενώ το 1954 γίνεται μέλος και της Ένωσης Ευρωπαϊκών Ποδοσφαιρικών Ομοσπονδιών (UEFA). Η ΕΠΟ έχει την ευθύνη για τη διοργάνωση του Πρωταθλήματος Γ' και Δ' Εθνικής καθώς και των τοπικών πρωταθλημάτων.

Ακόμα διοργανώνει το Κύπελλο Ελλάδος ποδοσφαίρου ανδρών, το Κύπελλο ερασιτεχνών Ελλάδας και τα κύπελλα των μικτών ενώσεων στις κατηγορίες ανδρών, παιδων, νέων και παμπαίδων. Διοργανώνει επίσης πανελλήνια πρωταθλήματα στους νέους. Τέλος αποτελεί τη διοίκηση της εθνικής ομάδας ποδοσφαίρου.

Η Ε.Π.Ο., προκειμένου μια αθλητική εκδήλωση να τελεσθεί μέσα σε ασφαλές περιβάλλον για όλους τους συμμετέχοντες, έχει εκδώσει έναν Κανονισμό γηπέδων, ασφάλειας και προστασίας των αγώνων, όπου προβλέπονται ειδικότερα οι προϋποθέσεις των χώρων των θεατών, οι προσβάσεις από τις εισόδους και οι έξοδοι εκκένωσης (Ε.Π.Ο., Κανονισμός Ασφαλείας Γηπέδων, 2009).

Επίσης στην ίδια ως άνω κανονιστική διάταξη προβλέπονται: ο τρόπος ελέγχου και φύλαξης του γηπέδου, ο έλεγχος ασφαλείας, η παρουσία προσωπικού ασφαλείας και προστασίας, το άνοιγμα εισόδων στους θεατές, η άρνηση εισόδου στην εγκατάσταση, ο περιορισμός της κίνησης των θεατών, οι πόρτες και θύρες της εγκατάστασης καθώς και η αντιμετώπιση των προκλητικών και ρατσιστικών ενεργειών (Ε.Π.Ο., Κανονισμός Ασφαλείας Γηπέδων, 2009).

Στις μεγάλες κατηγορίες και ειδικότερα σε πρωταθλήματα με αθλητικά σωματεία Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. όπως π.χ. το ποδόσφαιρο, η Ε.Π.Ο. μπορεί να αναθέτει την διεξαγωγή τους, σε μια διοργανώτρια Αρχή και να εποπτεύει την διεξαγωγή τους (Ν.3479/2006).

2.1.3. Διοργανώτρια Αρχή

Η Διοργανώτρια Αρχή εξασφαλίζει ότι θα εφαρμοστούν τα οριζόμενα στον Ενιαίο Κανονισμό και συνεργάζεται με τους συναρμόδιους φορείς, ώστε να τηρούνται απαρέγκλιτα τα συμφωνηθέντα και αποφασισμένα στις πραγματοποιούμενες συσκέψεις εν όψει μιας αθλητικής εκδήλωσης.

Ενδεικτικά στο ποδόσφαιρο η Super League, τόσο πριν από την έναρξη όσο και κατά την διάρκεια μιας αθλητικής εκδήλωσης, συμμετέχει αποφασιστικά ως διοργανώτρια αρχή για την εφαρμογή εκ μέρους των Π.Α.Ε., όσων αναφέρονται στον «Κανονισμό Γηπέδων και Ασφάλειας και Προστασίας των Αγώνων» της Ε.Π.Ο., στη διάθεση των εισιτηρίων του αγώνα, την είσοδο των θεατών στην εγκατάσταση και το ρόλο του προσωπικού των ιδιωτικών επιχειρήσεων και των υποχρεώσεων του υπευθύνου ασφάλειας.

Συνεργάζεται με τις δημόσιες αρχές και τις Αρχές ασφάλειας (ιδιαίτερα την Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα), για να υπάρξει μία αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα ασφάλειας και υλοποίησης του σχεδιασμού ασφαλείας (Υ.Α. 38404/2009).

Την ημέρα διεξαγωγής της εκδήλωσης διενεργείται συντονιστική σύσκεψη σε θέματα ασφάλειας, με πρωτοβουλία του παρατηρητή της διοργανώτριας αρχής, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι με την ασφάλεια φορείς. Η συγκεκριμένη άτυπη Ομάδα Συντονισμού Ασφαλείας διαχειρίζεται τα προβλήματα που μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια της εκδήλωσης.

Στην ομάδα αυτή, εξασφαλίζεται ένας χώρος στον οποίο θα συγκεντρωθεί πριν την έναρξη της εκδήλωσης, για μία συνολική εκτίμηση της ανάπτυξης των μέτρων για κάθε εμπλεκόμενο φορέα και καθορίζονται συγκεκριμένοι ρόλοι δράσεων σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου. Υπάρχει καθ' όλη την διάρκεια του αγώνα, άμεση επικοινωνία των εμπλεκόμενων, ενώ τα μέλη της ομάδας αναγνωρίζουν ένα σύντομο κωδικοποιημένο ηχητικό σήμα που μεταδίδεται από το σύστημα δημόσιας αναγγελίας με σκοπό να συγκεντρωθούν σε προσυμφωνημένο σημείο (Υ.Α. 38404/2009).

Κατά τη διάρκεια της αθλητικής εκδήλωσης, η διαχείριση των περιστατικών ασφάλειας σε θέματα αθλητικής και αγωνιστικής φύσης ανήκει στην διοργανώτρια αρχή και στον παρατηρητή του αγώνα της αθλητικής εκδήλωσης.

2.1.4. Διαγωνιζόμενα Αθλητικά Σωματεία, Αθλητικοί Φορείς

Ο διοργανωτής της αθλητικής εκδήλωσης συνεργάζεται με τις δημόσιες αρχές και τις Αρχές ασφάλειας (ιδιαίτερα την Ελληνική Αστυνομία ή το Λιμενικό Σώμα), για να υπάρξει μία αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα ασφάλειας αλλά και ουσιαστικής υλοποίησης του σχεδιασμού ασφαλείας (Υ.Α. 38404/2009).

Πριν από την έναρξη της αγωνιστικής περιόδου, τα αθλητικά σωματεία που διατηρούν Τ.Α.Α. και οι Α.Α.Ε. ορίζουν υπεύθυνο ασφάλειας αγώνων με τον αναπληρωτή του, ο οποίος είναι αρμόδιος για την αντιμετώπιση προβλημάτων ασφάλειας που προκύπτουν κατά την διάρκεια των αθλητικών εκδηλώσεων του σωματείου που εκπροσωπούν. Τα πλήρη στοιχεία του Υπεύθυνου Ασφαλείας και του αναπληρωτή του, γνωστοποιούνται στη Διοργανώτρια Αρχή, στη Διарκή Επιτροπή Αντιμετώπισης Βίας και στην Αστυνομική Αρχή της έδρας τους (Υ.Α. 38404/2009).

Ο Υπεύθυνος Ασφαλείας του γηπεδούχου συλλόγου ή του εκάστοτε αρμόδιου για την συγκεκριμένη εκδήλωση φορέα, ελέγχει και συντονίζει το Ιδιωτικό Προσωπικό Ασφάλειας του Γηπέδου (Ι.Ε.Π.Υ.Α.) και συνεργάζεται με τους επικεφαλής αξιωματικούς της Ελληνικής Αστυνομίας, υπεύθυνους για την λήψη των μέτρων τάξης, ασφάλειας και τροχιάς στις αθλητικές εγκαταστάσεις και παρίσταται στο Κέντρο Ελέγχου Αστυνομίας της αθλητικής εγκατάστασης (Υ.Α. 38404/2009).

Πριν από την έναρξη της αθλητικής εκδήλωσης αρχικά συμμετέχει στη σύσκεψη που συγκαλείται δυνάμει του άρθρου 46^Α του Ν. 2725/1999. Στην συνέχεια συμμετέχει στις συσκέψεις που διενεργούνται την ημέρα τέλεσης της εκδήλωσης καθώς και στην Ομάδα Συντονισμού Ασφαλείας κατά την διάρκεια της εκδήλωσης. Πριν την έναρξη της εκδήλωσης συνεργάζεται με τον επικεφαλής των μέτρων από την πλευρά της Ελληνικής Αστυνομίας, αναφορικά με τη μετακίνηση ή την είσοδο στις εγκαταστάσεις του αθλητικού χώρου των οπαδών του σωματείου, της αθλητικής εταιρείας ή του συλλόγου που τον διόρισε, συμπεριλαμβανομένων των φιλάθλων στους οποίους απαγορεύτηκε η είσοδος στον αθλητικό χώρο ή για τους οποίους υπάρχουν βάσιμες πληροφορίες ότι ενδέχεται να αποτελέσουν κίνδυνο για τη δημόσια τάξη σε αθλητικούς χώρους.

Κατά την διάρκεια της εκδήλωσης, λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ του υπεύθυνου ασφάλειας της Διοργανώτριας Αρχής, του υπεύθυνου επικεφαλής της Ελληνικής Αστυνομίας και των συνδέσμων των φιλάθλων του σωματείου, της αθλητικής εταιρείας ή του συλλόγου που τον διόρισε. Επίσης, ενημερώνει τον υπεύθυνο ασφάλειας της διοργανώτριας αρχής για οποιοδήποτε θέμα υποπέσει στην αντίληψή του, το οποίο αφορά επικείμενο αγώνα ή εκδήλωση και συντονίζεται με τον υπεύθυνο ασφάλειας του άλλου διαγωνιζόμενου σωματείου, της αθλητικής εταιρείας ή του συλλόγου, εκτελώντας οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα καθορίστηκαν στην σύσκεψη.

2.2. Προαπαιτούμενα για την ασφαλή διεξαγωγή αθλητικής εκδήλωσης.

Ως Αθλητικές εκδηλώσεις θεωρούνται κυρίως αθλητικοί αγώνες ή άλλες αθλητικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τέλεση αγώνων, πρωταθλημάτων ή διοργανώσεων. Ως αθλητική εγκατάσταση νοείται το σύνολο των κτιριακών εγκαταστάσεων και υποδομών (αγωνιστικός χώρος, κερκίδες, αποδυτήρια, βοηθητικοί χώροι, κ.λπ.), καθώς επίσης και η περιβάλλουσα περιοχή αυτών, η οποία οριοθετείται ανάλογα με την χωροταξική κατανομή της περιοχής (Υ.Α. 38404/2009).

Προκειμένου να τελεσθεί μια αθλητική εκδήλωση όπου μετέχουν Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α., χωρίς κώλυμα σε μια αθλητική εγκατάσταση θα πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στις επόμενες παραγράφους.

2.2.1. Άδεια λειτουργίας και άδεια τελέσεως αγώνων στην αθλητική εγκατάσταση

Για τη λειτουργία οποιουδήποτε αγωνιστικού χώρου ή χώρου άθλησης όλων των εθνικών, περιφερειακών, δημοτικών, κοινοτικών ή σωματειακών γυμναστηρίων, όλων των κέντρων άθλησης ή χώρων αθλοπαιδιών και εν γένει των αθλητικών εγκαταστάσεων, πλην των ιδιωτικών γυμναστηρίων - ιδιωτικών σχολών, απαιτείται άδεια περί της συνδρομής των αναγκαίων προϋποθέσεων που σχετίζονται με την ασφάλεια των αθλουμένων, των παραγόντων, των διαιτητών, των θεατών και των λοιπών συντελεστών της αθλητικής εκδήλωσης (Υ.Α. 38404/2009).

Η άδεια χορηγείται στη διοίκηση της αθλητικής εγκατάστασης ή το φορέα στον οποίο ανήκει αυτή, από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή του, εφόσον συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ενώ καμία αθλητική εκδήλωση δεν διεξάγεται σε αθλητική εγκατάσταση η οποία δεν είναι εφοδιασμένη με αυτή την άδεια (Άρθρο 56, Ν.2725/1999).

Η άδεια ισχύει για ένα (1) έτος από τη χορήγησή της και σε αυτήν ορίζονται τα αθλήματα που μπορεί να φιλοξενηθούν στην εγκατάσταση, το είδος των δραστηριοτήτων που θα ασκηθούν κατά άθλημα (αγώνες ή προπονήσεις), καθώς επίσης και ο ανώτατος επιτρεπόμενος αριθμός θεατών κατά τη διεξαγωγή κάθε αθλητικής συνάντησης ή αγωνίσματος.

2.2.2. Λήψη κατάλληλων μέτρων πυροπροστασίας

Σε κάθε αθλητική εγκατάσταση που τελούνται αθλητικές εκδηλώσεις πρέπει να υπάρχουν μελέτες πυροπροστασίας εγκεκριμένες, ενώ το προσωπικό της εγκατάστασης εκπαιδεύεται στη χρήση των πυροσβεστικών μέσων και πιστοποιείται η εκπαίδευση του από το Πυροσβεστικό Σώμα (Υ.Α. 38404/2009).

Ειδικότερα, το Πυροσβεστικό Σώμα έχει ως αποστολή, μεταξύ άλλων, την ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του Κράτους, από κινδύνους πυρκαγιών, θεομηνιών και άλλων καταστροφών, την ευθύνη και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό καταστολής των πάσης φύσεως πυρκαγιών και την παροχή κάθε είδους δυνατής συνδρομής για τη διάσωση των ατόμων και υλικών αγαθών που απειλούνται απ' αυτές (Ν. 3511/2006, Π.Δ. 210/1992).

Επιπλέον, είναι αρμόδιο, μεταξύ άλλων, για την αντιμετώπιση συνεπειών από τις φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, καθώς και για τη διάσωση - παροχή κάθε δυνατής συνδρομής σε άτομα των οποίων απειλείται ή εκτίθεται σε κίνδυνο, η ζωή και η σωματική τους ακεραιότητα, από κάθε είδους ατυχήματα.

2.2.3. Παρουσία Δημόσιας Δύναμης

Ως δημόσια παρουσία σε μια αθλητική εκδήλωση θεωρούνται, ο αρμόδιος αθλητικός εισαγγελέας, ο παρατηρητής της Δ.Ε.Α.Β., η Αστυνομική ή Λιμενική Αρχή, η Πυροσβεστική και το Ε.Κ.Α.Β:

Κατά κύριο λόγο η τήρηση της τάξης για την ασφαλή διεξαγωγή των αθλητικών εκδηλώσεων, εντός και εκτός των αγωνιστικών χώρων πριν, κατά και μετά την διάρκεια αυτών ανήκει στην Ελληνική Αστυνομία ή στο Λιμενικό Σώμα, στις περιπτώσεις εκείνες που η αθλητική εκδήλωση διεξάγεται στην τοπική αρμοδιότητα του (Άρθρο 41Δ, Ν.2725/1999).

Όλες οι εμπλεκόμενες αρχές, για την τέλεση των αθλητικών εκδηλώσεων, υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τις εντολές και οδηγίες του αρμόδιου αθλητικού δικαστή, να συνεργάζονται με την αρμόδια αστυνομική Αρχή ή το Λιμενικό και να συμμορφώνονται με τις υποδείξεις και τις αποφάσεις της, σε όλα τα μέτρα που αποβλέπουν στην ασφαλή τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης και γενικά στη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης (Υ.Α. 38404/2009).

Οι διοργανώτριες αρχές, τα αθλητικά σωματεία Α.Α.Ε., Τ.Α.Α., ενόψει μια αθλητικής εκδήλωσης, συμμετέχουν υποχρεωτικά στις συσκέψεις που συγκαλούνται από τον αρμόδιο Αθλητικό εισαγγελέα ή τον κατά τόπο εισαγγελέα της περιοχής που πρόκειται να πραγματοποιηθεί η αθλητική συνάντηση ή η αστυνομική αρχή και Δ.Ε.Α.Β. προκειμένου να αντιμετωπισθούν θέματα τα οποία σχετίζονται με την ομαλή και ασφαλή μετακίνηση των φιλάθλων, την προσέγγισή τους και την ασφαλή παραμονή και αποχώρησή τους από την εγκατάσταση, τη διάθεση των εισιτηρίων καθώς και κάθε άλλο θέμα που σχετίζεται με την εύρυθμη διεξαγωγή της, τηρώντας σχετικά πρακτικά (Άρθρο 41Δ, Ν.2725/1999).

Πριν την τέλεση της αθλητικής εκδήλωσης η αστυνομική αρχή, πλην της σύσκεψης που συγκαλείται δυνάμει του άρθρου 46^Α του Ν. 2725/1999, συμμετέχει στις συσκέψεις που διενεργούνται με τους λοιπούς εμπλεκόμενους φορείς, την ημέρα τέλεσης της εκδήλωσης.

Ανάλογα με τις πληροφορίες που έχει συλλέξει από τις αρμόδιες για το σκοπό αυτό υπηρεσίες της, αλλά και τις συναρμόδιες για τον ίδιο σκοπό υπηρεσίες όπως π.χ. η Δ.Ε.Α.Β., η Διοργανώτρια αρχή και τα αθλητικά σωματεία, καθορίζει το βαθμό επικινδυνότητας της εκδήλωσης, προκειμένου να ληφθεί και η διαβάθμιση της ανάπτυξης των αστυνομικών μέτρων, τα οποία διακρίνονται σε συνήθη, αυξημένα και έντονα.

Πριν την έναρξη της αθλητικής συνάντησης, ο επικεφαλής των αστυνομικών μέτρων τάξης, ασφάλειας και τροχαίας, συμμετέχει στις προγραμματισμένες συναντήσεις των εμπλεκόμενων φορέων στην εγκατάσταση προκειμένου να διασαφηνιστούν οι όποιες επιμέρους πρόσθετες λεπτομέρειες που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας της εκδήλωσης.

Ο επικεφαλής των αστυνομικών μέτρων, κατά την διάρκεια της εκδήλωσης, αναλαμβάνει τη διοίκηση ασφάλειας, παίρνει αιτιολογημένες αποφάσεις οι οποίες σχετίζονται με θέματα ασφάλειας, εκκένωσης, και προσωρινής διακοπής της τέλεσης της εκδήλωσης, όταν αυτό απαιτείται από τις επιχειρησιακές ενέργειες του συμβάντος που διαχειρίζεται.

Κατά την διάρκεια της αθλητικής εκδήλωσης υλοποιείται το επιχειρησιακό σχέδιο που αφορά όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και έχει καταρτισθεί με μέριμνα της οικείας αστυνομικής αρχής του τόπου τέλεσης της αθλητικής εκδήλωσης.

2.2.4. Παρουσία προσωπικού ιδιωτικής επιχείρησης παροχής υπηρεσιών ασφάλειας (Ι.Ε.Π.Υ.Α.)

Για την διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης στα εθνικά επαγγελματικά πρωταθλήματα Α' και Β' εθνικής κατηγορίας ποδοσφαίρου οι Π.Α.Ε. που αγωνίζονται υποχρεούνται να προσλαμβάνουν το αναγκαίο και ικανό για την ασφάλεια των αγώνων και για την εφαρμογή μέτρων ευταξίας των γηπέδων προσωπικό, το οποίο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με την άδεια εργασίας που προβλέπεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τυχόν επί πλέον στοιχεία πιστοποίησης σύμφωνα με τους κανονισμούς της οικείας Ομοσπονδίας (Υ.Α. 38404/2009).

2.2.5. Ύπαρξη ηλεκτρονικού συστήματος εποπτείας αθλητικών εγκαταστάσεων

Στις αθλητικές εγκαταστάσεις που προορίζονται είτε για τη διεξαγωγή των αγώνων των εθνικών πρωταθλημάτων, καθώς και των Κυπέλλων Ελλάδος, όπου μετέχουν Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α., είτε για τη διεξαγωγή διεθνών αγώνων οποιασδήποτε εκδήλωσης των αθλημάτων ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης και πετοσφαίρισης, ως και των Εθνικών ομάδων αυτών, τοποθετούνται και λειτουργούν ηλεκτρονικά συστήματα εποπτείας των χώρων και των προσώπων που ευρίσκονται σ' αυτές (Υ.Α.38404/2009).

Η χρήση και η λειτουργία των ανωτέρω συστημάτων ηλεκτρονικής εποπτείας, καθώς και η ευθύνη της επεξεργασίας και φύλαξης των δεδομένων που αυτά παράγουν, ανήκει αποκλειστικά στην Ελληνική Αστυνομία (Άρθρο 41Ε, Ν.2725/1999).

2.2.6. Διαχείριση περιστατικών ασφάλειας

Οι εμπλεκόμενοι Φορείς εκτελούν τα θεσμικά τους καθήκοντα κάθετα και οριζόντια, ενώ όταν απαιτηθεί ο μεταξύ τους συντονισμός, τότε όλοι εντάσσονται κάτω από τις οδηγίες του αρμόδιου για την αντιμετώπιση συγκεκριμένου κάθε φορά θέματος, όπως αυτός καθορίζεται στον Πίνακα 1.

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΦΟΡΕΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ	θέματα ασφάλειας και πρόληψης αναταραχών, θέματα υποχρεωτικής - βίαιης εκκένωσης σταδίου για λόγους δημόσιας τάξης και ασφάλειας
ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΡΙΑ ΑΡΧΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ	θέματα αθλητικής - αγωνιστικής φύσεως
ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	διατήρηση της ευταξίας – ταξιθεσίας, αποφυγή συνωπισμού, έλεγχος εισόδου θεατών (εφόσον χρειασθεί αστυνομικό προσωπικό)
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΧΡΗΣΤΗΣ ΓΗΠΕΔΟΥ	λοιπά θέματα εκκένωσης λόγω καταστροφής, δολιοφθοράς κλπ ο ιδιοκτήτης ή χρήστης του γηπέδου σύμφωνα με σχέδιο εκκένωσης, το οποίο συντάσσεται με ευθύνη του βάσει των οικείων κανονισμών και ιδιαιτεροτήτων του αθλήματος και πιστοποιείται από την οικεία διοργανώτρια αρχή
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ-Γ.Γ.Π.Π..	θέματα διάσωσης πυρόσβεσης και αντιμετώπισης φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών. Εάν υπάρχουν φυσικές ή τεχνολογικές καταστροφές που επηρεάζουν γενικότερα την περιοχή και όχι μόνο την αθλητική εγκατάσταση εφαρμόζονται και τα προβλεπόμενα σχέδια περί πολιτικής προστασίας Ν. 3013/2002
Ε.Κ.Α.Β.	άμεση παροχή πρώτων βοηθειών και διακομιδή τραυματιών

Πίνακας 1: Αρμοδιότητες φορέων στη διαχείριση περιστατικών ασφάλειας.

2.3. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός, Επιχειρησιακά Σχέδια Ενιαίου Κανονισμού Ασφάλειας - Μέτρα τάξης ασφάλειας

Η οργάνωση υλοποίηση και αξιολόγηση των επιχειρήσεων ασφάλειας για την τέλεση αθλητικών εκδηλώσεων σε αθλητικές εγκαταστάσεις πραγματοποιείται από την αρμόδια Αστυνομική ή Λιμενική Αρχή σε τρεις (3) φάσεις, ως ακολούθως:

1η ΦΑΣΗ: Προετοιμασία, σχεδίαση και οργάνωση,

2η ΦΑΣΗ: Εφαρμογή, υλοποίηση σχεδιασμού προ - κατά - μετά την αθλητική εκδήλωση και

3η ΦΑΣΗ: Αξιολόγηση και αποτίμηση της διαδικασίας.

Παρακάτω περιγράφονται αναλυτικά οι προαναφερθείσες φάσεις καταγράφοντας τις δραστηριότητες και τις ενέργειες που απαιτούνται σε μια αθλητική εκδήλωση.

2.3.1. 1η Επιχειρησιακή Φάση - Προετοιμασία, σχεδίαση και οργάνωση

Στη φάση αυτή εκδηλώνονται μια σειρά από δραστηριότητες της Αστυνομικής ή Λιμενικής Αρχής κατά περίπτωση, οι οποίες συνδέονται άμεσα και με δραστηριότητες άλλων φορέων που εμπλέκονται στην τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης.

Η Αστυνομική ή Λιμενική Αρχή έχει εισηγητικό ρόλο σε θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια της εκδήλωσης, υποβάλλοντας αιτιολογημένα προς τον Υπουργό Πολιτισμού, θέματα όπως: η διάθεση εισιτηρίων στους φιλάθλους αθλητικών σωματείων Τ.Α.Α. ή Α.Α.Ε., η χρονική μετάθεση μιας αθλητικής εκδήλωσης λόγω σοβαρών λόγων που σχετίζονται με την δημόσια τάξη, ενώ η εισήγηση προς τον αρμόδιο Υπουργό υποβάλλεται ύστερα από σχετική γνώμη, για κάποιο από τα προαναφερόμενα θέματα, της Δ.Ε.Α.Β. και της Διοργανώτριας Αρχής (Υ.Α.38404/2009).

A' Επιχειρησιακή Φάση		
Δραστηριότητες Ελληνικής Αστυνομίας ή Λιμενικού		
Εισήγηση προς τον αρμόδιο Υπουργό Πολιτισμού, της απαγόρευσης με οποιοδήποτε τρόπο διάθεσης εισιτηρίων της εκδήλωσης στο φιλοξενούμενο αθλητικό σωματείο, Τ.Α.Α. ή Α.Α.Ε. και στους φιλάθλους αυτών, καθώς και στις λέσχες φίλων τους και στα μέλη αυτών.	Εισήγηση προς τον αρμόδιο Υπουργό Πολιτισμού, της χρονικής μετάθεσης της διεξαγωγής μιας αθλητικής εκδήλωσης.	Εισήγηση προς τον αρμόδιο Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας από την οικεία Αστυνομική Διεύθυνση ή Διεύθυνση Αστυνομίας ή Υπηρεσία Λιμενικού εάν συντρέχει σοβαρός λόγος δημόσιας τάξης τη χρονική μετάθεση της διεξαγωγής μιας αθλητικής εκδήλωσης τοπικού χαρακτήρα.
Η εισήγηση ύστερα από σχετική γνώμη Διαιτητή Επιτροπής Αντιμετώπισης Βίας (Δ.Ε.Α.Β.) - Διοργανώτριας Αρχής		

Πίνακας 2 : Δραστηριότητες A' Επιχειρησιακής Φάσης

Η Αστυνομική ή Λιμενική κατά περίπτωση αρχή συμβάλλει στην ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης, κυρίως με τη συλλογή πληροφοριών που σχετίζονται με την διεξαγωγή της εν λόγω εκδήλωσης, τον καθορισμό του βαθμού επικινδυνότητας, την έκδοση σχετικής απόφασης και θεμάτων που σχετίζονται με τα εισιτήρια και τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Α' Επιχειρησιακή Φάση			
Λοιπές Ενέργειες Αστυνομικής ή Λιμενικής Αρχής			
Καθορισμός βαθμού επικινδυνότητας της αθλητικής εκδήλωσης	Σύγκλιση σύσκεψης των εμπλεκόμενων φορέων για την εκδήλωση- Εκδίδεται σχετική Απόφαση	Ρύθμιση θεμάτων διάθεσης εισιτηρίων και συνεργασίας με εμπλεκόμενους φορείς	Συλλογή πληροφοριών και αξιοποίηση κατά τον σχεδιασμό των μέτρων
Σε συνεργασία με Δ.Ε.Α.Β.	Στην εν λόγω σύσκεψη συγκαλείται και ο αρμόδιος αθλητικός εισαγγελέας		

Πίνακας 3: Λοιπές Ενέργειες Αστυνομικής ή Λιμενικής Αρχής

Ο βαθμός επικινδυνότητας κάθε αγώνα αλλά και η διαβάθμιση της ανάπτυξης των αστυνομικών μέτρων διαμορφώνονται σύμφωνα με συγκεκριμένα κριτήρια όπως αυτά φαίνονται στο σχετικό Πίνακα 4.

Α' ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΦΑΣΗ	
Κριτήρια Βαθμού Επικινδυνότητας	
Κριτήρια	Βαθμολογική κρισιμότητα αγώνα
	Διαμορφωθείσες συγκυρίες το συγκεκριμένο χρόνο
	Επικρατούσα κατάσταση
	Ένταση αντιπαλότητας των οπαδών των ομάδων
	Ιστορικό εκνόμων ενεργειών σε αντίστοιχους αγώνες στο παρελθόν
	Διαθέσιμες πληροφορίες ή άλλο διαθέσιμο προς αξιολόγηση στοιχείο για τον αγώνα

Πίνακας 4: Κριτήρια του Βαθμού επικινδυνότητας ενός αγώνα

Λόγω των επιπρόσθετων αστυνομικών υποχρεώσεων της αστυνομικής αρχής, ο βαθμός επικινδυνότητας ενός συγκεκριμένου αγώνα μπορεί να διαβαθμισθεί ανάλογα με τη δυνατότητα λήψης μέτρων από την πλευρά της δημόσιας δύναμης (Υ.Α.38404/2009). Στην ελληνική επικράτεια, τα αστυνομικά μέτρα διακρίνονται σε συνήθη, αυξημένα και έντονα και είναι ανάλογα του βαθμού επικινδυνότητας κάθε αγώνα. Με βάση αυτή τη διαβάθμιση διατίθεται η απαιτούμενη αστυνομική δύναμη και ο ανάλογος αριθμός προσωπικού ιδιωτικής επιχείρησης παροχής υπηρεσιών ασφάλειας (Ι.Ε.Π.Υ.Α.).

Α΄ Επιχειρησιακή Φάση		
Σχέση διαβάθμισης αστυνομικών μέτρων –αστυνομικού προσωπικού-ιδιωτικού προσωπικού ασφάλειας		
Διαβάθμιση μέτρων	Αστυνομικό προσωπικό	Ιδιωτικό προσωπικό ασφάλειας
Συνήθη	Διατίθεται η <i>απαιτούμενη</i> αστυνομική δύναμη	Ελάχιστος αριθμός Ι.Ε.Π.Υ.Α.: <i>1/200 θεατές</i>
Αυξημένα	Διατίθεται <i>αυξημένη</i> αστυνομική δύναμη	Ελάχιστος αριθμός Ι.Ε.Π.Υ.Α.: <i>1/100 θεατές</i>
Έντονα	Διατίθεται η <i>μέγιστη</i> αστυνομική δύναμη	Ελάχιστος αριθμός Ι.Ε.Π.Υ.Α.: <i>1/80 θεατές</i>

Πίνακας 5: Διατιθέμενο αστυνομικό και ιδιωτικό προσωπικό ασφάλειας.

Οι αθλητικές εκδηλώσεις που χαρακτηρίζονται ως «ντέρμπι» απαιτούν την λήψη έντονων αστυνομικών μέτρων ενώ όλες οι διεθνείς διοργανώσεις απαιτούν την ανάπτυξη αυξημένων μέτρων.

2.3.2. 2^η Επιχειρησιακή Φάση- Εφαρμογή, υλοποίηση σχεδιασμού προ - κατά - μετά την αθλητική εκδήλωση

Η φάση αυτή περιλαμβάνει επιχειρησιακές δραστηριότητες, οι οποίες συνδέονται με όλους τους φορείς όπως οι αρχές ασφαλείας, η διοργανώτρια αρχή, η ομοσπονδία του αθλήματος, και τα διαγωνιζόμενα αθλητικά σωματεία, πριν κατά και μετά την τέλεση της αθλητικής εκδήλωσης.

2.3.2.1. Προσδιορισμός κινδύνων

Υπάρχουν κίνδυνοι που επηρεάζουν γενικά την ασφάλεια της αθλητικής εκδήλωσης σε μια αθλητική εγκατάσταση αλλά και κίνδυνοι που υπάρχουν συγκεκριμένα για κάθε μία χωριστά αθλητική εγκατάσταση.

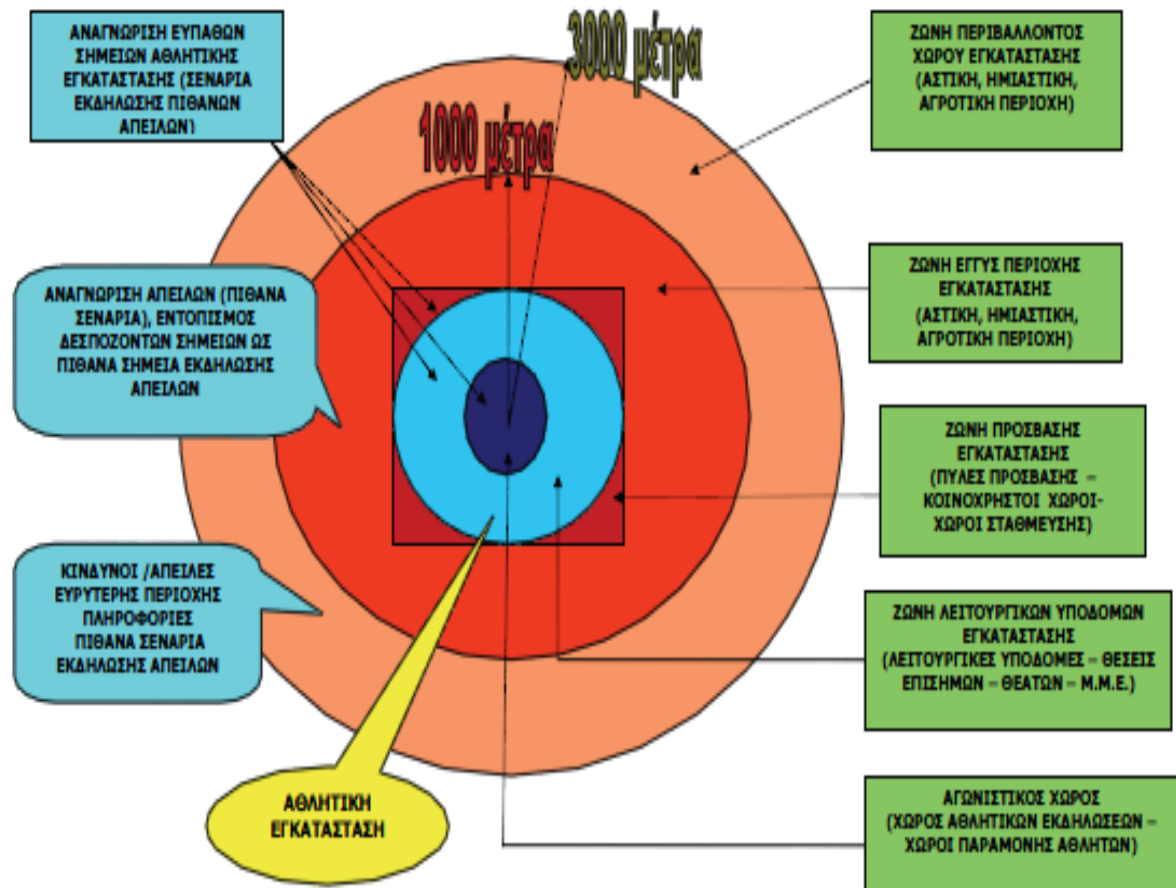
Ως τέτοιοι γενικοί κίνδυνοι θεωρούνται:

- οι βίαιες επιθέσεις και οι ταραχές,
- η αντικοινωνική συμπεριφορά,
- οι αναρτήσεις πανό διαμαρτυρίας,
- η τμηματική αναγραφή συνθημάτων - διαμαρτυριών σε φανέλες - μπλουζάκια θεατών, μη εμφανή κατά την είσοδο, με στόχο συνεννοούμενοι στους χώρους των θεατών να δημοσιοποιήσουν το σκοπό τους,
- οι φυσικές καταστροφές,
- οι βλάβες - διακοπή της ηλεκτρικής ενέργειας,
- οι φθορές και υλικές ζημιές σε υποδομές της εγκατάστασης,
- η παράνομη παρείσφρηση,
- τα ιατρικά ατυχήματα,
- οι πυρκαγιές σε μόνιμες και προσωρινές υποδομές της αθλητικής εγκατάστασης και
- άλλοι κίνδυνοι όπως π.χ. το Οργανωμένο και το Κοινό έγκλημα,

είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ασφαλή τέλεση μιας αθλητικής εκδήλωσης σε μια αθλητική εγκατάσταση (Υ.Α.38404/2009).

Για την ανάλυση των κινδύνων μιας συγκεκριμένης εγκατάστασης απαιτείται η εκπόνηση συγκεκριμένου Σχεδίου Ασφάλειας σύμφωνα με την μελέτη τρωτότητας αυτής. Η μελέτη τρωτότητας εκπονείται με βάση το διάγραμμα δεδομένων του Σχήματος 1 και περιέχει διάφορες ζώνες των χώρων της αθλητικής εγκατάστασης καθώς και τους πιθανούς κινδύνους για κάθε ζώνη.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ
ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ**

Σχήμα 1: Διάγραμμα δεδομένων σε μια αθλητική εγκατάσταση για Μελέτη Τρωτότητας
Πηγή: Υ.Α.38404/2009

2.3.2.2. Στρατηγική Ασφαλούς Περιβάλλοντος

Οι αρμόδιες για την ασφάλεια φορείς και Υπηρεσίες μεριμνούν για την εξασφάλιση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο θα διεξαχθεί μια συγκεκριμένη αθλητική εκδήλωση, κυρίως με την αποτροπή οποιουδήποτε συμβάντος που θέτει σε κίνδυνο την ασφαλή διεξαγωγή της εκδήλωσης, την γρήγορη ανταπόκρισή τους σε ένα τέτοιο συμβάν καθώς και την άμεση διαχείριση του (Υ.Α.38404/2009).

Για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, ακολουθείται η στρατηγική ασφαλούς περιβάλλοντος που διακρίνεται σε στρατηγική πρόληψης, ανταπόκρισης και διαχείρισης επιπτώσεων και περιλαμβάνει συγκεκριμένες ενέργειες, όπως φαίνεται στον Πίνακα 6:

Β' Επιχειρησιακή Φάση		
Στρατηγική Ασφαλούς Περιβάλλοντος		
Στρατηγική Πρόληψης	Στρατηγική Ανταπόκρισης	Στρατηγική Διαχείρισης επιπτώσεων
Αποτροπή εκδήλωσης συμβάντων	Άμεση ανταπόκριση με την διάθεση κατάλληλων πόρων	Υφιστάμενες δομές και διαδικασίες
Η πρόληψη ξεκινά με το πρόγραμμα πληροφοριών. Οι πληροφορίες σχετίζονται με απειλές για τις εκδηλώσεις, ενώ αξιολογούνται για τους κινδύνους της εγκατάστασης αλλά και της ευρύτερης σε αυτή περιοχή.	Το αστυνομικό προσωπικό αναπτύσσεται σε θέσεις κλειδιά στην εγκατάσταση αλλά και στις περιοχές που επηρεάζονται από τους επισκέπτες. Διατίθεται στο αστυνομικό προσωπικό ο κατάλληλος εξοπλισμός και η υποστήριξη για την εκτέλεση του ανατιθέμενου έργου. Η ανταπόκριση συντονίζεται μέσω του ισχύοντος συστήματος διαχείρισης των συμβάντων.	Οι επιπτώσεις των συμβάντων διαχειρίζονται σύμφωνα με τις δομές και διαδικασίες.
Η ανάπτυξη του αστυνομικού προσωπικού και τα σημεία ελέγχων στηρίζονται στις αξιολογήσεις αυτές.		

Πίνακας 6: Στρατηγική Ασφαλούς περιβάλλοντος Ενέργειες Φορέων

2.3.2.3. Επιχειρησιακή Ανταπόκριση

Η αστυνομική αρχή του τόπου της αθλητικής εκδήλωσης εξασφαλίζει την εγκατάσταση, τις ακολουθούμενες διαδρομές, τους εισερχόμενους θεατές στην εγκατάσταση και ειδικότερα:

Β' Επιχειρησιακή Φάση

Επιχειρησιακή Ανταπόκριση

Επιχειρησιακή Ανταπόκριση	Ασφαλείς προστατευμένες αθλητικές εγκαταστάσεις
	Ασφαλείς διαδρομές άφιξης αθλητικών αποστολών
	Επιτήρηση, έλεγχος κυκλοφορίας βασικών οδικών αξόνων, περιβάλλουσας περιοχής των εγκαταστάσεων και στην αστική περιοχή για απρόσκοπτη κυκλοφορία οχημάτων αθλητικών αποστολών-παραγόντων- θεατών
	Έλεγχος εισερχομένων στην αθλητική εγκατάσταση
	Αυξημένα μέτρα στις ευαίσθητες περιοχές των αθλητικών εγκαταστάσεων
	Αυξημένη ετοιμότητα αστυνομικών αρχών για διαχείριση οργανωμένων φιλάθλων κατά τις προγραμματισμένες ή όχι μετακινήσεις
	Συγκρότηση ομάδας συντονισμού ασφάλειας της εκδήλωσης, με εκπροσώπους εμπλεκόμενων.

Πίνακας 7: Επιχειρησιακή Ανταπόκριση

2.3.2.4. Πλαίσιο Λειτουργίας των Επιχειρήσεων Ασφαλείας

Το στάδιο αυτό περιλαμβάνει το χρονοδιάγραμμα της διεξαγωγής της εκδήλωσης (χρόνους άφιξης των ομάδων, χρόνο άφιξης των διαιτητών και βοηθών τους, το κλείδωμα της εγκατάστασης κ.λ.π.) και τις επιχειρησιακές ενέργειες που απαιτούνται:

B' Επιχειρησιακή Φάση

Πλαίσιο Λειτουργίας των Επιχειρήσεων Ασφαλείας

A. Επιχειρησιακό Χρονοδιάγραμμα

Ημερομηνία και ώρα 1ης εκδήλωσης για θέματα ασφαλείας

Ημερομηνία και ώρα 2ης εκδήλωσης για θέματα ασφαλείας

Ημερομηνία και ώρα άφιξης της φιλοξενούμενης ομάδας

Ημερομηνία και ώρα άφιξης των διαιτητών και βοηθών διαιτητών της αθλητικής εκδήλωσης

Ημερομηνία και ώρα ενδελεχούς έρευνας της αθλητικής εγκατάστασης για θέματα ασφαλείας

Ημερομηνία και ώρα «κλειδώματος» της αθλητικής εγκατάστασης

Ημερομηνία και ώρα έναρξης φύλαξης της αθλητικής εγκατάστασης

Ημερομηνία και ώρα ανοίγματος των θυρών της αθλητικής εγκατάστασης

Ημερομηνία και ώρα έναρξης της αθλητικής εκδήλωσης

Χρόνος αποδέσμευσης των δυνάμεων ασφαλείας (με την αποχώρηση όλων των θεατών – παραγόντων)

B. Επιχειρησιακές Ενέργειες

Ενδελεχής έρευνα των χώρων της αθλητικής εγκατάστασης και «κλειδώμα» αυτής με κλιμακούμενη εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου ασφαλείας της.

Πλήρης εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου ασφαλείας της αθλητικής εγκατάστασης. Ανάπτυξη των πόρων ασφαλείας (προσωπικού, τεχνολογικού εξοπλισμού και μέσων).

Μετά το πέρας της αθλητικής εκδήλωσης, κλιμακούμενη λήξη των επιχειρήσεων ασφαλείας. Αποδέσμευση των πόρων ασφαλείας.

Πίνακας 8 : Πλαίσιο Λειτουργίας των Επιχειρήσεων Ασφαλείας

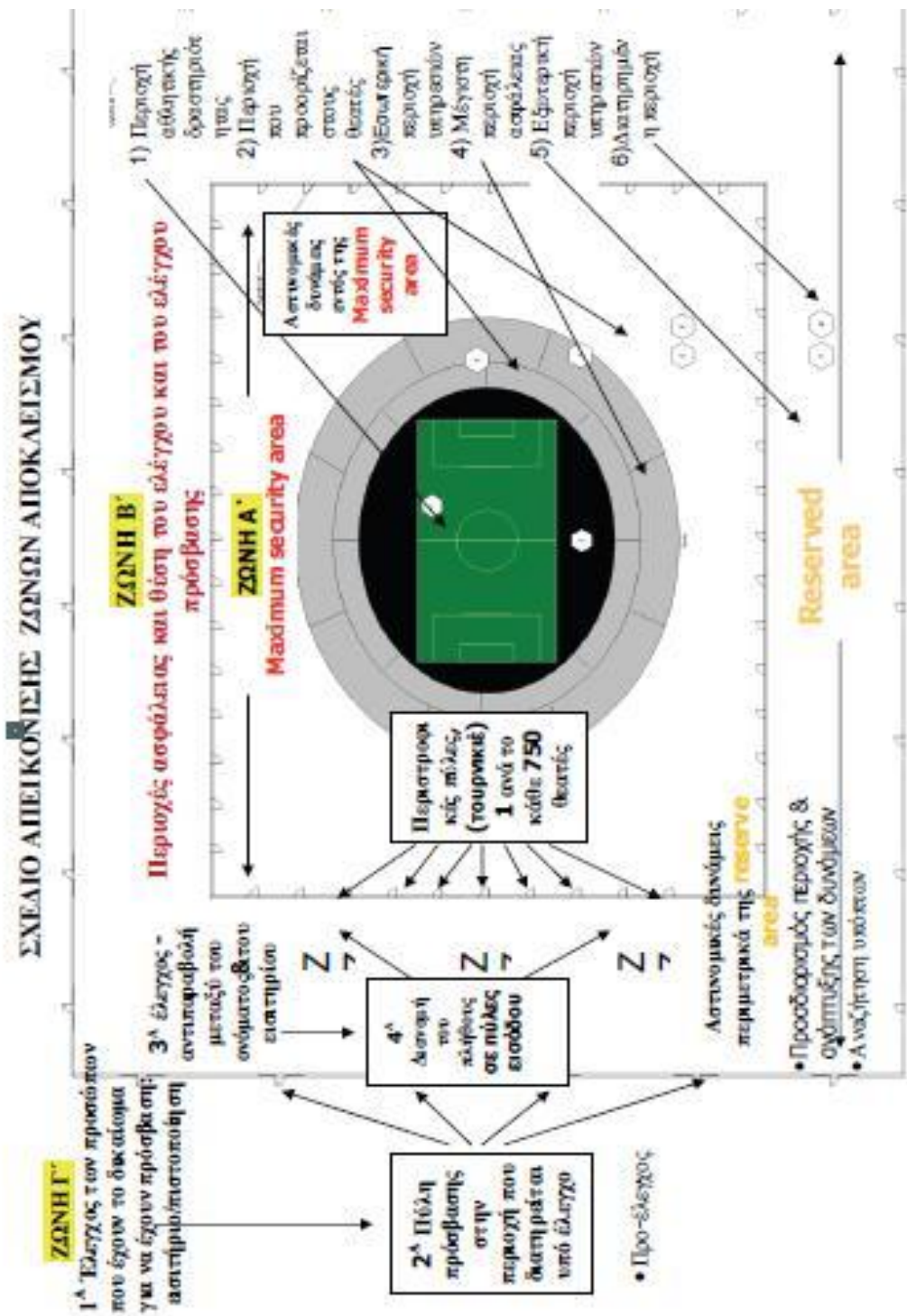
2.3.2.5. Οργάνωση Επιχειρήσεων Ασφαλείας

Σκοπός της οργάνωσης των επιχειρήσεων ασφάλειας είναι η παρεμπόδιση, ο εντοπισμός και η απόκρουση οποιασδήποτε πιθανής εγκληματικής ενέργειας στους προσδιοριζόμενους χώρους των αθλητικών εκδηλώσεων και στις περιοχές που επηρεάζονται από το γεγονός αυτό (Υ.Α.3804/2009).

Τα μέτρα που λαμβάνονται κάθε φορά για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων απειλών καθορίζονται από επιμέρους επιχειρησιακά σχέδια ασφάλειας τα οποία συγκεκριμένα είναι τα ακόλουθα:

- α) Σχέδιο προστασίας - συνοδείας αθλητικών αποστολών, το οποίο συντάσσεται με μέριμνα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής της αθλητικής εγκατάστασης που θα διεξαχθεί η αθλητική εκδήλωση
- β) Σχέδιο διαχείρισης κυκλοφορίας, το οποίο συντάσσεται με μέριμνα της αρμόδιας Υπηρεσίας Τροχαίας
- γ) Σχέδιο διαχείρισης οργανωμένων οπαδών, το οποίο συντάσσεται με μέριμνα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής της αθλητικής εγκατάστασης που θα διεξαχθεί η αθλητική εκδήλωση
- δ) Σχέδιο αθλητικής εγκατάστασης το οποίο συντάσσεται με μέριμνα της αρμόδιας αστυνομικής αρχής για την αθλητική εγκατάσταση που θα διεξαχθεί η αθλητική εκδήλωση, ανάλογα με την κατηγοριοποίηση των μέτρων σε συνήθη αυξημένα και έντονα.

Το σχέδιο αυτό περιλαμβάνει ζώνες ανάσχεσης και ελέγχου της αθλητικής εγκατάστασης, τα σημεία εισόδου των θεατών όπως φαίνεται και ειδικότερα στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 2: Σχέδιο απεικόνισης ζωνών αποκλεισμού αθλητικής εγκατάστασης
Πηγή: Υ.Α.38404/2009

2.3.2.6. Δυνάμεις ασφαλείας-Υποστηρικτικές δυνάμεις-Εφεδρικές δυνάμεις ασφάλειας

Ως δυνάμεις ασφαλείας θεωρούνται, οι καθορισμένες αστυνομικές δυνάμεις οι οποίες λαμβάνουν μέτρα κατά την διάρκεια της αθλητικής εκδήλωσης μέσα στην εγκατάσταση και περιμετρικά αυτής και το ιδιωτικό προσωπικό παροχής υπηρεσιών σύμφωνα με τα συγκεκριμένα καθήκοντα που έχει (Υ.Α. 38404/2009).

Ως υποστηρικτικές δυνάμεις για την ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης θεωρούνται τα Τμήματα πρόληψης οργανωμένης αθλητικής βίας, οι αθλητικοί αστυνομικοί σύνδεσμοι και άλλοι φορείς ασφαλείας, όπως το Πυροσβεστικό Σώμα, καθώς και το Ε.Κ.Α.Β. (Υ.Α. 38404/2009).

Επιπλέον εφεδρικές δυνάμεις, θα πρέπει να τηρούνται σε κάθε αθλητική εκδήλωση, οι οποίες έχουν ως σκοπό την αντιμετώπιση απρόοπτων γεγονότων τα οποία μπορεί να προκύψουν κατά την διάρκεια του αθλητικού γεγονότος στην εγκατάσταση ή και στον ευρύτερο αστικό τομέα σε όλες τις χρονικές φάσεις της αθλητικής εκδήλωσης.

2.3.2.7. Κατευθυντήριες Γραμμές των Επιχειρήσεων Ασφαλείας σε ένα αθλητικό γεγονός

α) Σχεδιασμός επιχειρήσεων

Για την ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος, ο σχεδιασμός των επιχειρήσεων απαιτεί συγκεκριμένες προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη διοίκηση και το συντονισμό του αστυνομικού και ιδιωτικού προσωπικού, την εκτέλεση των καθηκόντων του, τον τρόπο διαχείρισης των συμβάντων και τον αντίκτυπο αυτών σε μια αθλητική εκδήλωση (Υ.Α. 38404/2009). Οι προϋποθέσεις αυτές αναλύονται στον Πίνακα 9.

Β' Επιχειρησιακή Φάση	
Κατευθυντήριες Γραμμές Επιχειρήσεων Ασφαλείας	
Απαιτήσεις επιχειρησιακής ασφάλειας	Διοίκηση και συντονισμός όλου του καθορισμένου προσωπικού ασφάλειας της αθλητικής εκδήλωσης
	Εποπτεία και έλεγχος της εκτέλεσης των καθηκόντων γενικής αστυνόμευσης και ασφάλειας στις αθλητικές εγκαταστάσεις και στην περιβάλλουσα περιοχή τους
	Αποτελεσματική διαχείριση του πλήθους (θεατών) κατά την προσέλευση - παραμονή στους χώρους των αθλητικών εγκαταστάσεων και κατά την αποχώρησή του
	Εντοπισμός, αποτροπή και αντιμετώπιση όλων των περιστατικών που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας, με το μικρότερο δυνατό αντίκτυπο στην ομαλή διεξαγωγή της αθλητικής εκδήλωσης
	Εγγύηση ότι όλο το προσωπικό που θα συμμετέχει στην υλοποίηση των επιχειρησιακών σχεδίων, θα λάβει την κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τους ρόλους και τις αρμοδιότητές του, σε σχέση με την υπηρεσία που θα εκτελέσει στη συγκεκριμένη αθλητική εκδήλωση
	Διασφάλιση της πλήρους επιχειρησιακής ετοιμότητας του προσωπικού από την προηγούμενη ημέρα της αθλητικής εκδήλωσης
	Ενδελεχής έρευνα των αθλητικών εγκαταστάσεων «κλειδωμά» και φρουρήρηση αυτών, σύμφωνα με τις ειδικότερες οδηγίες

Πίνακας 9 : Κατευθυντήριες Γραμμές Επιχειρήσεων Ασφαλείας

β) Ειδικές ρυθμίσεις του Επιχειρησιακού Σχεδιασμού

Τα επιχειρησιακά σχέδια ρυθμίζουν μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό της ασφαλούς διεξαγωγής ενός αθλητικού γεγονότος και αφορούν την ρύθμιση των δρομολογίων των αποστολών, τον τρόπο εισόδου των θεατών στην εγκατάσταση και την ανάπτυξη του αστυνομικού και ιδιωτικού προσωπικού στην εγκατάσταση ανάλογα με την επικινδυνότητα του αθλητικού γεγονότος

(Υ.Α.3804/2009), όπως αυτά περιγράφονται αναλυτικότερα και στον Πίνακα 10.

Β' Επιχειρησιακή Φάση
Ρύθμιση Θεμάτων Επιχειρησιακών Σχεδίων
Ρύθμιση της κυκλοφορίας περιμετρικά του χώρου των εκδηλώσεων.
Έκδοση αποφάσεων προσωρινών κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, εφόσον απαιτείται.
Αναγνώριση δρομολογίων, κυρίων και εναλλακτικών, κίνησης επισήμων προσώπων και οχημάτων έκτακτης ανάγκης.
Αναγνώριση - καταγραφή και φύλαξη (φρούρηση ή επιτήρηση) των επισφαλών σημείων της αθλητικής εγκατάστασης.
Προσδιορισμός των σημείων στάθμευσης οχημάτων επισήμων προσώπων και λοιπών οχημάτων, φιλάθλων, κ.λπ.
Πρόβλεψη διάθεσης οχημάτων συνοδευτικής ασφάλειας.
Πρόβλεψη γερανοφόρου οχήματος.
Προσδιορισμός σημείων πρόσβασης επισήμων προσώπων και Α.Μ.Ε.Α.
Προσδιορισμός σημείων και θυρών πρόσβασης (προελέγχων και ελέγχων) θεατών.
Πρόβλεψη ειδικού χώρου ή ειδικού οχήματος (VAN) στα σημεία ελέγχου θεατών για ενδεδειγμένη σωματική έρευνα, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο.
Πρόβλεψη δυνάμεων ανάσχεσης, στα σημεία προελέγχου και ελέγχου θεατών.
Συγκρότηση ομάδας/ων συλλήψεων.
Συγκρότηση ομάδας/ων άμεσης ανταπόκρισης σε συμβάντα ασφάλειας.
Πρόβλεψη διάθεσης οχημάτων για μεταφορά συλλαμβανόμενων - προσαγόμενων.
Συγκρότηση ομάδας σύνταξης δικογραφιών.
Συγκρότηση ομάδας φύλαξης προσαγομένων – κρατουμένων.
Προσδιορισμός θέσεων εργασίας προσωπικού ασφάλειας περιμέτρου, με την τοποθέτηση σκοπών εσωτερικά ή και εξωτερικά της περιφραξής.
Προσδιορισμός θέσεων παρατηρητών σε επίκαιρα σημεία, για κατόπτευση και άμεση ενημέρωση.
Ανάπτυξη πεζών και εποχούμενων περιπολιών περιμετρικά των αθλητικών εγκαταστάσεων.
Εντοπισμός - καταγραφή και φρούρηση - επιτήρηση ευπαθών σημείων (δεισόδυση) στους χώρους των αθλητικών εγκαταστάσεων.
Εμφανής και αφανής, ενισχυμένη, αστυνομική παρουσία στους χώρους κίνησης και παραμονής θεατών.
Ενδεδειγμένη έρευνα των αθλητικών εγκαταστάσεων, «κλείδωμα» αυτών και φύλαξη.
Καταγραφή θέσεων εργασίας (τομείς, υποτομείς, σημεία εκτέλεσης υπηρεσίας).
Προσδιορισμός των απαιτούμενων πόρων (ανθρωπίνου δυναμικού - υλικών και μέσων).
Πρόβλεψη εφεδρικών δυνάμεων.
Μέτρα Διαχείρισης Απειλής.
Προσδιορισμός στολής εκτέλεσης υπηρεσίας, δημοσίων ειδών και ωραρίου εργασίας.

Ονομαστικοποίηση των τομεαρχών, υποτομεαρχών και λοιπού προσωπικού, καθώς και έγκαιρη αναγνώριση των τομέων ευθύνης τους.
Ο έλεγχος, για λόγους ασφαλείας, των προσερχομένων θεατών στην αθλητική εγκατάσταση εν όψει αθλητικής εκδήλωσης γίνεται με σωματική έρευνα από μέλος του Ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας του ίδιου φύλου με το θεατή. Υποχρεωτικός σωματικός έλεγχος πραγματοποιείται από την Ελληνική Αστυνομία, προσωπικό της οποίας παρίσταται στις θύρες εισόδου της αθλητικής εγκατάστασης ή καλούνται ειδικά προς τούτο. Σε περίπτωση που προσερχόμενος θεατής αρνηθεί το σωματικό έλεγχο, η αστυνομική αρχή ή το ιδιωτικό προσωπικό ασφαλείας, εφόσον έχει προηγηθεί άρνηση ελέγχου του από την αστυνομική αρχή κατά περίπτωση, δικαιούται να απαγορεύσει την είσοδό του στην αθλητική εγκατάσταση.
Η διάθεση τουλάχιστον μιας γυναίκας (αστυνομικού ή λιμενικού) σε κάθε τομέα ελέγχου εισόδου θεατών προκρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική για τον σωματικό έλεγχο γυναικών.
Επάνδρωση του Κέντρου Επιχειρήσεων με έμπειρο προσωπικό και επικεφαλής Ανώτερο Αξιωματικό.
Έγγραφη ενημέρωση των εκπροσώπων εμπλεκόμενων Φορέων και Υπηρεσιών και εκπροσώπου Εισαγγελικής Αρχής, προκειμένου να παρευρίσκονται στο Κέντρο Επιχειρήσεων της αθλητικής εγκατάστασης.
Προστασία/επιτήρηση των διαιτητών, βοηθών διαιτητών και των παρατηρητών διαιτητών της αθλητικής εκδήλωσης.
Συνεργασία με τον εκπρόσωπο Αξιωματικό του Πυροσβεστικού Σώματος.
Συνεργασία με τον υπεύθυνο λειτουργιών της αθλητικής εγκατάστασης.
Προστασία /επιτήρηση των αποδυτηρίων των ομάδων, με ιδιαίτερη έμφαση σε αυτό της φιλοξενούμενης ομάδας.
Επιτήρηση των χώρων στάθμευσης οχημάτων διαιτητών, ομάδων, θεατών, κ.λπ.

Πίνακας 10: Περιεχόμενο Επιχειρησιακών Σχεδίων Ασφάλειας

γ) Χαρτογραφικά δεδομένα

Το σχέδιο ασφαλείας που συντάσσεται για κάθε εγκατάσταση στην οποία τελούνται διάφορα αθλητικά γεγονότα, περιλαμβάνει χαρτογραφικά δεδομένα τα οποία απεικονίζουν τις κρίσιμες υποδομές αυτής, όπως τα σημεία ελέγχων, τουρνικέ, τους χώρους στάθμευσης μεταφορικών μέσων αθλητών, παραγόντων, θεατών, αλλά και τη γραφική αποτύπωση της διάταξης των αστυνομικών δυνάμεων ανάλογα με τη διαβάθμιση της επικινδυνότητας του γεγονότος.

2.3.3. 3^η Επιχειρησιακή Φάση

Η φάση αυτή περιλαμβάνει διαδικασίες και ενέργειες που διενεργούνται είτε από κοινού με τους εμπλεκόμενους σε θέματα ασφάλειας φορείς, είτε χωριστά από κάθε φορέα και σχετίζονται με την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των δύο προηγούμενων φάσεων και πραγματοποιούνται μέσα από ασκήσεις ετοιμότητας εκδήλωσης (δοκιμαστικών αγώνων - sport events Test) και αποτιμήσεις παλαιότερων αθλητικών εκδηλώσεων, ιδιαίτερα μετά από κάθε σοβαρό ή πολύ σοβαρό ή κρίσιμο περιστατικό ασφάλειας κατά την τέλεση αθλητικής εκδήλωσης. Εάν είναι δυνατό ορίζεται διαδικασία αποτίμησης των επιχειρήσεων ασφαλείας (Υ.Α. 38404/2009).

Μέσω αυτής της φάσης επιδιώκεται η αξιολόγηση διαδικασιών που σχετίζονται με την ασφαλή διεξαγωγή μιας εκδήλωσης, καταγράφεται η αξιοπιστία, η επάρκεια, η ετοιμότητα και η λήψη κρίσιμων αποφάσεων καθώς και η ετοιμότητα ανταπόκρισης του ανθρώπινου δυναμικού.

Σε περιπτώσεις που απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων φορέων καταρτίζονται μνημόνια συνεργασίας, ενώ σε ετήσια βάση πραγματοποιείται αποτίμηση των επιχειρήσεων ασφαλείας η οποία υποβάλλεται στο Υπουργείο Πολιτισμού, προκειμένου να προγραμματισθούν οι δράσεις της επόμενης αθλητικής περιόδου.

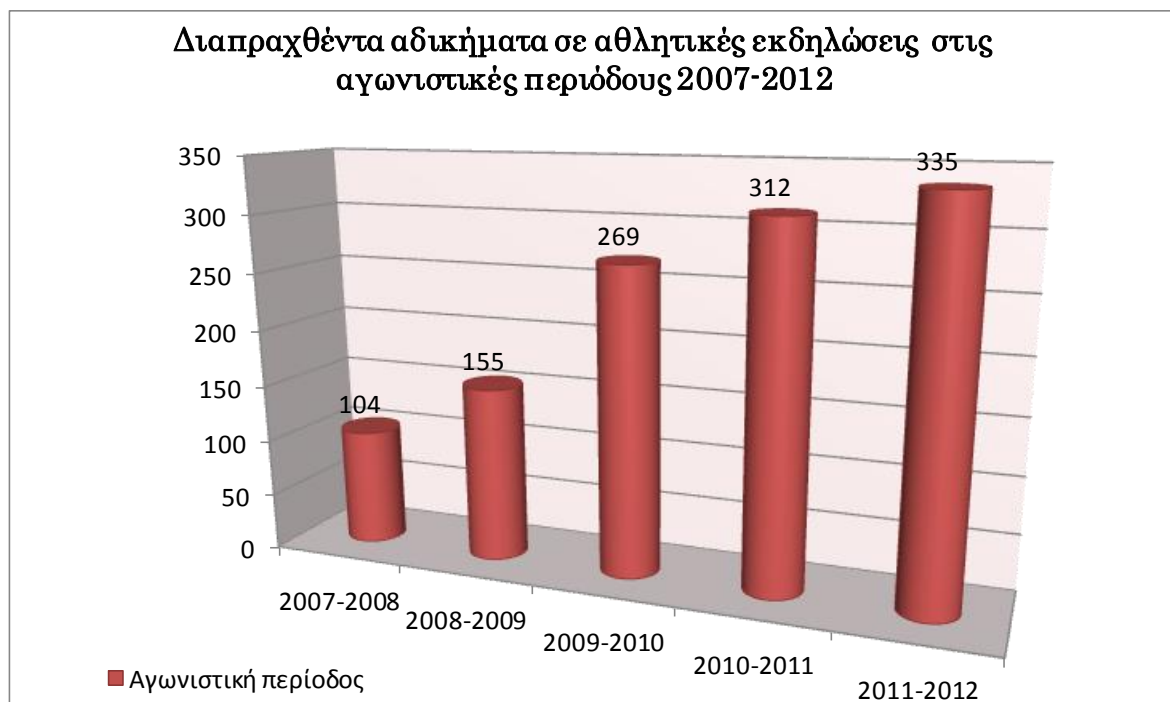
3^η Επιχειρησιακή Φάση	
Διαδικασία Αξιολόγησης	
Αξιολόγηση	Επιχειρησιακού σχεδιασμού και διαδικασιών που εφαρμόστηκαν Αξιοπιστίας, επάρκειας και επιχειρησιακής ικανότητας του προσωπικού και των μέσων. Διυπηρεσιακής συνεργασίας, συντονισμού και συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων. Επί μέρους δράσεων και διαπίστωση ανάγκης τυχόν βελτιώσεων. Διοίκησης και λήψης κρίσιμων αποφάσεων. Ετοιμότητας και ικανότητας αντίδρασης του ανθρώπινου δυναμικού. Τυχόν λαθών και παραλείψεων ή δυσλειτουργιών στην ανταπόκριση.

Πίνακας 11:Αξιολόγηση Διαδικασιών

2.4. Ποσοτικά στοιχεία –Αναγκαιότητα της έρευνας

Κατά τις αγωνιστικές περιόδους των τελευταίων πέντε ετών και κατά την διάρκεια των αθλητικών συναντήσεων στο χώρο του ποδοσφαίρου αλλά και των λοιπών αθλημάτων τελέσθηκαν ανά αγωνιστική περίοδο χωριστά τα παρακάτω αδικήματα:

Με βάση τα στοιχεία της Αστυνομίας, την αγωνιστική περίοδο 2007-2008 τελέστηκαν 104 αδικήματα, την αγωνιστική περίοδο 2008-2009 τελέστηκαν 155 αδικήματα, την περίοδο 2009-2010 τελέσθηκαν 269, την αγωνιστική περίοδο 2010-2011 τελέσθηκαν 312 αδικήματα, ενώ κατά την περίοδο 2011-2012 τελέσθηκαν 335 αδικήματα για παραβάσεις της αθλητικής νομοθεσίας. Από τα προαναφερόμενα στοιχεία, η τέλεση των αδικημάτων στις αθλητικές εκδηλώσεις την τελευταία πενταετία παρουσιάζει μια συνολική ποσοστιαία αύξηση που ξεπερνά το 300%, αφού την αγωνιστική περίοδο 2007-2008, συνελήφθησαν 104 άτομα, την αγωνιστική περίοδο 2011-2012 συνελήφθησαν 335 άτομα (Σχήμα 3).

Σχήμα 3: Διαπραχθέντα αδικήματα σε αθλητικές εκδηλώσεις για τις αγωνιστικές περιόδους από 2007-2012 / Πηγή: Ελληνική Αστυνομία.

Επίσης στις ίδιες αγωνιστικές περιόδους, από την Ελληνική Αστυνομία, συνελήφθησαν κατά την διάρκεια των αθλητικών εκδηλώσεων ανά αγωνιστική περίοδο συνολικά τα παρακάτω άτομα:

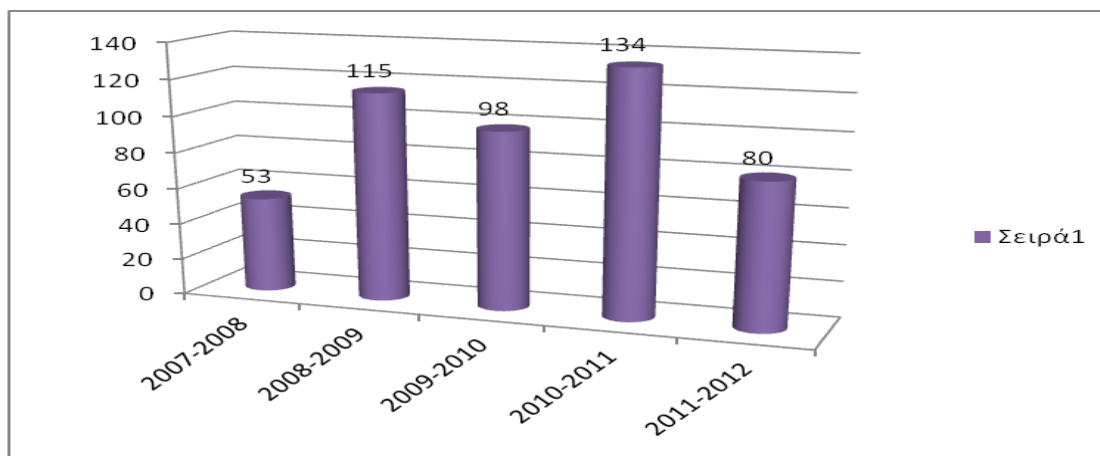
Την αγωνιστική περίοδο 2007-2008 συνελήφθησαν 165 άτομα, την αγωνιστική περίοδο 2008-2009 συνελήφθησαν 303 άτομα, την περίοδο 2009-2010 συνελήφθησαν 393 άτομα, την αγωνιστική περίοδο 2010-2011 συνελήφθησαν 394 άτομα, ενώ κατά την περίοδο 2011-2012 συνελήφθησαν 285 άτομα, για παραβάσεις της αθλητικής νομοθεσίας (Σχήμα 4). Από τα προαναφερόμενα στοιχεία, φαίνεται ότι οι συλλήψεις στις αθλητικές εκδηλώσεις την τελευταία πενταετία παρουσιάζουν αυξομειώσεις.

Σχήμα 4: Συλλήψεις ανά αγωνιστική περίοδο για το από 2007-2012 χρονικό διάστημα
Πηγή: Ελληνική Αστυνομία.

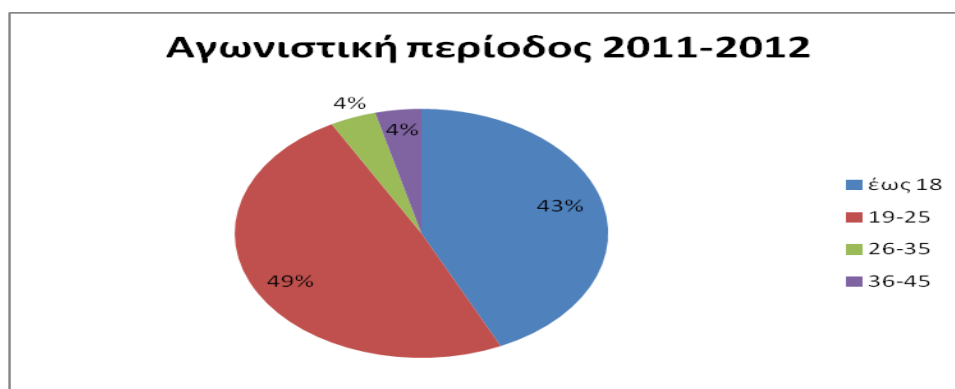
Ειδικότερα στο χώρο του επαγγελματικού ποδοσφαίρου, σύμφωνα με τα στοιχεία της διοργανώτριας αρχής της Super League οι συλλήψεις το ίδιο ως άνω χρονικό διάστημα κυμαίνονται ανά αγωνιστική περίοδο ως ακολούθως:

Την αγωνιστική περίοδο 2007-2008 συνελήφθησαν 53 άτομα, την αγωνιστική περίοδο 2008-2009 συνελήφθησαν 115 άτομα, την περίοδο 2009-2010 συνελήφθησαν 98 άτομα, την αγωνιστική περίοδο 2010-2011 συνελήφθησαν 134 άτομα, ενώ κατά την περίοδο 2011-2012 συνελήφθησαν 80 άτομα, για παραβάσεις της αθλητικής νομοθεσίας (Σχήμα 5).

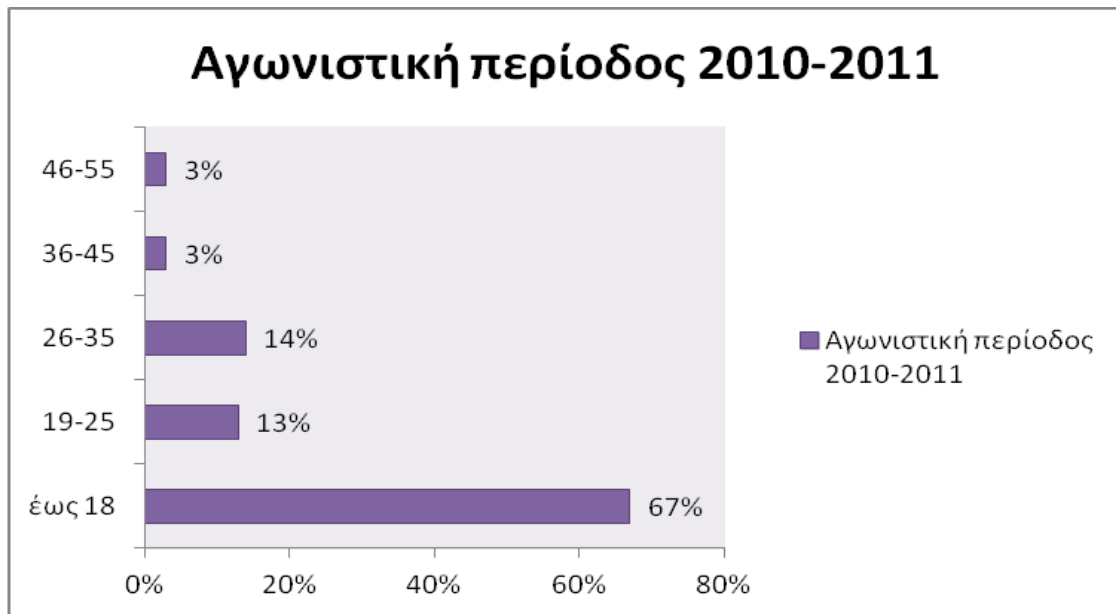
Σχήμα 5 : Συλλήψεις ανά αγωνιστική περίοδο για το από 2007-2012 χρονικό διάστημα στο ποδόσφαιρο / Πηγή: Super League

Οι ηλικίες των συλληφθέντων στο επαγγελματικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, σύμφωνα με την προαναφερθείσα διοργανώτρια αρχή κατά την διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου 2011-2012 ανέρχεται σε ποσοστό 43% για ηλικίες έως 18 ετών, σε ποσοστό 49% για ηλικίες έως 19-25, σε ποσοστό 4% για ηλικίες έως 26-35 ετών και σε ποσοστό 4% για ηλικίες έως 36-45 ετών (Σχήμα 6).

Σχήμα 6: Ηλικία συλληφθέντων στη κατηγορία ποδοσφαίρου στην επαγγελματική κατηγορία την αγωνιστική περίοδο 2011-2012/ Πηγή : Super League

Οι ηλικίες των συλληφθέντων στο επαγγελματικό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου, σύμφωνα με την προαναφερθείσα διοργανώτρια αρχή κατά την διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου 2010-2011 ανέρχεται σε ποσοστό 67% για ηλικίες έως 18 ετών, σε ποσοστό 13% για ηλικίες έως 19-25, σε ποσοστό 14% για ηλικίες έως 26-35 ετών, σε ποσοστό 3% για ηλικίες έως 36-45 ετών και σε ποσοστό 3% για ηλικίες έως 46-55 ετών (Σχήμα 7).

Σχήμα 7: Ηλικίες συλληφθέντων στη κατηγορία του επαγγελματικού ποδοσφαίρου την αγωνιστική περίοδο 2010-2012.
Πηγή : Super League

Την αγωνιστική περίοδο 2007-2008 τραυματίστηκαν συνολικά 93 άτομα εκ των οποίων, 46 ιδιώτες και 47 αστυνομικοί, την αγωνιστική περίοδο 2008-2009 τραυματίστηκαν συνολικά 123 άτομα εκ των οποίων ήταν 55 ιδιώτες και 68 αστυνομικοί, την περίοδο 2009-2010 τραυματίστηκαν συνολικά 146 άτομα εκ των οποίων ήσαν 61 ιδιώτες και 85 αστυνομικοί, την αγωνιστική περίοδο 2010-2011 τραυματίστηκαν συνολικά 199 άτομα εκ των οποίων ήσαν 77 ιδιώτες και 22 αστυνομικοί, ενώ κατά την περίοδο 2011-2012 τραυματίστηκαν συνολικά 211 άτομα (86 ιδιώτες και 125 αστυνομικοί). Κατά την τελευταία πενταετία 2007 έως 2012 κατά την διάρκεια των αγωνιστικών περιόδων στο χώρο του ποδοσφαίρου αλλά και των άλλων αθλημάτων τραυματίστηκαν συνολικά 772 άτομα εκ των οποίων οι 447 ήταν αστυνομικοί και οι 325 ιδιώτες (Σχήμα 8).

Σχήμα 8: Τραυματισθέντα άτομα σε αθλητικές εκδηλώσεις κατά τις αγωνιστικές περιόδους 2007-20012.

Πηγή: Ελληνική Αστυνομία.

Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 12, το έτος 1995 οι τραυματισθέντες από βίαια επεισόδια σε ποδοσφαιρικές και άλλες αθλητικές εκδηλώσεις ανήλθαν συνολικά σε 155 άτομα, εκ των οποίων το ένα σοβαρά τραυματισμένο, το έτος 1996 συνολικά σε 106 άτομα εκ των οποίων, δύο άτομα σοβαρά τραυματισμένα, το έτος 1997 συνολικά σε 91 άτομα εκ των οποίων το ένα νεκρό και το άλλο άτομο σοβαρά τραυματισμένο, το έτος 1998 συνολικά σε 87 άτομα εκ των οποίων τα έξι σοβαρά τραυματισμένα, το έτος 1999 συνολικά σε 91 άτομα εκ των οποίων τα δύο σοβαρά τραυματισμένα, το έτος 2000 συνολικά σε 58 άτομα εκ των οποίων τα δύο σοβαρά τραυματισμένα, το έτος 2001 συνολικά σε 78 άτομα όλα ελαφρά τραυματισθέντα, το έτος 2002 συνολικά σε 85 άτομα εκ των οποίων το ένα σοβαρά τραυματισμένο και το 2003 συνολικά σε 61 άτομα όλα ελαφρά τραυματισμένα.

Βίαια επεισόδια με αίτια ποδοσφαιρικές κλπ. αθλητικές εκδηλώσεις									
Είδος επεισοδίων	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Θανατηφόρα	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Σωματικών βλαβών	87	86	80	50	70	38	46	43	45
Υλικών ζημιών	13	24	40	37	12	12	8	9	26

Παθόντες με αίτια ποδοσφαιρικές κλπ. αθλητικές εκδηλώσεις									
Παθόντες	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Νεκροί	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Σοβαρά τραυματίες	1	2	1	6	2	2	0	1	3
Ελαφρά τραυματίες	154	104	89	81	89	56	78	84	61

Πίνακας 12: Βίαια επεισόδια και παθόντες εξαιτίας αθλητικών εκδηλώσεων για το από 1995-2003 χρονικό διάστημα.

Πηγή: Ελληνική Αστυνομία

Αστυνομικοί Παθόντες σε ποδοσφαιρικές κλπ. αθλητικές εκδηλώσεις									
Παθόντες	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Νεκροί	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Σοβαρά τραυματίες	0	0	0	5	1	1	0	0	4
Ελαφρά τραυματίες	59	15	40	62	15	19	32	41	44

Πίνακας 13: Αστυνομικοί και παθόντες εξαιτίας αθλητικών εκδηλώσεων για το από 1995-2003 χρονικό διάστημα.

Πηγή: Ελληνική Αστυνομία

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι, στον ελλαδικό χώρο ένας αρκετά σημαντικός αριθμός ανθρώπων, τραυματίζεται κάθε χρόνο εξαιτίας των αθλητικών εκδηλώσεων, γεγονός το οποίο επιδρά αρνητικά στην ανάπτυξη και την βελτίωση των υπηρεσιών στο χώρο του αθλητισμού ενώ η αντιαθλητική συμπεριφορά ιδιαίτερα της βίας και της επιθετικότητας από την πλευρά των θεατών αφορά κυρίως τους νέους ανθρώπους (Μάστορας & Βαλοτάσιος, 2007).

Τα παραπάνω συμβάντα, τα οποία φαίνεται να ακολουθούν αυξητική τάση στη χώρα μας, θέτουν ως αναγκαία την εκπόνηση έρευνας για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου, του εύρους των αρμοδιοτήτων του κάθε φορέα χωριστά, αλλά και του συντονισμού αυτών σε θέματα ασφάλειας.

Η παρούσα μελέτη ενδέχεται να ενισχύσει την υπάρχουσα γνώση και να αποτελέσει ένα πρόσθετο εργαλείο στα χέρια των φορέων που εμπλέκονται στο σχεδιασμό στο σχεδιασμό και την υλοποίηση αθλητικών γεγονότων με απώτερο σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της ασφάλειας των αθλητικών εκδηλώσεων ιδιαίτερα στο χώρο του ποδοσφαίρου.

Κεφάλαιο 3: Μεθοδολογία

3.1. Εισαγωγή

Ο προσδιορισμός της μεθοδολογίας, στην οποία στηρίζεται η διεξαγωγή μιας επιστημονικής έρευνας αποτελεί μια από τις κυριότερες παραμέτρους, για την εγκυρότητα της, το αντικείμενο της μελέτης που πραγματεύεται, αλλά και την αξιοπιστία και την χρησιμότητά της (Παρασκευόπουλος, 1993).

Η ποιοτική έρευνα βασίζεται σε ένα σύνολο θεμάτων που συζητούνται σε βάθος όλες οι διαστάσεις του προβλήματος, ακολουθώντας μια τεχνική συλλογής δεδομένων κατά την οποία ένα άτομο υποβάλλει ερωτήσεις ανοικτού τύπου σε ένα άλλο άτομο ικανό να απαντήσει (Babbie, 2011).

Όπως όλες οι ερευνητικές μέθοδοι διαθέτουν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, η έρευνα πεδίου είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για την μελέτη σε στάσεις και συμπεριφορές, ευέλικτη αφού μπορεί να μεταβληθεί ανά πάσα στιγμή και είναι σχετικά ανέξοδη. Σε σχέση με τις δειγματοληπτικές έρευνες και τα πειράματα, οι ποιοτικές μετρήσεις διαθέτουν μεγαλύτερη εγκυρότητα αλλά μικρότερη αξιοπιστία. Ως αδυναμία της θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι είναι απρόσφορο μέσο για την εξαγωγή στατιστικών περιγραφών μεγάλων πληθυσμών (Babbie, 2011).

Η έρευνα πεδίου απαιτεί την παρουσία του ερευνητή στο χώρο δράσης ο οποίος απλώς παρατηρεί και ακούει όσα συμβαίνουν γύρω του, αλλά παράλληλα έχει και μια πιο ενεργή εξέταση στα τεκταινόμενα. Μερικές φορές είναι χρήσιμο να υποβάλλονται ερωτήσεις στους ανθρώπους και να καταγράφονται οι απαντήσεις τους.

Συνεπώς, τόσο στην περίπτωση της άμεσης παρατήρησης όσο και σε αυτή των συνεντεύξεων είναι πολύ σημαντικό να κρατούνται αναλυτικές και ακριβείς σημειώσεις για όσα συμβαίνουν. Μερικές φορές μπορεί να διευκολυνθεί η καταγραφή σημειώσεων προετοιμάζοντας τυποποιημένες φόρμες σημειώσεων.

Οι συνεντεύξεις που θα δοθούν σε σχέση με τις παρατηρήσεις στο πεδίο, διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό και απαιτούν ιδιαίτερη μεταχείριση, αφού έχουν ως κύρια χαρακτηριστικά την ευελιξία, την διάρκεια και την επαναληπτικότητα. Υπάρχει μια αλληλεπίδραση μεταξύ ενός συνεντευκτή και ενός ερωτώμενου κατά την οποία ο πρώτος έχει το πλάνο της εξέτασης και των θεμάτων που θέλει να καλύψει, ενώ θα πρέπει να είναι πλήρως εξοικειωμένος με τις ερωτήσεις που θα θέσει (Babbi, 2011).

Έχουν καταγραφεί επτά στάδια στη συνολική διαδικασία της συνέντευξης:

- α) Θεματοποίηση: αφορά κυρίως την αποσαφήνιση του σκοπού της συνέντευξης και των εννοιών που θα διερευνηθούν,
- β) Σχεδιασμός: διατύπωση της διαδικασίας μέσω της οποίας θα επιτευχθεί ο σκοπός του συνεντευκτή,
- γ) Συνέντευξη: διεξαγωγή συνεντεύξεων,
- δ) Απομαγνητοφώνηση: δημιουργία γραπτού κειμένου από συνεντεύξεις,
- ε) Ανάλυση: Καθορισμός της σημασίας των υλικών που έχουν συλλεχθεί σε σχέση με το σκοπό της έρευνας,
- στ) Επαλήθευση: έλεγχος της αξιοπιστίας και των υλικών και
- ζ) Έκθεση: ανακοίνωση σε άλλους των πορισμάτων της μελέτης.

Οι πιο γνωστές ερευνητικές στρατηγικές είναι οι ακόλουθες:

- η επισκόπηση
- η παρατήρηση
- το πείραμα και
- η μελέτη περίπτωσης

Η μελέτη περίπτωσης (ΜΠ) κατατάσσεται στην κατηγορία των ποιοτικών ερευνών. Η ποιοτική έρευνα είναι μια διερεύνηση που θεμελιώνεται στην υπόθεση ότι άτομα κατασκευάζουν κοινωνική πραγματικότητα με τη μορφή σημασιών και ερμηνειών και αυτές οι κατασκευές τείνουν να γίνονται μεταβατικές και περιπτωσιακές.

Βασικό πλεονέκτημα της ΜΠ σε σύγκριση με άλλα είδη έρευνας είναι ότι ο ερευνητής μπορεί να μείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα στο γεγονός που ερευνά, με αποτέλεσμα να είναι σε θέση να συλλέξει δεδομένα, τα οποία προέρχονται από διάφορες πηγές και παρατίθενται σε διαφορετικές μορφές, ποιοτικές ή ποσοτικές (Νόβα & Καλτσούνη, 2006). Για την ικανοποίηση των στόχων της συγκεκριμένης μελέτης απαιτείται η συλλογή στοιχείων από διαφορετικές πηγές, η διασταύρωση αυτών και η ανάλυση ώστε να διεξαχθούν σαφή συμπεράσματα.

3.2. Εργαλεία Έρευνας

Στη παρούσα μελέτη έγινε χρήση έρευνας πεδίου με σκοπό να διερευνηθούν οι διατάξεις, που έχουν θεσμοθετηθεί στον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας για τα επαγγελματικά πρωταθλήματα και σχετίζονται με την ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.

Αρχικά, καταγράφηκαν οι φορείς που εμπλέκονται στην ασφαλή διεξαγωγή ενός ποδοσφαιρικού αγώνα και αποφασίστηκε η έρευνα να εστιάσει κυρίως στους επικεφαλής της Αστυνομίας, στους υπεύθυνους ασφαλείας των αθλητικών σωματείων που συμμετείχαν στην προαναφερθείσα διαδικασία και στους υπεύθυνους της Δ.Ε.Α.Β. και της Διοργανώτριας Αρχής.

Στη συνέχεια σχεδιάστηκε ένα ερωτηματολόγιο, με ερωτήσεις ανοικτού τύπου και διευκρινιστικές ερωτήσεις και οργανώθηκαν προσωπικές συνεντεύξεις στα προαναφερόμενα πρόσωπα με συγκεκριμένες ερωτήσεις. Καταρτίστηκε επίσης σχέδιο κλειστής παρατήρησης στους χώρους τέλεσης των ποδοσφαιρικών συναντήσεων.

Πιο συγκεκριμένα για τις συνεντεύξεις επιλέχθηκαν ερωτήσεις, οι οποίες σχετίζονται με το πόσο κατανοητές είναι σήμερα οι υποχρεώσεις των αρχών που εμπλέκονται στην πρόληψη, το σχεδιασμό και την οργάνωση των μέτρων αλλά και την υλοποίηση τους σε μια αθλητική συνάντηση.

Ακόμη συμπεριλήφθηκαν ερωτήσεις που καταγράφουν τα περιθώρια βελτίωσης μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων τόσο στο στάδιο της πρόληψης όσο και στη φάση σχεδιασμού και υλοποίησης των μέτρων ασφαλείας, αλλά και τις προσθήκες που τυχόν απαιτούνται ώστε να βελτιωθεί ο ρόλος και η συμβολή του κάθε φορέα στην πρόληψη των φαινομένων βίας στους αθλητικούς αγώνες.

Σχεδιάστηκαν ερωτήσεις για το χαρακτηρισμό της επικινδυνότητας μιας αθλητικής εκδήλωσης, τις υποχρεώσεις που δημιουργούνται από το χαρακτηρισμό αυτό, για τα αθλητικά σωματεία, την Διοργανώτρια Αρχή και την Αστυνομική Αρχή. Επίσης ελήφθησαν υπόψη για το καθορισμό των ερωτήσεων οι διαβαθμίσεις ανάπτυξης των αστυνομικών μέτρων και ο τρόπος ανάπτυξης τους ανά επίπεδο επικινδυνότητας.

Για τους υπεύθυνους ασφάλειας διατυπώθηκαν ερωτήσεις σχετικές με το σχεδιασμό των συγκεκριμένων αθλητικών εκδηλώσεων, το σχεδιασμό των αστυνομικών μέτρων και του τρόπου υλοποίησής τους, την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και του τρόπου αστυνόμευσής τους κατά την διάρκεια μιας εκδήλωσης.

Μια άλλη ομάδα ερωτήσεων εστίασε στον τρόπο διάθεσης εισιτηρίων στις συγκεκριμένες αθλητικές συναντήσεις, την τυχόν χρονική μετάθεση τους για λόγους ασφάλειας, τη σύγκλιση των συντονιστικών συσκέψεων για τη λήψη αποφάσεων, το χαρακτηρισμό του βαθμού επικινδυνότητας της συνάντησης καθώς και τον τρόπο αξιοποίησης των πληροφοριών που σχετίζονται με τη συνάντηση.

Ερωτήσεις σχετικές με τον προσδιορισμό και την ανάλυση των κινδύνων των αγώνων, την μελέτη τρωτότητας των εγκαταστάσεων και των κρίσιμων σημείων τους, συμπλήρωσαν το εν λόγω ερωτηματολόγιο. Η επιχειρησιακή ανταπόκριση, το πλαίσιο

λειτουργίας των επιχειρήσεων ασφαλείας, τα επιμέρους επιχειρησιακά σχέδια, ως και οι ειδικότερες αστυνομικές δράσεις στους συγκεκριμένους αγώνες που προβλέπονται από τον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας συμπεριελήφθησαν στις ερωτήσεις. Πολύ σημαντικό θεωρήθηκε να συμπεριληφθούν ερωτήσεις στο ερωτηματολόγιο, για την προβλεπόμενη δράση αξιολόγησης, αλλά και επιμέρους δραστηριότητες που εφαρμόστηκαν σε διάφορες αθλητικές συναντήσεις, προκειμένου να διορθωθούν τυχόν λάθη, παραλείψεις ή δυσλειτουργίες.

3.3. Επιλογή Μελετών Περίπτωσης

Ως case studies επιλέγηκαν τέσσερις ποδοσφαιρικοί αγώνες, από την επαγγελματική κατηγορία της Super League, και αφορούσαν την αγωνιστική περίοδο 2012-2013. Οι αγώνες αυτοί ήταν σημαντικοί γιατί επηρέαζαν την τελική κατάταξη των ομάδων στην κατηγορία αυτή. Στους αγώνες συμμετείχαν τα ποδοσφαιρικά αθλητικά σωματεία Π.Α.Ε., σε τέσσερις διαφορετικές μεταξύ τους αθλητικές συναντήσεις (play offs) σε ισάριθμες αθλητικές εγκαταστάσεις (Πίνακας 12).

Ειδικότερα το πρόγραμμα διεξαγωγής των προγραμματισμένων ποδοσφαιρικών αγώνων, που μελετήθηκαν αφορούσε τις ποδοσφαιρικές ομάδες, Π.Α.Ο.Κ., Ατρόμητος Αθηνών, Αστέρας Τρίπολης και ΠΑΣ Γιάννινα.

Στις ομάδες που συμμετείχαν στα παιχνίδια στάλθηκε ενημερωτική επιστολή, για την εκπόνηση της μελέτης και παράλληλα ζητήθηκε η άδεια για την λήψη συνέντευξης από τους υπεύθυνους επικεφαλής των μέτρων Τάξης και Ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας και τους υπεύθυνους ασφαλείας των αθλητικών σωματείων που θα συμμετείχαν στην τέλεση του αγωνιστικού προγράμματος.

Επίσης ζητήθηκε η λήψη συνέντευξης από τους υπεύθυνους παρατηρητές της Διαρκούς Επιτροπής Αντιμετώπισης Βίας (Δ.Ε.Α.Β.) καθώς και τους υπευθύνους σε θέματα ασφάλειας για τους αγώνες αυτούς από την Super League.

A/A	Ποδοσφαιρικό Σωματείο	Αθλητική εγκατάσταση
1	Αστέρας Τρίπολης	Αστέρα Τρίπολης Τρίπολη.
2	Ατρόμητος Αθηνών	Δημοτικό Στάδιο Περιστερίου
3	Π.Α.Ο.Κ.	Τούμπα Θεσσαλονίκη
4	ΠΑΣ Γιάννινα	Στάδιο Ζωσιμάδων Ιωάννινα

Πίνακας 12: Case studies της έρευνας

3.4. Διαδικασία Συλλογής Δεδομένων

Το αγωνιστικό πρόγραμμα ύστερα από κλήρωση διαμορφώθηκε ως εξής:

1η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Τετάρτη 15 Μαΐου 2013 17:00 ΠΑΣ Γιάννινα – Αστέρας Τρίπολης 19:15 Ατρόμητος – ΠΑΟΚ
2η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Κυριακή 19 Μαΐου 2013 18:15 ΠΑΟΚ – ΠΑΣ Γιάννινα 20:30 Αστέρας Τρίπολης – Ατρόμητος
3η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Τετάρτη 22 Μαΐου 2013 18:15 ΠΑΣ Γιάννινα – Ατρόμητος 20:30 Αστέρας Τρίπολης – ΠΑΟΚ
4η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Κυριακή 26 Μαΐου 2013 18:15 ΠΑΟΚ – Αστέρας Τρίπολης 20:30 Ατρόμητος – ΠΑΣ Γιάννινα
5η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Τετάρτη 29 Μαΐου 2013 18:15 ΠΑΟΚ – Ατρόμητος 20:30 Αστέρας Τρίπολης – ΠΑΣ Γιάννινα
6η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ Κυριακή 2 Ιουνίου 2013 18:15 Ατρόμητος – Αστέρας Τρίπολης 20:30 ΠΑΣ Γιάννινα – ΠΑΟΚ

Πίνακας 13 : Αγωνιστικό πρόγραμμα αγώνων κατάταξης play offs την αγωνιστική περίοδο 2012-2013

Οι αγώνες που πραγματοποιήθηκαν ήταν συνολικά δώδεκα και σύμφωνα με τον κανονισμό, οι τρεις αγώνες της κάθε ομάδας δόθηκαν στην έδρα της, σε τέσσερις συνολικά αθλητικές εγκαταστάσεις και συγκεκριμένα: στο Εθνικό Στάδιο Ζωσιμάδων στα Ιωάννινα, στο Δημοτικό στάδιο Περιστερίου στην Αθήνα, στο γήπεδο Τούμπας στη Θεσσαλονίκη και στο γήπεδο του Αστέρα Τρίπολης στην Τρίπολη και τα μεταξύ τους αποτελέσματα διαμορφώθηκαν ως ακολούθως:

↓ Εντός / Εκτός →	ΑΣΤ	ΑΤΡ	ΠΑΚ	ΠΑΣ
Αστέρας Τρίπολης		2-1	1-2	2-1
Ατρόμητος Αθηνών	0-0		2-1	2-0
ΠΑΟΚ	1-0	1-2		0-1
ΠΑΣ Γιάννινα	2-1	1-1	1-2	

Πίνακας 14: Αποτελέσματα μεταξύ των αγώνων play offs την αγωνιστική περίοδο 2012-2013

Οι συνεντεύξεις με τους αρμόδιους επικεφαλής της Ελληνικής Αστυνομίας και τους υπεύθυνους ασφαλείας των παραπάνω Π.Α.Ε. πραγματοποιήθηκαν και στις τέσσερις αθλητικές εγκαταστάσεις και έγιναν κατά την ημέρα τέλεσης της συνάντησης. Συγκεκριμένα:

Αγωνιστική	Τόπος Αθλητικής συνάντησης	Διαγωνιζόμενα Σωματεία	Ημερομηνία διεξαγωγής	Ώρα διεξαγωγής
2 ^η	Τρίπολη	Αστέρας Τρίπολης-Ατρόμητος Αθηνών	19-5-2013	20.30
3 ^η	Ιωάννινα	ΠΑΣ Γιάννινα-Ατρόμητος Αθηνών	22-5-2013	18.15
4 ^η	Αθήνα	Ατρόμητος Αθηνών-ΠΑΣ Γιάννινα	26-5-2013	20.30
5 ^η	Θεσσαλονίκη	Π.Α.Ο.Κ. -Ατρόμητος Αθηνών	29-5-2013	18.15

Πίνακας 15 : Διενεργηθείσες συνεντεύξεις ανά μελέτη περίπτωσης

Οι προσωπικές συνεντεύξεις έγιναν χωριστά στις τέσσερις ποδοσφαιρικές συναντήσεις, με τους επικεφαλής των αστυνομικών δυνάμεων που διατέθηκαν από την υπηρεσία τους στους αγώνες αυτούς και τους υπεύθυνους ασφαλείας των αθλητικών σωματείων, στο χώρο και χρόνο των αγώνων. Οι συνεντεύξεις με τους υπεύθυνους της Δ.Ε.Α.Β. και της Διοργανώτριας Αρχής της Super League πραγματοποιήθηκαν την 19/6/2013, μετά τη λήξη της διοργάνωσης, με τον πρόεδρο της Δ.Ε.Α.Β. και τον Υπεύθυνο Ασφαλείας, στην Αθήνα ((Πίνακας 16).

Από τους τέσσερις επικεφαλής των αστυνομικών μέτρων που διατέθηκαν στις προαναφερθείσες αθλητικές ποδοσφαιρικές συναντήσεις, οι δύο εξ αυτών δέχθηκαν να

ηχογραφηθεί η συνέντευξη, ενώ οι άλλοι δύο προτίμησαν να κρατηθούν χειρόγραφες σημειώσεις από τον ερευνητή.

Οι Υπεύθυνοι Ασφαλείας των αθλητικών σωματείων δεν είχαν πρόβλημα προκειμένου οι απαντήσεις τους να ηχογραφηθούν, ενώ από την πλευρά της Διοργανώτριας Αρχής Super League και της Δ.Ε.Α.Β., οι απαντήσεις τους από εκπροσώπους τους για τα τέσσερα συνολικά παιχνίδια δόθηκαν ηχογραφημένα και χειρόγραφα αντίστοιχα.

Αγωνιστική	Τόπος διεξαγωγής αγώνα	Τόπος και χρόνος συνάντησης με Επικεφαλής Αστυνομίας	Τόπος και χρόνος συνάντησης με Υπεύθυνο Ασφάλειας αθλητικού σωματείου	Τόπος και χρόνος συνάντησης με Υπεύθυνο Δ.Ε.Α.Β.	Τόπος και χρόνος συνάντησης με Υπεύθυνο Διοργανώτριας Αρχής
2	Τρίπολη	Αθλητική εγκατάσταση - 19/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθλητική εγκατάσταση - 19/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθήνα, Γ.Γ.Α. - 19/6	Αθήνα, SUPER LEAGUE - 19/6
3	Ιωάννινα	Αστυνομικό Μέγαρο - 22/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθλητική εγκατάσταση - 22/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθήνα, Γ.Γ.Α. - 19/6	Αθήνα, SUPER LEAGUE - 19/6
4	Αθήνα	Αθλητική εγκατάσταση - 26/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθλητική εγκατάσταση - 26/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθήνα, Γ.Γ.Α. - 19/6	Αθήνα, SUPER LEAGUE - 19/6
5	Θεσσαλονίκη	Αθλητική εγκατάσταση - 29/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθλητική εγκατάσταση - 29/5 Πριν και μετά τον αγώνα	Αθήνα, Γ.Γ.Α. - 19/6	Αθήνα, SUPER LEAGUE - 19/6

Πίνακας 16: Πρόγραμμα συνεντεύξεων

Το δείγμα αφορά τέσσερις αθλητικές εκδηλώσεις και η επιλογή αυτών έγινε με δεδομένο την υποχρέωση των αθλητικών σωματείων να εφαρμόζουν τον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας στη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου. Οι αγώνες ήταν υψηλής σπουδαιότητας αφού η διαδικασία των play offs καθόριζε την συμμετοχή των διαγωνιζομένων σε ευρωπαϊκές ποδοσφαιρικές εκδηλώσεις διαφορετικής βαρύτητας.

Ως μειονέκτημα μπορεί να θεωρηθεί το μέγεθος του δείγματος, αφού καλύπτει το ένα τέταρτο (1/4) των διαγωνιζομένων Π.Α.Ε. και αθλητικών εγκαταστάσεων, από τα δεκαέξι συνολικά αθλητικά σωματεία που διαγωνίσθηκαν την εξεταζόμενη αθλητική περίοδο στην κατηγορία αυτή.

3.5. Ανάλυση αποτελεσμάτων συνέντευξης

Με οδηγό τη διαδικασία της ανοικτής κωδικοποίησης, τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις συνεντεύξεις χωρίστηκαν σε διακριτά μέρη, ενώ στην συνέχεια εξετάστηκαν αναλυτικά προκειμένου να εντοπισθούν τυχόν ομοιότητες ή διαφορές. Γεγονότα, συμβάντα ή θέματα, που διαπιστώθηκε ότι έχουν παρόμοια φύση ή σημασία ομαδοποιήθηκαν σε αρχικές κατηγορίες (Babbie, 2011).

Από τα ευρήματα της κωδικοποίησης, εντοπίστηκαν συμβάντα τα οποία απαιτούσαν ξεχωριστές αλλά και από κοινού ενέργειες από τους φορείς, π.χ. ανάπτυξη του αστυνομικού και ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας σε συγκεκριμένες ζώνες ή την συμμετοχή των φορέων σε συντονιστικές συσκέψεις.

Μέσω της αξονικής κωδικοποίησης και με σκοπό να προσδιορισθούν βασικές έννοιες της έρευνας, έγινε μια εκ νέου ανάλυση των αποτελεσμάτων της ανοικτής κωδικοποίησης προκειμένου να προσδιορισθούν σημαντικές γενικές έννοιες της έρευνας (Babbie, 2011).

Τα ευρήματα της εκ νέου ανάλυσης των κατηγοριών αυτών ανέδειξαν δύο ευρύτερες θεματικές κατηγορίες, που σχετίζονταν με τους φορείς και τις αρμοδιότητές τους και τις προβλεπόμενες από το Νόμο ενέργειες τους για το σχεδιασμό και τη λήψη των μέτρων ασφαλείας και ονομάστηκαν «Εμπλεκόμενοι φορείς, Αρμοδιότητες», και «Επιχειρησιακός Σχεδιασμός - Επιμέρους Θεσμοθετημένα μέτρα ασφαλείας» αντίστοιχα. Στη συνέχεια, σε κάθε θεματική κατηγορία αναδείχθηκαν επιμέρους θεματικές ενότητες που στη μεν πρώτη είχαν σχέση με τις ξεκάθαρες υποχρεώσεις των φορέων, τον έλεγχο και την απόδοση του έργου τους, τους υπεύθυνους ασφαλείας τόσο της Αστυνομίας όσο και των αθλητικών σωματείων, το βαθμό επικινδυνότητας μιας αθλητικής εκδήλωσης και το συντονισμό των φορέων, στη δε δεύτερη, σχετίζονταν με το σχεδιασμό των μέτρων και την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Σχεδίων, τις μετακινήσεις των φιλάθλων, την ηλεκτρονική εποπτεία, τη διάθεση των εισιτηρίων, τα Επιχειρησιακά Κέντρα της Αστυνομίας και τις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Κεφάλαιο 4: Παρουσίαση και συζήτηση αποτελεσμάτων

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας από τις συνεντεύξεις. Ερευνάται ο ρόλος, η σαφήνεια των αρμοδιοτήτων και το εύρος της συνεργασίας μεταξύ των φορέων που ασχολούνται με την ασφάλεια των ποδοσφαιρικών εκδηλώσεων.

Επίσης αναδεικνύει διάφορα θέματα που σχετίζονται με τη διαδικασία και την ασφάλεια, όπως: τι λαμβάνεται υπόψη από τους αρμόδιους φορείς κατά τον σχεδιασμό ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, η ύπαρξη σχεδίων της αθλητικής εγκατάστασης, η διαχείριση των οργανωμένων φιλάθλων, η προστασία - συνοδεία των αθλητικών αποστολών, η διαχείριση της κυκλοφορίας, ο βαθμός ανταπόκρισης τους, η επιχειρησιακή ανταπόκριση των φορέων, καθώς και η ορθή λήψη των μέτρων τάξης και ασφάλειας που λαμβάνονται για την διεξαγωγή του.

Επιπλέον παρουσιάζονται δεδομένα όσον αφορά το κατά πόσο τα θεσμοθετημένα μέτρα που υλοποιούνται και σχετίζονται με τον ποδοσφαιρικό αγώνα, επηρεάζουν την ασφαλή διεξαγωγή του.

4.1. Εμπλεκόμενοι Φορείς –Αρμοδιότητες

4.1.1. Ξεκάθαρες υποχρεώσεις φορέων

Ο Ενιαίος Κανονισμός Ασφαλείας Αθλητικών Εκδηλώσεων, καθιερώθηκε με κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης – Πολιτισμού και αναφέρεται σε θέματα ασφάλειας κατά την διεξαγωγή αθλητικών εκδηλώσεων, με συγκεκριμένα καθήκοντα των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία όλων των προσώπων που μετέχουν αλλά και των χώρων – εγκαταστάσεων που διενεργείται το γεγονός (Υ.Α. 38404/2009).

Όπως φαίνεται στα παρακάτω παραθέματα από δύο συνεντευξαζόμενους, η ύπαρξη του Κανονισμού θεωρείται ένα σημαντικό εργαλείο, το οποίο χρήζει περαιτέρω βελτίωσης τόσο σε θέματα αρμοδιοτήτων του προσωπικού όσο και των φορέων που εμπλέκονται στην ασφαλή διεξαγωγή ενός αθλητικού γεγονότος.

«Οι αρμοδιότητες του κάθε φορέα είναι ξεκάθαρες, γεγονός το οποίο φαίνεται από τον Κανονισμό Ασφαλείας που υπάρχει, αλλά και από τις συσκέψεις που πραγματοποιούνται, τόσο μερικές ημέρες πριν από την τέλεση της αθλητικής εκδήλωσης όσο και στην πρωινή σύσκεψη της τέλεσης του αγώνα όπου παρίστανται οι εμπλεκόμενοι φορείς.....» (Επικεφαλής μέτρων τάξης Ελληνικής Αστυνομίας την 22/5/2013 στην αθλητική εγκατάσταση με α/α 4).

«...Ξέρουμε όλοι, ότι δεν έχουμε λύσει το πρόβλημα της ασφάλειας, υπάρχουν πολλές γκρίζες ζώνες όσον αφορά το θέμα των αρμοδιοτήτων μεταξύ του ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας, μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας, της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού ή της Superleague, δηλαδή όλων των εμπλεκομένων, αλλά σαν βάση θεωρώ ότι ο Κανονισμός Ασφαλείας είναι τεράστιο όπλο πάνω στο οποίο μπορούμε να δουλέψουμε για να βελτιώσουμε το ήδη υφιστάμενο καθεστώς...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

4.1.2. Έλεγχος – Απόδοση έργου

Η διαδικασία ελέγχου εφαρμόζεται σε όλους τομείς και σε όλα τα επίπεδα της διοίκησης, αν και υπάρχουν πολλές διαφορές ως προς την εφαρμογή ανάλογα με τον τομέα εφαρμογής. Όταν ο έλεγχος γίνεται ενώ εκτελείται μια εργασία τότε πρόκειται για έλεγχο διαδικασιών. Αυτή η λειτουργία διαβεβαιώνει ότι η πραγματική απόδοση θα είναι σύμφωνη, από όλα τα μέρη, με επιθυμητά πρότυπα απόδοσης (Montana & Charnov 2003).

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, διαφαίνονται σημαντικές συγκλίσεις απόψεων όλων των εμπλεκομένων στο θέμα του ελέγχου και της απόδοσης ευθύνης και όπως φαίνεται στα παρακάτω παραθέματα. Τουλάχιστον τρεις συνεντευξαζόμενοι ανέδειξαν την σημασία του ελέγχου και της απόδοσης, ιδιαίτερα κατά την διάρκεια των συντονιστικών συναντήσεων πριν την έναρξη του αγώνα, αλλά και κατά τη λειτουργία της Ομάδας Συντονισμού της εκδήλωσης (Υ.Α. 38404/2009) για το χειρισμό προβλημάτων που σχετίζονται με την ασφαλή διεξαγωγή της συνάντησης.

«Αυτό που αποφασίζουν να εφαρμόζεται από όλες τις πλευρές από όλους τους εμπλεκόμενους αυτό που αποφασίζουν την Δευτέρα ή την Τρίτη στη σύσκεψη που πραγματοποιεί η αστυνομία να εφαρμόζεται την ημέρα του αγώνα ρητά και κατηγορηματικά και μάλιστα εάν δεν εφαρμοστεί, όποιος δεν εφαρμόζει να πηγαίνει στο αθλητικό δικαστή να τον παραπέμψει κατευθείαν και αν κρίνει ότι εγώ παραβίασα τους όρους στα εισιτήρια, στο ιδιωτικό προσωπικό ασφαλείας, στην μετακίνηση που συμφωνήσαμε εκεί έχουμε παραβιάσει τους όρους της απόφασης, κάποιος φταίει, δεν θα πληρώσει ποτέ κανένας...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

«Βασικό σημείο είναι η συλλογή πιο έγκυρων πληροφοριών που σχετίζονται με τον αγώνα...» (Επικεφαλής μέτρων τάξης Ελληνικής Αστυνομίας στην αθλητική εγκατάσταση με α/α 2).

«Να είναι αξιόπιστες οι πληροφορίες και είπαμε από αυτά που συζητάμε να μην κρύβεται κανένας και να τηρούνται...» (Υπεύθυνος ασφαλείας αθλητικού σωματείου την 26/5/2013).

4.1.3. Υπεύθυνοι Ασφαλείας

Στις διατάξεις του άρθρου 41Δ του Ν. 2715/1999, περιγράφεται ότι, ο υπεύθυνος ασφαλείας του αθλητικού σωματείου, είναι άτομο με αποδεδειγμένη εμπειρία σε θέματα ασφάλειας.

Ο υπεύθυνος ασφαλείας της διοργανώτριας αρχής αλλά και του αθλητικού σωματείου μαζί με τον επικεφαλής που διατίθεται από την Ελληνική Αστυνομία για την λήψη μέτρων και ασφάλειας σε ένα ποδοσφαιρικό αγώνα, κατέχουν κυρίαρχο ρόλο, για την ασφαλή διεξαγωγή του, αφού ο μὲν πρώτος είναι αρμόδιος για την διοίκηση λειτουργιών και ο δεύτερος είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια της αθλητικής εκδήλωσης (Υ.Α. 38404/2009).

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, διαφαίνονται σημαντικές ασάφειες στο θεσμικό πλαίσιο για το τι θεωρείται «ικανό» στέλεχος για την θέση του υπεύθυνου ασφάλειας της διοργανώτριας αρχής αλλά και του υπεύθυνου ασφαλείας ενός αθλητικού σωματείου.

Σήμερα, η επιλογή του υπεύθυνου ασφαλείας ενός αθλητικού σωματείου, γίνεται αυθαίρετα, χωρίς κάποια κριτήρια ή έστω μετά από κάποια εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα στην οργάνωση, τον συντονισμό αλλά και τον έλεγχο του προσωπικού που διατίθεται στη λήψη μέτρων, όπως λ.χ. η εκδήλωση ενός έκτακτου φυσικού φαινομένου όπως ένας μεγάλος σεισμός ή άλλων γεγονότων, όπως οι σωματικές έρευνες κατά την είσοδο των θεατών στην εγκατάσταση ή οι περιπτώσεις αντεγκλήσεων μεταξύ των φιλάθλων.

Όπως φαίνεται στα παρακάτω δύο παραθέματα, από τον συνεντευξαζόμενο κατά την διάρκεια της συζήτησης σε δύο διαφορετικά σημεία της, ανέδειξε το πρόβλημα για τον ρόλο του υπεύθυνου ασφαλείας.

« Εμείς ουσιαστικά επιβάλλουμε στις ΠΑΕ και με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει στην ύπαρξη ενός προσώπου, που ακούει στο όνομα του υπεύθυνου ασφαλείας αγώνων,.....» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013)

« Μπορείς να πάρεις τον οιοδήποτε. Παρότι υπάρχει μια γενικότερη διατύπωση και στο Νόμο στον Κανονισμό Ασφαλείας και στον αντίστοιχο κανονισμό ασφαλείας στην ΟΥΕΦΑ.....» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013)

Η καθιέρωση κριτηρίων για την επιλογή της θέσης του υπεύθυνου ασφάλειας, αλλά και η θεσμοθετημένη εκπαίδευση του, θα βελτιώνει τις παρεχόμενες υπηρεσίες ασφάλειας και θα δημιουργούσε παράλληλα μια συνεχή ζήτηση και προσφορά όλο και πιο βελτιωμένων υπηρεσιών ασφάλειας προς όφελος του σωματείου και των θεατών μιας ποδοσφαιρικής συνάντησης.

Παρόμοια αδυναμία παρουσιάζεται και στα στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας που είναι επιφορτισμένα με την λήψη των μέτρων τάξης και ασφάλειας, ενός αθλητικού γεγονότος, δεδομένου ότι απουσιάζει η εξειδικευμένη εκπαίδευση.

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, διαφαίνεται ότι, ο ρόλος του επικεφαλής των μέτρων τάξης και ασφάλειας της αστυνομίας, δεν έχει συνέχεια, σε όλες τις χρονικές φάσεις που προηγούνται, πριν την τέλεση ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, αφού στις προβλεπόμενες συναντήσεις δεν παρευρίσκεται το ίδιο πρόσωπο, με αποτέλεσμα πολλές φορές να τίθεται σε κίνδυνο η ασφαλής διαχείριση του.

Όπως φαίνεται στα παρακάτω παραθέματα, από τον συνεντευξαζόμενο κατά την διάρκεια της συζήτησης, αναδείχθηκαν τα προβλήματα για το συγκεκριμένο ρόλο.

«έχω βρεθεί σε πολλά παιχνίδια κρίσιμα να έρχεται την ημέρα της σύσκεψης του αγώνα αξιωματικός ο οποίος δεν έχει καθόλου μυρουδιά από το τι έχουμε πάρει απόφαση και να τον ρωτάω τι προσωπικό έχετε σήμερα, τι θα κάνετε για το συγκεκριμένο θέμα που έχουμε αποφασίσει ότι, θα υλοποιηθεί θα γίνει δεν θα γίνει; τι μέτρα έχετε πάρει; και δεν ξέρει...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

«τεράστιο κενό, τεράστια προβλήματα από την μια έχουμε τα δύο επίπεδα, το επίπεδο που δίνει τις εντολές και σχεδιάζει και το επίπεδο των αστυνομικών που εκτελεί και στα δύο επίπεδα υπάρχουν κενά. Θα έλεγα ότι δεν έχουν δώσει τη βαρύτητα και την προσοχή ώστε να εκπαιδεύσουμε ένα ικανό αριθμό αξιωματικών οι οποίοι θα μπορούν στην συνέχεια να μεταλαμπαδεύσουν αυτή την γνώση, την εξειδικευμένη γνώση του πως αντιμετωπίζουμε έναν ποδοσφαιρικό αγώνα, γιατί ένας αγώνας δεν έχει καμία σχέση όπως έχει μια πορεία, δεν έχει καμία σχέση με τις πορείες ή τα άλλα γεγονότα που αντιμετωπίζει η αστυνομία. Δυστυχώς έχει υπάρξει μια λανθασμένη νοοτροπία ότι θα πάνε οι ειδικές δυνάμεις να συγκρουστούν με τους αλήτες της μιας ομάδας με τους αλήτες της άλλης ομάδας είναι λάθος προσέγγιση...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

Η Ελληνική Αστυνομία θα μπορούσε, στις περιοχές των αθλητικών εγκαταστάσεων που διεξάγονται εθνικά πρωταθλήματα με διαγωνιζόμενες ομάδες Α.Α.Ε. ή διατηρούν Τ.Α.Α., να ορίζει για όλη την αγωνιστική περίοδο, συγκεκριμένο Αξιωματικό, ο οποίος θα διατίθεται αποκλειστικά ως επικεφαλής των μέτρων τάξης και θα συμμετέχει στην επιτροπή για την χορήγηση των σχετικών αδειών της συγκεκριμένης εγκατάστασης. Η διαρκής παρουσία του θα είχε σαν αποτέλεσμα, αφενός την απόκτηση ουσιαστικής

επιχειρησιακής ετοιμότητας, αφού από την φύση του αντικειμένου θα ερχόταν σχεδόν καθημερινά σε επαφή με τους υπεύθυνους, τους παράγοντες αλλά και τους συνδέσμους φιλάθλων του διαγωνιζόμενου σωματείου και αφετέρου τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με όλους τους άλλους φορείς οι οποίοι σχετίζονται με την διαχείριση θεμάτων ασφάλειας στην εγκατάσταση. Ο συγκεκριμένος Αξιωματικός θα είναι γνώστης όλων των προβλημάτων ασφάλειας που παρουσιάζονται μέσα στην εγκατάσταση, αλλά και στην ευρύτερη αστική ή ημιαστική περιοχή, έχοντας τον ουσιαστικό έλεγχο αλλά και τον συντονισμό των θεμάτων ασφάλειας σε όλες τις αθλητικές συναντήσεις που θα γίνουν στην ίδια εγκατάσταση, ενώ η αποκτηθείσα εμπειρία του στο χώρο θα μπορούσε να οδηγήσει σε ορθολογικότερη διάθεση των αστυνομικών δυνάμεων.

Τέλος, όπως προκύπτει και από το παρακάτω παράθεμα, αναδείχθηκε η ανάγκη της συνεχούς εκπαίδευσης του συνόλου του προσωπικού, αστυνομικού και ιδιωτικού, που ασχολείται με την διαχείριση της ασφάλειας, είτε σε συγκεκριμένα καθήκοντα είτε σε από κοινού ενέργειες και τονίστηκε η ανάγκη της εκπαίδευσης του υπεύθυνου ασφάλειας του αθλητικού σωματείου και του επικεφαλής των αστυνομικών μέτρων.

«Με βάση το γεγονός ότι πλέον όλες οι ιδιωτικές εταιρείες πρέπει να είναι πιστοποιημένες από την Ε.Π.Ο., η Ε.Π.Ο. κινείται προς τις Π.Α.Ε. προσπαθώντας να περάσει μια ενιαία γραμμή του τι πρέπει να κάνουν οι Π.Α.Ε. και το ιδιωτικό προσωπικό ασφάλειας, οπότε σιγά -σιγά, εγώ δεν είμαι ικανοποιημένος με τον τρόπο που γίνεται είναι πολύ ερασιτεχνικός ακόμα, θέλει περισσότερη δουλειά περισσότερη οργάνωση. Θέλει και συμμετοχή και της League σε αυτή την ιστορία, σιγά- σιγά οικοδομείται παρότι είμαστε χαμηλά αρχίζει και φαίνεται και όσο θα φαίνεται η ανάγκη για κάτι καλύτερο θα οργανώνεται πιστεύω ακόμα καλύτερα. Εγώ επιμένω ότι το μεγάλο πρόβλημα που παραμένει στις Π.Α.Ε. είναι ο μη σαφής προσδιορισμός των προσόντων πρόσληψης του υπευθύνου ασφαλείας. Το πρόσωπο είναι κλειδί και πρέπει τόσο η Ε.Π.Ο. μέσα από τον κανονισμό ασφαλείας που έχει, όσο και η πολιτεία να θεσπίσει σαφείς όρους πρόσληψης του υπεύθυνου ασφαλείας με κριτήρια... Στη Γερμανία μου είπαν τα παιδιά ότι, κινούνται μέσα από ΙΕΚ να εκπαιδεύονται δύο χρόνια τουλάχιστον οι υπεύθυνοι ασφαλείας για να έχουν το πτυχίο και πιστοποίηση για να μπορούν να αναλάβουν τις ανάλογες θέσεις και προς τα εκεί πρέπει να κινηθούμε και εδώ και να μην πηγαίνει κατευθείαν να πηγαίνει όπως γίνεται στην Αγγλία βήμα βήμα...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

4.1.4. Βαθμός επικινδυνότητας μιας αθλητικής εκδήλωσης

Ο χαρακτηρισμός του βαθμού επικινδυνότητας ενός αθλητικού γεγονότος, η λήψη των αντίστοιχων διαβαθμισμένων αστυνομικών μέτρων που λαμβάνονται κάθε φορά, αλλά και η διάθεση ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας, περιγράφονται στο άρθρο 13 του σχετικού Κανονισμού.

Τα αστυνομικά μέτρα διαβαθμίζονται σε συνήθη, αυξημένα, έντονα ενώ από αστυνομικής πλευράς ο βαθμός επικινδυνότητας του αγώνα μπορεί να διαβαθμισθεί και ανάλογα με την δυνατότητα λήψης μέτρων αστυνόμευσης του συγκεκριμένου αγώνα, λαμβανομένων υπ' όψιν και των λοιπών αστυνομικών υποχρεώσεων και συγκυριών της δεδομένης χρονικής στιγμής (Υ.Α. 38404/2009).

Η διάθεση του ιδιωτικού προσωπικού ασφάλειας προσδιορίζεται αριθμητικά, με την σχέση (Ιδιωτικό προσωπικό Ασφάλειας/Θεατές) ανά επίπεδο επικινδυνότητας, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τον αριθμό των θεατών που πρόκειται να παρακολουθήσουν το συγκεκριμένο αθλητικό γεγονός.

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, διαφαίνονται σημαντικές ασάφειες στο πώς καθορίζεται ο βαθμός επικινδυνότητας μιας εκδήλωσης, αφού αυτός δεν λαμβάνει υπόψη τα τρωτά σημεία της συγκεκριμένης εγκατάστασης, όπως αυτά έχουν προσδιορισθεί από τις συνταχθείσες μελέτες τρωτότητας.

Η αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας και των κινδύνων των εκδηλώσεων:

- δεν γίνεται με ένα κοινό αποδεκτό επιστημονικό εργαλείο μέτρησης,
- δεν υπάρχει ευελιξία ώστε να συμπεριλαμβάνονται παράμετροι οι οποίοι μεταβάλλουν την ασφαλή διεξαγωγή του αθλητικού γεγονότος λίγο πριν την τέλεση του και
- παράλληλα δεν προσδιορίζεται επακριβώς ποιος εκ των συνεργαζόμενων φορέων έχει την κύρια και αποκλειστική ευθύνη, να αξιολογήσει το βαθμό επικινδυνότητας ενός ποδοσφαιρικού αγώνα.

Όπως φαίνεται και στα τρία παρακάτω παραθέματα, ο χαρακτηρισμός του βαθμού επικινδυνότητας από την Δ.Ε.Α.Β. βοηθά τις αστυνομικές δυνάμεις σχετικά με το χαρακτηρισμό της επικινδυνότητας και την ανάπτυξη των αντίστοιχων αστυνομικών μέτρων.

«Η συλλογή στοιχείων γίνεται από πληροφορίες που συλλέγονται μέσω του τύπου, της Ελληνικής Αστυνομίας, των εκθέσεων των παρατηρητών μας, της διοργανώτριας αρχής, άλλων από το ιστορικό που προϋπάρχει μεταξύ των διαγωνιζόμενων ομάδων, της κρισιμότητας του αγώνα, αλλά και από κάθε άλλο στοιχείο που μπορεί να βοηθήσει στην εκτίμηση, ενώ ο προσδιορισμός της επικινδυνότητας αποστέλλεται και στην Αστυνομία.....» (Εκπρόσωπος Δ.Ε.Α.Β., 19/6/2013).

«Μέχρι στιγμής παρόλο που το αποτέλεσμα είναι τέτοιο, στο κόσμο είχαμε σωστή εκτίμηση ότι θα είναι γύρω στις 10.000-11.000. Η πληροφόρηση που είχαμε ότι τελικά δεν θα έχουμε οργανωμένη κίνηση φιλάθλων ήταν σωστή, γεγονός το οποίο κατέβασε και το επίπεδο επικινδυνότητας σε όλα τα στάδια...» (Επικεφαλής μέτρων τάξης Ελληνικής Αστυνομίας στην αθλητική εγκατάσταση με α/α 3).

«...ότι έχει συμβεί σε ένα παιχνίδι είναι καταγεγραμμένο από 3 πηγές, από τους παρατηρητές των αγώνων μας, από τους παρατηρητές της Δ.Ε.Α.Β. και από τις

εκθέσεις που μας στέλνει η Ελληνική Αστυνομία, έχουμε μια βάση δεδομένων καταγράφουμε κάθε παιχνίδι ξεχωριστά, τι έχει γίνει στο Α ή το Β παιχνίδι. Το βαθμολογούμε με μια κλίμακα την οποία ονομάζουμε κλίμακα έντασης, κάθε γεγονός δηλαδή η ρίψη φωτοβολίδας έχει ένα βαθμό ποινής, η είσοδος φιλάθλων στον αγωνιστικό χώρο έχει ένα μεγαλύτερο βαθμό ποινής. Υπάρχει μια κλίμακα, και με αυτή την κλίμακα φτιάχνουμε την σχέση έντασης του παιχνιδιού και τι παρατηρούμε; παρατηρούμε ότι ένα συγκρίσιμο στοιχείο μας δίνει την δυνατότητα να κρίνουμε αν αυτό που παρακολουθούμε είναι σωστό ή λάθος, αυτό είναι η επιβολή των προστίμων από την πειθαρχική επιτροπή για τα αδικήματα που γίνονται στο συγκεκριμένο παιχνίδι.

Στο τέλος, όταν κάνουμε λοιπόν την σούμα, βλέπουμε ότι συνολικά χωρίζουμε σε 3 κατηγορίες τις ομάδες κόκκινο πράσινο και κίτρινο σε τρία (3) επίπεδα βλέπουμε ότι στις κατηγορίες ανά κατηγορία, μπορεί να είμαστε λίγο πάνω λίγο κάτω αλλά στις κατηγορίες 99% είμαστε μέσα πράγμα που μας δείχνει ο δρόμος που ακολουθούμε να κάνουμε τη σύγκριση τη διαβάθμιση των παιχνιδιών είναι σωστός γιατί έχουμε δύο πηγές διαφορετικές που αν ταυτίζονται δείχνουν ότι περπατάμε. Αν βλέπαμε ότι το ένα ψηλά το άλλο χαμηλά εκεί θα λέγαμε ότι κάπου υπάρχει λάθος. Ασφαλώς ρόλο σημαντικό προκαλεί και η προϊστορία ενός αγώνα. Εγώ το θεωρώ ότι είναι ένα από τα πιο σημαντικά κομμάτια τα οποία πρέπει να λαμβάνει υπόψη του αυτός που πάει να κάνει το παιχνίδι, σε συνδυασμό βέβαια με τα πραγματικά γεγονότα τα οποία έχουν συμβεί την περίοδο εκείνη...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτρια Αρχής, 19/6/2013).

Η ύπαρξη μιας κοινής διαδικασίας, σε εβδομαδιαία βάση, θα μπορούσε να προβαίνει στην καταγραφή και αξιολόγηση των αθλητικών συναντήσεων της προηγούμενης αγωνιστικής, καταγράφοντας τα περιστατικά που σχετίζονται με την εξέλιξη του συγκεκριμένου αγώνα αλλά και των περιστατικών που δημιουργήθηκαν και σχετίζονται με την αθλητική βία.

Η αποτίμηση των συμπερασμάτων, σε περιπτώσεις που προκύπτουν τέτοια γεγονότα, μπορεί να κοινοποιείται στα ίδια τα σωματεία προκειμένου να λάβουν γνώση, και να προβούν σε συγκεκριμένες ενέργειες είτε σε θέματα ασφάλειας είτε για θέματα φιλάθλων τους.

Η διαδικασία αυτή μπορεί να παράγει ταυτόχρονα και αξιοποιήσιμο υλικό, σχετικά με τον έλεγχο και την αξιολόγηση, του συγκεκριμένου αθλητικού σωματείου την ίδια ή την επόμενη αγωνιστική περίοδο.

Η δημιουργία μιας κοινής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρείται κάθε παιχνίδι ξεχωριστά, σε όλη την διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου, με πραγματικά γεγονότα που έχουν καταγραφεί στις εκθέσεις των παρατηρητών της Δ.Ε.Α.Β., της Αστυνομίας του Παρατηρητή της Super League και της διαιτησίας του συγκεκριμένου παιχνιδιού, αποτελεί ένα καλό εργαλείο για το χαρακτηρισμό του βαθμού της επικινδυνότητας.

Η διαδικασία αυτή μπορεί να αποτελεί την βάση για την εκτίμηση του βαθμού επικινδυνότητας της επόμενης αγωνιστικής. Η εκτίμηση αυτή θα μπορεί να κοινοποιείται σε όλους τους εμπλεκόμενους, προκειμένου να ληφθεί υπόψη κατά το σχεδιασμό των απαιτούμενων ενεργειών τους για την ασφαλή διεξαγωγή του γεγονότος.

Από την αρχή κάθε αγωνιστικής περιόδου, με βάση τα στοιχεία αλλά και τα κριτήρια του άρθρου 13 του υπάρχοντος Κανονισμού, να ταξινομούνται συγκεκριμένα οι αθλητικές συναντήσεις ως υψηλής, μεσαίας ή χαμηλής επικινδυνότητας και με βάση την αρχική αυτή ταξινόμηση να προγραμματίζεται έγκαιρα η διάθεση του προσωπικού της Αστυνομίας στους συγκριμένους αγώνες, αλλά και η χρήση του ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας.

Σε περιπτώσεις που κατά τις συσκέψεις φορέων που διενεργούνται στην αθλητική εγκατάσταση, προκύπτουν έκτακτα γεγονότα που διαφοροποιούν την ήδη ληφθείσα απόφαση, για το βαθμό επικινδυνότητάς της εκδήλωσης αυτά να γνωστοποιούνται άμεσα για λήψη τυχόν συμπληρωματικών μέτρων ή ενεργειών που απαιτούν άμεσες λύσεις.

4.1.5. Συντονισμός - Συναντήσεις

Το ίδιο θεσμικό πλαίσιο προβλέπει συντονιστικές συναντήσεις με τους αρμόδιους φορείς, η πρώτη με πρόσκληση του αρμόδιου αθλητικού εισαγγελέα ή της Δ.Ε.Α.Β. σε συνεργασία με την Αστυνομία ή τον Εισαγγελέα στην οποία τίθενται θέματα που αφορούν το συγκεκριμένο αθλητικό γεγονός, και η δεύτερη συγκαλείται από τον παρατηρητή αγώνα της διοργανώτριας αρχής στην οποία συζητούνται οι τελευταίες λεπτομέρειες που σχετίζονται με τον αγώνα.

Η επιτόπια παρατήρηση στις εγκαταστάσεις των αγώνων που περιλαμβάνονται στις μελέτες περίπτωσης, έδειξε ότι για τους συγκεκριμένους αγώνες οι προβλεπόμενες συσκέψεις πραγματοποιήθηκαν σε καθορισμένους χώρους, εντός της εγκατάστασης πριν την τέλεση του αγώνα (Πίνακας 17).

Αγώνας	Σύσκεψη πριν τον αγώνα	Σύσκεψη την ημέρα του αγώνα	Φορείς που συμμετείχαν	Διάρκεια σύσκεψης
A	ΝΑΙ	ΝΑΙ/ΠΡΩΙ	ΟΛΟΙ	1 ώρα
B	ΝΑΙ	ΝΑΙ/ΠΡΩΙ	ΟΛΟΙ	-//-
Γ	ΝΑΙ	ΝΑΙ/ΠΡΩΙ	ΟΛΟΙ	-//-
Δ	ΝΑΙ	ΝΑΙ/ΠΡΩΙ	ΟΛΟΙ	-//-

Πίνακας 17: Συντονιστικές συσκέψεις αγώνων δείγματος.

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από την παρατήρηση έδειξαν ότι οι φορείς είναι ενήμεροι και εφαρμόζουν το τυπικό μέρος του νόμου αναφορικά με τις συσκέψεις αυτές, αλλά η πραγματικότητα είναι διαφορετική όσον αφορά την υλοποίηση του συντονιστικού τους έργου.

Όπως φαίνεται και στα τρία παρακάτω παραθέματα, προέκυψε ότι τα θέματα που κυριαρχούν εστιάζουν στις οργανωμένες ή μη μετακινήσεις φιλάθλων, ενώ δεν αναφέρονται θέματα όπως π.χ. συγκεκριμένα επιχειρησιακά σχέδια, η στρατηγική για της ροής των φιλάθλων στην εγκατάσταση ή τη διενέργεια δοκιμαστικών αγώνων (sport event test) που ενδυναμώνουν τον σχεδιασμό αλλά και τον συντονισμό μεταξύ των φορέων, με σενάρια που σχετίζονται με την διαχείριση ασφάλειας ή την αντιμετώπιση ενός έκτακτου φυσικού φαινομένου όπως ο σεισμός.

«τουλάχιστον εγώ δεν έχω γίνει μάρτυρας κάποιων τέτοιων test event εκτός από προχτές που μου είπανε ότι κάποιες μονάδες της αστυνομίας πήγανε στο ολυμπιακό στάδιο και κάνανε εκπαίδευση τώρα που δεν υπάρχει καμία ομάδα να παίξει.....» (Υπεύθυνος Ασφάλειας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

«Μετά την τέλεση μιας αθλητικής συνάντησης πρέπει να πραγματοποιείται με τους εμπλεκόμενους φορείς, παρατηρητές Superleague, -ΔΕΑΒ, υπεύθυνους ασφαλείας των ομάδων και την Αστυνομία μια αποτίμηση των μέτρων που ελήφθησαν, η οποία θα αποτυπώνεται μέσω μιας διαδικασίας για μελλοντική αξιοποίηση στην ίδια εγκατάσταση...» (Επικεφαλής μέτρων τάξης Ελληνικής Αστυνομίας στην αθλητική εγκατάσταση με α/α 4).

Η καθιέρωση μιας διαδικασίας αποτίμησης, μετά το τέλος ενός αθλητικού γεγονότος, με συγκεκριμένα ζητήματα ασφαλείας που απασχόλησαν στον συγκεκριμένο ποδοσφαιρικό αγώνα, από τους φορείς που συμμετείχαν θα βοηθούσε ιδιαίτερα τους υπεύθυνους ασφαλείας των αθλητικών σωματείων για την ορθή διαχείριση του ιδιωτικού προσωπικού ασφαλείας και την τοποθέτησή του, σε ευαίσθητους τομείς για την ασφαλεία της εγκατάστασης.

4.2. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός - Θεσμοθετημένα Μέτρα

4.2.1. Ηλεκτρονική εποπτεία - Επιχειρησιακά Κέντρα Αστυνομίας

Στις διατάξεις του Ενιαίου Κανονισμού Ασφαλείας, τίθεται ως προαπαιτούμενο, για την ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής συνάντησης, η ύπαρξη ηλεκτρονικού συστήματος εποπτείας των αθλητικών εγκαταστάσεων.

Στις υπό εξέταση τέσσερις αθλητικές εγκαταστάσεις που διεξήχθησαν οι αγώνες, υπήρχαν τοποθετημένα ηλεκτρονικά συστήματα εποπτείας (κάμερες) για την εποπτεία και παρακολούθηση των χώρων της εγκατάστασης αλλά και των προσώπων που βρίσκονται μέσα σε αυτές, όμως παρατηρήθηκαν προβλήματα τα οποία σχετίζονται με την ευκρίνεια των καμερών καταγραφής εξαιτίας της μη σωστής τοποθέτησής τους στους κρίσιμους χώρους της εγκατάστασης.

Στην εγκατάσταση με α/α 3 αθλητική εγκατάσταση παρατηρήθηκε ότι, είχε τοποθετηθεί με πρωτοβουλία της γηπεδούχου ομάδας, ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας, το οποίο επιτηρούσε την ροή εισόδου των φιλάθλων στους χώρους της εγκατάστασης, τις θύρες εισόδου, την περίμετρο της εγκατάστασης αλλά και άλλα ευαίσθητα σημεία αυτής. Τα κέντρα επιχειρήσεων της Αστυνομίας, αλλά και τα κέντρα ηλεκτρονικής εποπτείας των χώρων σε δύο εγκαταστάσεις, δεν είχαν πλήρη αυτονομία και σε περίπτωση διαχείρισης σοβαρών περιστατικών, μέσα στην εγκατάσταση, ενδεχόμενα να αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα.

Η ελλιπής ασφάλεια των κέντρων επιχειρήσεων και τα προβλήματα των ηλεκτρονικών συστημάτων εποπτείας, αναδείχθηκαν από τα παρακάτω παραθέματα:

«Έχει γίνει λάθος στη τοποθέτηση καμερών και λάθος στην τοποθέτηση των κέντρων ελέγχου της αστυνομίας γιατί έγινε μονομερώς από μία πλευρά, από την πλευρά της Γ.Γ.Α. και αυτών που σχεδίασαν, χωρίς να λάβουμε υπόψη τους ούτε την διοργανώτρια και κυρίως ούτε την Ελληνική Αστυνομία, η οποία είναι υπεύθυνη και διαθέτει το προσωπικό και θα μπορούσε να καταθέσει σοβαρές προτάσεις για να είμαστε ακόλουθοι με το νόμο. Αυτό είναι κυρίως ευθύνη της αστυνομίας που χειρίζεται, κυρίως της αστυνομίας, τα στελέχη της οποίας πρέπει να απαιτήσουν την εφαρμογή του νόμου...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/ 2013).

«Άρα από την στιγμή που λείπει η βιομετρική ανάλυση η οποία έρχεται σε συνδυασμό με το ονομαστικό εισιτήριο και σημαίνει βιομετρική ανάλυση ότι μπορώ να εντοπίσω τον οιονδήποτε στο οποιοδήποτε σημείο με βάση τα χαρακτηριστικά που του έχω πάρει και τον έχω φωτογραφίσει στην είσοδο, οπότε σε οποιαδήποτε θύρα είναι, στην τουαλέτα, στον αγωνιστικό χώρο, με το που θα το βάλω στο σύστημα θα τον βγάλει.» (Υπεύθυνος Ασφαλείας, Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

Σε άλλες χώρες η εγκατάσταση των ηλεκτρονικών μέσων εποπτείας μέσα στους αθλητικούς χώρους, καθιερώθηκε μετά τα δραματικά γεγονότα του σταδίου του Heysel το 1985, από την αστυνομία Βελγίου (Χαϊνάς, 2007), ενώ έχει σαν κύριο σκοπό την αντιμετώπιση πράξεων βίας και αξιόποινων συμπεριφορών και πράξεων με τη λήψη, την αποθήκευση, την επεξεργασία και αναπαραγωγή της εικόνας πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη μιας αθλητικής συνάντησης.

Απαγορεύεται απολύτως, η χρήση των δεδομένων που παράγονται για οποιοδήποτε λόγο, ενώ οι φίλαθλοι ενημερώνονται για την ύπαρξη του συστήματος αυτού, είτε μέσω της αγοράς του ονομαστικού εισιτηρίου, είτε με ανακοίνωση από την μεγαφωνική εγκατάσταση πριν την έναρξη της συνάντησης ή με όποιο άλλο πρόσφορο μέσο (άρθρο 41^Ε Ν.2725/1999).

Η χρήση, η λειτουργία, η διαχείριση και επεξεργασία του υλικού από τα συστήματα αυτά ανήκει στην Ελληνική Αστυνομία, η ευθύνη και οι δαπάνες για την τοποθέτηση και συντήρηση των παραπάνω ηλεκτρονικών συστημάτων βαρύνουν τους ιδιοκτήτες των αθλητικών εγκαταστάσεων.

Η τοποθέτηση των καμερών σε συγκεκριμένες θέσεις θα πρέπει να γίνεται ύστερα από σχετική μελέτη, σύμφωνα με τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζει η κάθε εγκατάσταση, ώστε τα αποτελέσματα της εικόνας να μην επηρεάζονται από άλλους παράγοντες, όπως ο δυνατός φωτισμός ή άλλα αντικείμενα, καταγράφοντας γεγονότα στο μεγαλύτερο δυνατό χώρο μέσα στην εγκατάσταση.

Κατά τη διάρκεια των ετήσιων προγραμματισμένων επιθεωρήσεων που πραγματοποιούνται για την χορήγηση αδειών λειτουργίας των αθλητικών εγκαταστάσεων, θα μπορούσε να επιδιωχθεί η συγκρότηση σχετικής επιτροπής αποτελούμενης από στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας (π.χ. του υπεύθυνου Αξιωματικού που προαναφέρθηκε) και της Δ.Ε.Α.Β. προκειμένου να καταγραφούν οι θέσεις τους και να προσδιορισθούν τυχόν νέες, οι οποίες να μεγιστοποιούν την απόδοσή τους.

Επιπλέον, είναι απαραίτητη η εκ νέου εκπαίδευση του προσωπικού που ασχολείται με το χειρισμό των καμερών, με κοινά για όλες τις εγκαταστάσεις τεχνικά χαρακτηριστικά επεξεργασίας αλλά και η έγκαιρη αποστολή της ανάλυσης της καταγραφής των αποδεικτικών στοιχείων προς τις αρμόδιες δικαστικές αρχές π.χ. στις περιπτώσεις τέλεσης αυτόφωρων αδικημάτων της αθλητικής νομοθεσίας.

Τέλος, απολύτως αναγκαία προϋπόθεση για την ασφαλή διαχείριση κρίσιμων περιστατικών, είναι το κέντρο ηλεκτρονικής εποπτείας να γειτνιάζει ή να συστεγάζεται με το κέντρο επιχειρήσεων της Ελληνικής Αστυνομίας. Για λόγους ασφάλειας θα πρέπει

να επαναπροσδιορισθεί άμεσα η θέση των παραπάνω χώρων μέσα στην εγκατάσταση καθώς η υπάρχουσα θέση τους είναι εύκολα προσβάσιμη από τους θεατές.

4.2.2. Σχεδιασμός μέτρων – Επιχειρησιακά Σχέδια

Από τις απαντήσεις των ερωτώμενων φαίνεται ότι πραγματοποιήθηκαν οι αναλύσεις που σχετίζονται με τον προσδιορισμό των κινδύνων της εγκατάστασης, εντοπίστηκαν σημεία με αδυναμίες και κινδύνους, ενώ εκπονήθηκαν σενάρια εκδήλωσης για την αντιμετώπισή τους στους συγκεκριμένους αγώνες, παρόλα αυτά δεν προσδιορίστηκαν τα σενάρια εκδήλωσης και οι προτάσεις αντίδρασης.

Υπήρχε για κάθε εγκατάσταση προσδιορισμός ζωνών της εγκατάστασης αναγνώρισης κινδύνων, προσδιορισμός κρίσιμων σημείων ανά ζώνη, όπως προβλέπεται από το σχετικό Κανονισμό, όμως κανένα από αυτά δεν κατέστη δυνατό να επιδειχθεί στον ερευνητή της μελέτης αυτής.

Εκτιμήθηκε ότι, στους ποδοσφαιρικούς αγώνες που εξετάστηκαν εφαρμόστηκαν όλες οι προβλεπόμενες από τον Κανονισμό, στρατηγικές πρόληψης, ανταπόκρισης και διαχείρισης των επιπτώσεων, όπως αναφέρονται στον Πίνακα 6 (σελ.41), χωρίς να προσδιορισθεί από κάποιον από τους συμμετέχοντες αν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη διαδικασία για τον τρόπο ενεργοποίησης «της διαχείρισης των επιπτώσεων».

Τα δεδομένα από τις απαντήσεις των συνεντευξιζόμενων ανέδειξαν ότι κατά το στάδιο της επιχειρησιακής ανταπόκρισης, σύμφωνα και με τον Πίνακα 9 (σελ.47), προβλήματα δημιουργούνται, πέρα από τις καθορισθείσες ζώνες της εγκατάστασης, κυρίως σε πυκνοκατοικημένες περιοχές των αστικών κέντρων στις περιπτώσεις που υπάρχει ομαδική μετακίνηση φιλάθλων διαφορετικών ομάδων.

Τα δεδομένα των απαντήσεων από τους συνεντευξιζόμενους υπεύθυνους ασφαλείας και τους επικεφαλής των μέτρων τάξης και ασφάλειας της Ελληνικής Αστυνομίας ανέδειξαν ότι, κατά τον σχεδιασμό των ποδοσφαιρικών συναντήσεων με α/α 1 έως α/α 4 αθλητικές εγκαταστάσεις, έγινε κανονικά διάθεση εισιτηρίων προς τις φιλοξενούμενες ομάδες, ο βαθμός χαρακτηρισμού των αγώνων έγινε με την συμβολή της Αστυνομίας και της Δ.Ε.Α.Β., συγκλήθηκαν οι σχετικές συσκέψεις και συλλέχθηκαν πληροφορίες για αυτούς τους αγώνες χωρίς να αναφερθούν συγκεκριμένοι τρόποι αξιοποίησής τους.

Στις υπό εξέταση αθλητικές εγκαταστάσεις, έχουν συνταχθεί οι σχετικές εκθέσεις τρωτότητας στις οποίες περιγράφονται οι προσδιοριζόμενοι κίνδυνοι και τα αδύνατα σημεία της εγκατάστασης, οι κρίσιμες ζώνες, τα τοπογραφικά και μηχανολογικά ή ηλεκτρολογικά σχέδια.

Κατά την διάρκεια των συνεντεύξεων, ζητήθηκε από τους συνεντευξιζόμενους, να επιδείξουν τις υπάρχουσες εκθέσεις των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων, αλλά αυτό δεν κατέστη δυνατό.

Επίσης οι απαντήσεις ανέδειξαν ότι, η ομάδα συντονισμού του αγώνα λειτούργησε σωστά στους εξεταζόμενους ποδοσφαιρικούς αγώνες και οι υπεύθυνοι ασφαλείας των αθλητικών σωματείων αλλά και οι επικεφαλής της αστυνομίας, είχαν γνώση των προβλεπομένων ειδικών σχεδίων ασφάλειας ή έκτακτης ανάγκης που πρέπει να τηρούνται.

Τόσο από την παρατήρηση όσο και τις απαντήσεις που δόθηκαν από τους συνεντευξιζόμενους, για την εφαρμογή των επιχειρησιακών σχεδίων ασφάλειας, στους συγκεκριμένους αγώνες διατέθηκε κατά μέσο όρο το παρακάτω αστυνομικό και ιδιωτικό προσωπικό.

ΔΙΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ					
A/A	ΕΔΡΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΤΙΘΕΜΕΝΩΝ ΕΙΣΗΤΗΡΙΩΝ Μ.Ο. ΑΝΑ ΑΓΩΝΑ	ΔΙΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ Μ.Ο. ΑΝΑ ΑΓΩΝΑ	ΔΙΑΤΙΘΕΜΕΝΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ Μ.Ο. ΑΝΑ ΑΓΩΝΑ
1	Στάδιο Τρίπολης	7717	2.500-3.000	120-140	13-20
2	Δημοτικό Στάδιο Περιστερίου	9035	3.000-3.500	130-150	15-25
3	Τούμπα Θεσσαλονίκη	28703	10.000-11.000	160-200	50-55
4	Στάδιο Ζωσιμάδων Ιωάννινα	7675	2.500-3.000	120-140	15-20

Πίνακας 18: Διατιθέμενες δυνάμεις για υλοποίηση επιχειρησιακών σχεδίων.

Δεν εντοπίσθηκαν, οι θέσεις παρατηρητών σε επίκαιρα σημεία, δεν εντοπίσθηκε η ύπαρξη της ομάδας σύνταξης δικογραφιών, ενώ έγινε αντιληπτή, η ρύθμιση της κυκλοφορίας περιμετρικά των εγκαταστάσεων και το έγκαιρο «κλείδωμα» και η φύλαξη των χώρων αυτών. Επίσης, περιμετρικά των εγκαταστάσεων και στις τέσσερις περιπτώσεις κατά την διάρκεια των αγώνων δεν παρατηρήθηκε εμφανής ένστολη παρουσία.

Επίσης τα δεδομένα ανέδειξαν ότι, δεν πραγματοποιήθηκαν κοινές ασκήσεις ετοιμότητας, ούτε έγιναν «test events» προκειμένου να εξειδικευτούν τα όποια προβλήματα ασφάλειας παρουσιάζονται στη συγκεκριμένη εγκατάσταση.

Δεν έγινε αποτίμηση των συγκεκριμένων αγώνων, προκειμένου να αξιολογηθεί η αξιοπιστία, η επάρκεια και η ικανότητα του προσωπικού που διατέθηκε σύμφωνα με τις ανάγκες της ασφάλειας, αλλά και η χρησιμότητα των μέσων, που διατέθηκαν.

4.2.3. Μετακινήσεις φιλάθλων

Κατά τη διάρκεια του πρωταθλήματος, πραγματοποιήθηκαν οργανωμένες ή μη μετακινήσεις φιλάθλων, ενώ το θέμα της μετακίνησης και ο αριθμός των μετακινούμενων φιλάθλων θεωρείται από τους συνεντευξαζόμενους η σημαντικότερη παράμετρος για την ασφαλή διεξαγωγή της συνάντησης.

Από την παρατήρηση αναδείχθηκε ότι, τρεις από τις εγκαταστάσεις, βρίσκονται μέσα στον αστικό ιστό της πόλης, γεγονός που δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα ασφάλειας, αφού δεν υπάρχει χώρος στάθμευσης τόσο για τους φιλάθλους της γηπεδούχου όσο και για τους φιλάθλους της φιλοξενούμενης ομάδας.

Σε περιπτώσεις επεισοδίων, τα προβλήματα πολλαπλασιάζονται όταν υπάρχει οργανωμένη μετακίνηση φιλάθλων, οι οποίοι υποστηρίζουν την φιλοξενούμενη ομάδα και διαμένουν στην περιοχή της γηπεδούχου ομάδας.

Ως ειδικότερα χαρακτηριστικά για την ασφαλή διεξαγωγή του αγώνα θεωρούνται, οι προηγούμενες σχέσεις μεταξύ των διαγωνιζόμενων ομάδων, από παλαιότερες συναντήσεις τους, ενώ η επικοινωνιακή διαχείριση των Π.Α.Ε. στο συγκεκριμένο παιχνίδι, κυρίως μέσω των μαζικών μέσων επικοινωνίας με δηλώσεις, είτε ως επίσημες ανακοινώσεις, είτε μέσω του ηλεκτρονικού ή έντυπου τύπου, συντελεί στην δημιουργία κλίματος έντασης, που διαταράσσει το πνεύμα ηρεμίας μέσα στο οποίο πρέπει να τελεσθεί μια αθλητική συνάντηση.

Όπως φαίνεται στα παρακάτω παραθέματα, τουλάχιστον πέντε συνεντευξαζόμενοι, ανέδειξαν το πρόβλημα της οργανωμένης μετακίνησης, της επιρροής των Π.Α.Ε. στη συμπεριφορά των φιλάθλων και τις επιδράσεις που ασκούν σε ένα συγκεκριμένο αθλητικό γεγονός, ενώ κοινή πεποίθηση όλων των ερωτώμενων ήταν η εξεύρεση κοινά αποδεκτής λύσης και η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μερών.

«Μεγάλα περιθώρια βελτίωσης υπάρχουν και για τις ΠΑΕ - Ομοσπονδία γιατί κατά κύριο λόγο αυτές, γνωρίζουν κάθε φορά τον αριθμό αλλά και τα ιδιαίτερα

χαρακτηριστικά όπως η ποιότητα των οργανωμένων φιλάθλων τους που μετακινούνται.....» (Επικεφαλής μέτρων Ελληνικής Αστυνομίας αθλητικής εγκατάστασης με α/α 4)

«ότι αφορά την μετακίνηση φιλάθλων δηλαδή η αστυνομία πάντα κάνει πρόταση και συνήθως είναι αρνητική, θα πρέπει να αποφασίσει το κράτος η Super league και οποιοσδήποτε άλλος φορέας εμπλέκεται αν θα γίνεται η μετακίνηση ή όχι, γιατί λένε ότι μετακινήσεις δεν γίνονται αλλά άτυπα γίνονται. Θα πρέπει να λέμε ή γίνεται ή δεν γίνεται και αν δεν γίνεται να εφαρμοσθεί στο έπακρο η νομοθεσία...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας ομάδας με α/α 4).

«Καθοριστικό ρόλο σε όλα αυτά, παίζουν και οι Π.Α.Ε. οι οποίες μπορούν επίσης να ελέγξουν τους φιλάθλους τους, γιατί τους γνωρίζουν και να μην διαθέτουν εισιτήρια σε φιλάθλους οι οποίοι είναι προβληματικά ή εξαρτημένα άτομα. Εκτιμώ ότι το πρώτο και τον τελευταίο λόγο, στην κατάσταση αυτή παίζουν οι Π.Α.Ε. οι οποίες επαναλαμβάνω αν καταργήσουν αυτούς τους στρατούς δεν θα υπάρχει κάποιο πρόβλημα...» (Επικεφαλής μέτρων Ελληνικής Αστυνομίας αθλητικής εγκατάστασης με α/α 2)

«Με βάση το νόμο απαγορεύεται η οργανωμένη μετακίνηση· στην πράξη όμως καταργείται γιατί από την στιγμή που δεν απαγορεύει το μεμονωμένο δεν απαγορεύει και τη διάθεση των εισιτηρίων, αλλά ξέρεις τι λέει η αστυνομία καλύτερα να έχω το οργανωμένο να έχω τα 5 -10 λεωφορεία να τα μαζέψω να τα ελέγξω και να τα φέρω επιχειρησιακά, το καταλαβαίνεις, είναι πιο εύκολο να τον φέρεις με το λεωφορείο. Βασικά για να κάνεις μετακινήσεις προϋποθέτει την ύπαρξη λέσχης, από την στιγμή που δεν πρόκειται κανένας να αποφασίσει να κάνει λέσχη καμία Π.Α.Ε. δεν πρόκειται να αναλάβει τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από το νόμο, δεν υπάρχει περίπτωση να εφαρμόσει τους όρους για την αναγνώριση λεσχών. Από την άλλη είχαμε μια πραγματικότητα μετακίνησης φιλάθλων και αυτό το κομμάτι είναι μια μεσοβέζικη κατάσταση. Αυτός ο οποίος τελικά αποφασίζει για την τελεσίδικη απόφαση μη διάθεσης εισιτηρίων ομαδικά είτε μεμονωμένα είναι μόνο ο Υπουργός Αθλητισμού οπότε εκεί, τι κάνουμε; Έρχεται και σου λέει με όρους σαφείς: "κύριοι απαγορεύεται ρητά και κατηγορηματικά" εάν την παραβιάσεις θα πέσει τσεκούρι και μέχρι τώρα στο 90% έχει εφαρμοστεί δηλ. εκεί που παίρνονται αποφάσεις μη μετακίνησης τηρείται...» (Υπεύθυνος Ασφάλειας Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/ 2013).

«Η κατάργηση των συνδέσμων αλλά και η ονομαστική διάθεση των εισιτηρίων στους φιλάθλους είτε της γηπεδούχου είτε της φιλοξενούμενης ομάδας θα έλυνε σε μεγάλο βαθμό τα προβλήματα αυτά...» (Επικεφαλής μέτρων Ελληνικής Αστυνομίας αθλητικής εγκατάστασης με α/α 4)

«θεωρώ ότι, είναι καλύτερη μια οργανωμένη μετακίνηση από το να είναι μεμονωμένη μετακίνηση γιατί είναι πιο διαχειρίσιμη από την αστυνομία, ελέγχεται καλύτερα, άλλο είναι να έχεις να κάνεις με μεμονωμένους που θα συγκεντρωνθούν σε ένα σημείο και θα κάνουν πυρήνα μεγάλο, και άλλο 15 ή 7 ή δεν ξέρω πόσα λεωφορεία και τα έχεις σε ένα σημείο τα ελέγχεις. Γίνεται η μετακίνηση ελεγχόμενα οπότε εκεί περιορίζεται το οτιδήποτε, ενώ στη μεμονωμένη μετακίνηση οι φίλαθλοι είναι διάσπαρτοι...» (Υπεύθυνος ασφαλείας αθλητικού σωματείου την 22/5/2013).

Τα δεδομένα από τις συνεντεύξεις ανέδειξαν ότι η οργανωμένη μετακίνηση των φιλάθλων αναδεικνύεται, ως τα κύριο αντικείμενο των συσκέψεων που γίνονται στην αθλητική εγκατάσταση από τους εμπλεκόμενους φορείς. Από την πλευρά των αθλητικών σωματείων διαπιστώθηκε παράλληλα επιφυλακτικότητα ως προς τη

λειτουργία των λεσχών, αφού μια ποινικά κολάσιμη συμπεριφορά των μελών ενός σωματείου, θα είχε κυρώσεις στο ίδιο.

4.2.4. Διάθεση εισιτηρίων σε μια αθλητική εκδήλωση

Με βάση τα αποτελέσματα της μελέτης, διαφαινονται ορισμένες ασάφειες στο θεσμικό πλαίσιο ειδικότερα, στον αριθμό έκδοσης των εισιτηρίων μιας συνάντησης, ο οποίος στα συγκεκριμένα παιχνίδια καθορίστηκε με βάση τον αναμενόμενο αριθμό φιλάθλων, την επικινδυνότητα του κάθε παιχνιδιού αλλά και το κύρος της ποδοσφαιρικής ομάδας.

Τα εισιτήρια των αθλητικών συναντήσεων εκδίδονται αριθμημένα σε φυσικά πρόσωπα, χωρίς να γνωρίζουμε το όνομα του προσώπου που χρησιμοποιεί μια θέση στην εγκατάσταση. Αυτό αποτυπώνεται στο παρακάτω παράθεμα.

« Όταν έχεις ηλεκτρονικό εισιτήριο είσαι υποχρεωμένος να έχεις όλο το γήπεδο ανοικτό, οπότε εδώ πρέπει να ζυγίσουμε μια κατάσταση μεταξύ της υποχρέωσης που έχει η ΠΑΕ να εκδώσει όλες τις θέσεις που διαθέτει στο γήπεδο και ταυτόχρονα του αναμενόμενου αριθμού. Συνήθως εμείς κινούμαστε στην μέση λύση και δίνουμε ιδιαίτερη βαρύτητα στο αναμενόμενο, στην πραγματικότητα, δηλ. ένα γήπεδο το οποίο έχει γύρω στις 7.500 θέσεις, συνήθως ο μέσος όρος των φιλάθλων, είναι γύρω στις 2500 με 3000. Καθορίζουμε με βάση τον μέσο όρο αλλά και με βάση την επικινδυνότητα του παιχνιδιού, αλλιώς θα μιλήσουμε όταν έχουμε ένα παιχνίδι υψηλού κινδύνου με μια μεγάλη ομάδα και αλλιώς θα μιλήσουμε όταν έχουμε ένα παιχνίδι μεταξύ δύο μικρών ομάδων, αυτό παίζει πάνω κάτω, είναι όμως ένα θέμα που πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε...» Υπεύθυνος Ασφάλειας Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

Με τις διατάξεις του βασικού νόμου και τις τροποποιήσεις που έχει υποστεί, σήμερα στους αγώνες των εθνικών πρωταθλημάτων και του Κυπέλλου Ελλάδος, όπου μετέχουν Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α. τα εισιτήρια εκδίδονται πάντοτε αριθμημένα και ονομαστικά με τον αριθμό του εισιτηρίου να αντιστοιχεί σε μια θέση καθημένου θεατή (άρθρο 41Γ Ν.2725/1999).

Το εκδιδόμενο ονομαστικό εισιτήριο φέρει, απαραίτητως, το ονοματεπώνυμο του φιλάθλου, ενώ στο πίσω μέρος αυτού αναγράφονται, οι υποχρεώσεις του, προκειμένου να εισέλθει στην εγκατάσταση και επισημαίνεται πάνω στο εισιτήριο ότι, ο χώρος της αθλητικής εγκατάστασης εποπτεύεται από ηλεκτρονικά μέσα παρακολούθησης και καταγραφής (κάμερες).

Η ύπαρξη ενός συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, το οποίο αποτελείται από το ηλεκτρονικό σύστημα ονομαστικού εισιτηρίου και το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας

(άρθρο 41Γ, Ν. 2725/1999), αποτελεί ένα θετικό μέτρο για την αντιμετώπιση της βίας στους αθλητικούς χώρους.

Το ηλεκτρονικό σύστημα ονομαστικού εισιτηρίου, καθιερώθηκε με σκοπό να αντιμετωπίσει πράξεις και γενικότερα αξιόποινες συμπεριφορές με αφορμή τις αθλητικές συναντήσεις, να διαφυλάξει τη δημόσια τάξη και να παρέχει προστασία και ασφάλεια στους αθλούμενους, στους αγωνιστικούς χώρους και στους θεατές, αλλά και να τους διευκολύνει στην προμήθεια των εισιτηρίων και στην πρόσβασή τους στις αθλητικές εγκαταστάσεις.

Σε περιπτώσεις υλικών ζημιών των θέσεων που κατέχουν όταν αυτές τελούνται, πριν κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη των αθλητικών συναντήσεων, υπεύθυνοι είναι, οι νόμιμοι κάτοχοι του ονομαστικού εισιτηρίου, ανεξαρτήτως εάν τη θέση κατέχει άλλος, εκτός αν αυτή έχει παραχωρηθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα.

Το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας, σε συνδυασμό με τα ηλεκτρονικά μέσα παρακολούθησης και καταγραφής (κάμερες) της αθλητικής εγκατάστασης, αποτελούν σημαντικά εργαλεία, αλληλένδετα μεταξύ τους, για την αντιμετώπιση αλλά και τη διαχείριση προβλημάτων που σχετίζονται με την ασφαλή διεξαγωγή μιας αθλητικής εκδήλωσης.

4.2.5. Αθλητικές εγκαταστάσεις

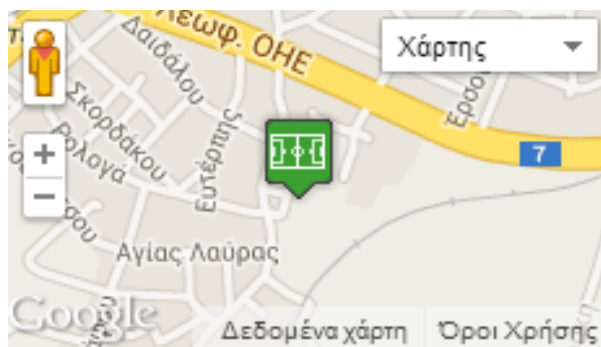
Όπως έχει αναφερθεί σε προηγούμενες παραγράφους, αθλητική εγκατάσταση, νοείται το σύνολο των κτιριακών εγκαταστάσεων και υποδομών (αγωνιστικός χώρος, κερκίδες, αποδυτήρια, βοηθητικοί χώροι, κ.λπ.), καθώς επίσης και η περιβάλλουσα περιοχή αυτών, η οποία οριοθετείται ανάλογα με την χωροταξική κατανομή της περιοχής (Υ.Α. 38404/2009).

Σύμφωνα με το Κανονισμό της UEFA (UEFA, 2010), αλλά και τον Κανονισμό Γηπέδων και Ασφαλείας και Προστασίας Αγώνων (Ε.Π.Ο.2009), οι υποδομές των αθλητικών εγκαταστάσεων επιδρούν καθοριστικά στην ασφάλεια του αθλητικού γεγονότος.

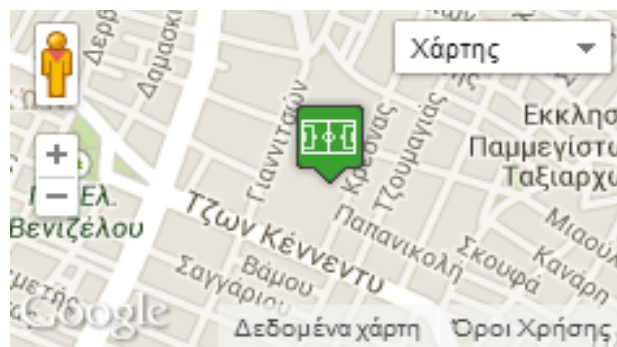
Από την παρατήρηση, στις υπό εξέταση αθλητικές συναντήσεις, οι τρεις αθλητικές εγκαταστάσεις, βρίσκονται μέσα στον οικιστικό ιστό μεγάλων πόλεων γεγονός που δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα στην διαχείριση προβλημάτων ασφαλείας στην περιβάλλουσα περιοχή αυτών (Εικόνες 1-4).

Από την παρατήρηση επίσης αναδείχθηκε ότι, οι κτιριακές υποδομές, οι αγωνιστικοί χώροι, οι κερκίδες, τα αποδυτήρια και οι λοιποί βοηθητικοί χώροι, των εγκαταστάσεων

που διεξήχθησαν οι αγώνες δεν είναι λειτουργικοί, δημιουργώντας πρόσθετα προβλήματα ασφάλειας.

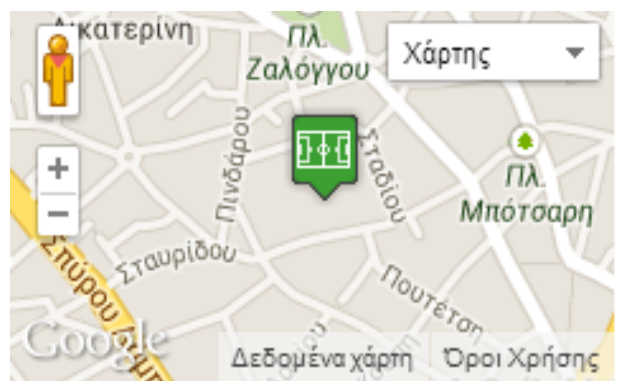
Εικόνα 1: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 1

Εικόνα 2: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 2

Εικόνα 3: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 3

Εικόνα 4: Αθλητική εγκατάσταση με α/α 4

Καταγράφηκαν προβλήματα όπως, δυσκολία πρόσβασης οχήματος του Ε.Κ.Α.Β. σε χώρους της εγκατάστασης, εύκολη ρίψη αντικειμένων από την περιβάλλουσα ζώνη μέσα στην εγκατάσταση σε ζωτικούς χώρους αυτής όπως είναι οι κερκίδες, μη λειτουργικότητα βοηθητικών χώρων.

Από την παρατήρηση αναδείχθηκε ότι, λόγω έλλειψης χώρων στάθμευσης, η κίνηση φιλάθλων προς και από την εγκατάσταση, αλλά και η έλλειψη υποδομών μέσα σε αυτή όπως π.χ. αναψυκτήρια, καταστήματα ή ψυχαγωγικά θεάματα, δημιουργεί πρόσθετους κινδύνους.

Τα δεδομένα των απαντήσεων με έναν από τους συνεντευξαζόμενους ανέδειξαν ότι, οι υποδομές των εγκαταστάσεων αποτρέπουν τους φιλάθλους να προσέλθουν νωρίτερα σε αυτές, με αποτέλεσμα ο μεγαλύτερος αριθμός αυτών να προσέρχεται την τελευταία στιγμή δημιουργώντας προβλήματα που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια τους.

«Δεν τηρείται είναι θέμα χάσιμο χρόνου. Δεν κοντρολάρεται π.χ. όταν έρχονται 2000 άτομα π.χ. εδώ στην Ελλάδα και ειδικότερα αν το δεις στα επαρχιακά γήπεδα η προσέλευση των φιλάθλων γίνεται το τελευταίο τέταρτο, δεν έχει ούτε να πάει στο μαγαζι ούτε στην καφετέρια ή να πάει στο μουσείο ή να ψωνίσει οπότε θα έλθει εκεί 2 ώρες νωρίτερα, οπότε θα μπει στην ώρα, οπότε θα έχεις ένα χρόνο σημαντικό για να τον ελέγξεις για να τον βάλεις μέσα. Εκεί στα γήπεδα που πήγες τι θα πάει να κάνει τι να δει, τι τον προκαλεί να πάει νωρίτερα μέσα, άρα σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα πρέπει να εξυπηρετήσεις όλο τον κόσμο σου και πρέπει να μπει μέσα στο γήπεδο, δεν μπορεί να εφαρμοστεί εκ των πραγμάτων και να σου πω και κάτι άλλο ...» Υπεύθυνος Ασφάλειας Διοργανώτριας Αρχής, 19/6/2013).

Η δημιουργία νέων εγκαταστάσεων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, ενώ ο εκσυγχρονισμός των υπάρχοντων αθλητικών εγκαταστάσεων θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα τόσο της πολιτείας όσο και των αθλητικών σωματείων, αφού η ασφάλεια των ποδοσφαιριστών, των διαιτητών, των παραγόντων και των θεατών, και γενικώς η πολιτισμένη ατμόσφαιρα στους ποδοσφαιρικούς αγώνες, θα συμβάλλουν σημαντικά ως προστιθέμενη αξία στο ποδοσφαιρικό προϊόν.

Συμπεράσματα

Η παρούσα μελέτη οδήγησε στα παρακάτω συμπεράσματα :

Ο ρόλος των φορέων προσδιορίζεται μη επαρκής από τον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας, ως προς τις αρμοδιότητες.

- Υπάρχει διαλειτουργικότητα και συντονισμός μεταξύ των εμπλεκόμενων, όπου απαιτείται και όλοι εντάσσονται κάτω από τις οδηγίες του συγκεκριμένου αρμόδιου κάθε φορά, για θέματα αρμοδιότητας του.
- Υπήρχε τοποθέτηση γυναίκας αστυνομικού στις εισόδους της εγκατάστασης για σωματικό έλεγχο.
- Δεν προσδιορίζεται επακριβώς ποιος εκ των συνεργαζομένων φορέων έχει την κύρια και αποκλειστική ευθύνη να αξιολογήσει επαρκώς το βαθμό επικινδυνότητας ενός ποδοσφαιρικού αγώνα.
- Δεν υπάρχει προσδιορισμός προσόντων πρόσληψης για την κάλυψη της θέσης του υπεύθυνου ασφαλείας του αθλητικού σωματείου.
- Απουσιάζει και απαιτείται διαρκής εκπαίδευση του αστυνομικού και ιδιωτικού προσωπικού που χρησιμοποιούνται για την λήψη μέτρων ασφάλειας σε αθλητικές εκδηλώσεις.
- Απουσιάζει η συνέχεια για τον συντονισμό των μέτρων ασφάλειας αφού ο υπεύθυνος της Αστυνομίας, πολλές φορές είναι διαφορετικό άτομο από αυτό που συμμετέχει στις συντονιστικές συσκέψεις.
- Η έρευνα κατέγραψε ελλιπή ασφάλεια των Κέντρων Επιχειρήσεων της Αστυνομίας, όσον αφορά τη θέση τους εντός της αθλητικής εγκατάστασης.
- Καταγράφονται σημαντικά προβλήματα τα οποία σχετίζονται με την ευκρίνεια των καμερών καταγραφής εξαιτίας της μη σωστής τοποθέτησής τους, στους κρίσιμους χώρους της εγκατάστασης.
- Στους συγκεκριμένους αγώνες απουσίαζε η ύπαρξη ενός συστήματος ηλεκτρονικού εισιτηρίου, το οποίο αποτελείται από το ηλεκτρονικό σύστημα ονομαστικού εισιτηρίου και το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτείας (άρθρο 41Γ, Ν. 2725/1999), με συνέπεια την αδυναμία προσωποποίησης των φθορών ή των παράνομων πράξεων.
- Κατά την διάρκεια ενός εκ των τεσσάρων αγώνων πραγματοποιήθηκε κίνηση φιλάθλων στην εγκατάσταση, με δύο λεωφορεία.
- Στους συγκεκριμένους αγώνες δεν πραγματοποιήθηκαν ασκήσεις ετοιμότητας, είτε επί χάρτου, είτε μετά από προηγούμενη συνεννόηση με τους εμπλεκόμενους

φορείς, με συνέπεια την αδυναμία αξιολόγησης της ετοιμότητας. Ενδεικτικά δεν έχουν διεξαχθεί κατά την εξεταζόμενη αθλητική περίοδο "sport events test".

- Φαίνεται ότι διενεργούνται κανονικά οι συντονιστικές συσκέψεις που αφορούν την ασφάλεια της αθλητικής εκδήλωσης, όμως στις συναντήσεις αυτές κυριαρχεί μόνο το θέμα των μετακινήσεων των φιλάθλων, με συνέπεια θέματα όπως αντιμετώπιση ενός σεισμού ή μιας μεγάλης πυρκαγιάς κατά την διάρκεια του αγώνα να απουσιάζουν.
- Δεν προσδιορίστηκαν θέσεις παρατηρητών σε επίκαιρα σημεία για κατόπτευση και άμεση ενημέρωση.
- Δεν εντοπίστηκε η συγκρότηση της ομάδας σύνταξης δικογραφιών.
- Οι κτιριακές υποδομές, οι αγωνιστικοί χώροι, οι κερκίδες, τα αποδυτήρια και οι λοιποί βοηθητικοί χώροι, των εγκαταστάσεων που διεξήχθησαν οι αγώνες κρίνονται ως μη λειτουργικοί και ως εκ τούτου απαιτούνται βελτιωτικές παρεμβάσεις στις προαναφερθείσες αθλητικές εγκαταστάσεις.

Προτάσεις

Προτάσεις για περαιτέρω ενίσχυση της ασφάλειας των αθλητικών εκδηλώσεων είναι:

α) η ύπαρξη ενός συγκεκριμένου κανονιστικού πλαισίου που να προσδιορίζει με επιστημονικά κριτήρια το βαθμό επικινδυνότητας ενός αθλητικού γεγονότος.

Ενδεικτικά, σύμφωνα με ιδιόχειρες σημειώσεις (Ταχματζίδης, 2013) και με βάση τις αναφορές του Νόμου, τέτοια κριτήρια είναι:

A. η βαθμολογική κρισιμότητα αγώνα,

B. οι διαμορφωθείσες συγκυρίες τη χρονική φάση αυτή,

Γ. η επικρατούσα κατάσταση και η ένταση της αντιπαλότητας των οπαδών των ομάδων,

Δ. το ιστορικό έκνομων ενεργειών σε αντίστοιχους αγώνες στο παρελθόν,

E. οι διαθέσιμες πληροφορίες και

ΣΤ. κάθε άλλο στοιχείο ή πληροφορία

με βάση τα οποία μπορεί να συνταχθεί ο παρακάτω επιστημονικός τύπος

$$2X (A) + 2X (B) + 3X (Γ) + 3X (Δ) [+ 1X (E, ΣΤ)$$

όπου: X = 1 (σύνηθες), X = 2 (αυξημένο), X = 3 (έντονο) και μιας Κλίμακας με

ελάχιστο = 10, μέσο = 20 και μέγιστο = 30, μέσω του οποίου να καθορίζονται τα μέτρα της αστυνομίας σε συνήθη – αυξημένα – έντονα.

β) ο ορισμός ενός εκπαιδευμένου Αξιωματικού της Αστυνομίας με το νόμιμο αναπληρωτή του, ως «Υπεύθυνο Ασφαλείας» σε κάθε αθλητική εγκατάσταση καθ' όλη την διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου του πρωταθλήματος, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τα ληφθέντα μέτρα ασφάλειας στους αγώνες που διενεργούνται στην εγκατάσταση αυτή, θα εκπροσωπεί την δημόσια δύναμη σε όλες συντονιστικές συσκέψεις, ακόμη και αυτή του άρθρου 41 Δ παρ.2 του Ν.2725/99.

γ) η δημιουργία βάσης δεδομένων για κάθε εγκατάσταση, που θα περιλαμβάνει όλα τα γεγονότα καθώς και ιδιαίτερες πληροφορίες και συμβάντα.

δ) η συνεχής εκπαίδευση των εμπλεκόμενων φορέων σε θέματα ασφάλειας, με την πραγματοποίηση δοκιμαστικών αγώνων (sport events test) σε πραγματικές συνθήκες και

ε) η βελτίωση των υποδομών των εγκαταστάσεων και απομάκρυνση τους από τους οικιστικούς ιστούς των αστικών περιοχών.

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια πρώτη καταγραφή, της εφαρμογής των θεσμοθετημένων μέτρων ασφάλειας που λαμβάνονται κατά την διάρκεια ενός ποδοσφαιρικού αγώνα, όπως αυτά ορίζονται στον Ενιαίο Κανονισμό Ασφαλείας.

Περαιτέρω έρευνα και με τον ίδιο σκοπό κρίνεται απαραίτητο να πραγματοποιηθεί, σε εθνικό επίπεδο κατά την διάρκεια μιας αγωνιστικής περιόδου, σε όλες τις αθλητικές εγκαταστάσεις, στο ίδιο άθλημα, αθλητικών σωματείων Α.Α.Ε. ή που διατηρούν Τ.Α.Α. Ενδιαφέρον επίσης, παρουσιάζει η ίδια έρευνα να εκπονηθεί σε άλλα αθλήματα, όπως η καλαθόσφαιριση ή η πετοσφαίριση σε σωματεία Α.Α.Ε. ή Τ.Α.Α., λόγω του ότι, οι αγώνες αυτοί τελούνται σε αθλητικές εγκαταστάσεις με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά από αυτές των ποδοσφαιρικών αγώνων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ζέρβας Ι., (1993) Ψυχολογία Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, (σελ.15).
- Frosdick Steve (2010) Policing, safety and security in public assembly facilities. International Journal of Police Science & Management: Spring 2010, Vol. 12, No. 1, pp. 81-89
- Wootton, G., Stevens T. (1995) Into the next millennium-: a human resource development strategy for the stadia and arena industry in the United Kingdom
- Harrington J.A., Research Director,1968 *Soccer Hooliganism: A Preliminary Report* Bristol: John Wright and Sons, Ltd., 35.
- Brett M. Bebbler, (2008), THE CULTURE OF FOOTBALL: VIOLENCE, RACISM AND BRITISH SOCIETY, 1968-98., A Dissertation Submitted to the Faculty of the DEPARTMENT OF HISTORY In the Graduate College University of Arizona, p.262-263
- Frosdick Steve" More Safety and Security at Sport Grounds" , Jim Chalmers , 2011, Paragon Publishing, pp. 21-25
- Babbie E., (2011) Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα ,Αθήνα ,Εκδόσεις Κριτική.
- Τσουκαλά Α., (1999), Η Αστυνόμευση των Αθλητικών Εκδηλώσεων. Η αντιμετώπιση του Χουλιγκανισμού στην Αγγλία, στην Ιταλία και στην Ολλανδία, Αθήνα-Κομοτηνή, Α. Ν. Σάκκουλας.
- Dunning E., Murphy P. & Williams J., (1989), The Roots of Football Hooliganism. A Historical and Sociological Study, London - New York, Routledge & Kegan Paul.
- Elliott D.,(1993) Football stadia disasters in the United Kingdom: learning from tragedy, Industrial @ Environmental Crisis Quarterly, Vol.7, No 3, 1993
- European Forum for Urban Security – Efus /Goal: Preventing Violence in Sport A guidebook for cities
- Taylor Rt Hon Lord Justice, (1989) 14-6-1989 Έκθεση Taylor για το Hillsborough Stadium Disaster
- Montana P. & Charnov B., (2003) «Μάνατζμεντ», Εκδόσεις Κλειδάριθμος
- UEFA Stadium Infrastructure Regulations Edition 2010
- FIFA Stadium Safety and Security Regulations 16. Slovic, P. (1993). Perceived risk, trust, and democracy. Risk Analysis, 13, 675-682
- Neirotti, L.D., & Hilliard, T. (2006). Impact of Olympic spectator safety perception and security concerns on travel decisions. Tourism Review International, 10, 269–284

- Explaining risk perception. An evaluation of the psychometric paradigm in risk perception research 2004
- Sjoberg, L. (2000). Factors in risk perception. *Risk Analysis*, 20(1), 1–11.
- Taylor & Toohey, 2007, IMPACTS OF TERRORISM-RELATED SAFETY AND SECURITY MEASURES AT A MAJOR SPORT EVENT Governing by fun: EURO 2008 and the appealing power of fan zones *Soccer & Society* Vol. 11, No. 6, November 2010, 737–747
- Francisco R. Klauser, 2011, Sport mega event security: the legacies of Euro 2008, *Geography* Vol 96 © Geography 2011 Part 3 Autumn 2011
- Department for culture, media and sport, 2008, Guide to safety at sports grounds, 5th ed.
- Sedighe Heydarinejad, Sajad Gholami, 2012, Identification of factors of aggression incidence among football spectators in Khuzestan, *Studies in Physical Culture and Tourism* Vol. 19, No. 1, 2012, 37-41.
- Tucker Lori W. & Parks Janet B., 2001, Effects of Gender and Sport Type on Intercollegiate Athletes' Perceptions of the Legitimacy, *Sociology of Sport Journal*, 2001, **18**, 403-413
- Stacey H., Lou M. & Cooper W., 2008, PLANNING AND PREPAREDNESS FOR TERRORIST-RELATED INCIDENTS, *THE SMART Journal* Spring/Summer
- BECCA LEOPKEY & MILENA M. PARENT (2009) Risk Management Issues in Large-scale Sporting Events: a Stakeholder Perspective, *European Sport Management Quarterly*, Vol. 9, No. 2, 187_208
- Sedighe Heydarinejad, Sajad Gholami, 2012, Identification of factors of aggression incidence among football spectators in Khuzestan, *Studies in Physical Culture and Tourism* Vol. 19, No. 1, 2012, 37-41.
- Κανονισμός Γηπέδων και Ασφαλείας και Προστασίας των Γηπέδων, 2009, ΕΠΟ.
- UEFA Stadium Infrastructure Regulations, Edition 2010.
- Georg Lauss and András Szigetvari, 2010 Georg Lauss and András Szigetvari, 2010, *Soccer & Society* Vol. 11, No. 6, 737–747
- Patrizia Zagnoli, The Football Fan Card: A New Management Tool for Sport Venues, Abstract: 188, University of Florence, Italy, zagnoli@unifi.it
- Ευάγγελος Χαϊνιάς, 2007, «Η βία στους ελληνικούς αθλητικούς χώρους: θεωρητικές επισημάνσεις, ερευνητικές διαπιστώσεις και τρόποι αντιμετώπισης» σελ.8
- Ταχματζίδης Ι. (2013) *Ιδιόχειρες Σημειώσεις*.

- Μάστορα Ι. Βαλοτάσιου Χ., 2007, Βία και επιθετικότητα των εφήβων στην αθλητική δραστηριότητα, Εγκέφαλος τόμος 44, τεύχος 4 Οκτ.-Δεκ. 2007.35. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, Σκοπός και δραστηριότητες
- Ελληνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία, 2011, Κωδικοποιημένο Καταστατικό
- Morgan M.R. and S.D. Hunt, 1994, The commitment – trust theory of relationship marketing, *Journal of Marketing*, 58:20– 38.
- Moorman, C., Deshpande, R. and G. Zaltman, 1993, Factors affecting trust in market research relationships, *Journal of Marketing*, 57 (January), 81-101.
- Thom D.H., Hall M.A., and L.G. Pawlson, 2004, Measuring patients' trust in physicians when assessing quality of care, *Health Aff (Millwood)*, 23:124–132.
- Παρασκευόπουλος Ι., (1993), Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας, Ιδιωτική Έκδοση F.S.O.A.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Lauss G. & Szigetvari A., (2010) EURO 2008 and the appealing power of fan zones, *Soccer & Society* Vol. 11, No. 6, November 2010, 737–747
- Jennings W.& Lodge M. (2011) Tools of Security Risk Management for the FIFA 2006 World Cup in Germany and London 2012 Olympic Games, *Government and Opposition*, Vol. 46, No. 2, pp. 192–222
- Boo S. & Huimin Gu, (2010) Risk Perception of Mega-events, *Journal of Sport & Tourism* Vol. 15, No. 2, May 2010, pp. 139–161
- Leopky B. & Parent M. (2009), *European Sport Management Quarterly*, Vol. 9, No. 2, 187_208, June 2009
- Warren Ian & Hay R. (2009) the A-League, policing and the dilemma of public order, *Soccer & Society* Vol. 10, No. 1, January 2009, 124–141
- Frosdick S. (2004) Pompey v Saints: a case study in crowd segregation
- Murphy St.,(2005), Executive development and succession planning: qualitative evidence, *International Journal of Police Science & Management*, Volume 8 Num.4
- Gottschalk P. & Sommerseth Gudmundsen Y. (2009), An empirical study of intelligence strategy, *Implementation International Journal of Police Science & Management*, Volume 12 Number 1
- Lyne Mark & Galloway A., (2012), Implementation of effective alcohol control strategies is needed at large sports and entertainment events, Australian and new Zealand, *Journal of Public Health*, 2012 vol. 36 no.
- Erwin S. & and Ketel B., (2007), Management capacity-building in the South African Police Service at station level, *International Journal of Police Science & Management*, Volume 10 Number 2
- Holgersson St., Gottschalk P. @ Dean G., (2007), Knowledge management in law enforcement: knowledge views for patrolling police officers, *International Journal of Police Science & Management*, Volume 10 Number 1
- Darren P. & Chad W., (2007), Policing in the 'Communal Spaces' of Major Event Venues, *Police Practice and Research*, Vol. 8, No. 5, pp. 401–414
- Frosdick St., (2009), Superleague Formula 2008: a case study in managing safety and security risks in soccer-themed motor racing, *International Journal of Police Science & Management*, Volume 12 Number 3

- Rosander M. & Guva G., (2012), Keeping the Peace—Police Behaviour at a Mass Event
Journal of Investigative Psychology and Offender Profiling J. Investtig. Psych.
Offender Profil. 9: 52–68
- Sun Ivan Y. & Chu Doris C., (2007), A comparison of occupational attitudes between
Taiwanese and American police officers, International Journal of Police Science &
Management, Volume 12 Number 3
- Subošić D., Vučković G. & Kekić Dalibor, (2011), Violence at sporting in the Republic of
Serbia, Serbian Journal of sport Sience, 5(4) 147-154

Ιστοσελίδες

- http://en.wikipedia.org/wiki/Hillsborough_disaster#Police_control
- http://www.fifa.com/mm/document/tournament/competition/51/53/98/safetyregulations_e.pdf
- <http://fsoa.org.uk/>
- <http://www.uefa.com/>
- http://www.epo.gr/Home.aspx?a_id=256
- <http://www.superleaguegreece.net/>
- <http://www.sportsnet.gr/>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.

Συνοδευτική επιστολή, Ερωτηματολόγιο, Πίνακας Επιχειρησιακού Σχεδιασμού.

Η συνοδευτική επιστολή και οι ερωτήσεις που δόθηκαν προς εμπλεκόμενους φορείς ως και σχετικός Πίνακας που αφορά τον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό σε μια εγκατάσταση.

**Πρόληψη Φαινομένων Βίας, Σχεδιασμός & Υλοποίηση Μέτρων Αντιμετώπισης
της Βίας στους Αθλητικούς Χώρους
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ**

1. Κατά τη γνώμη σας είναι ξεκάθαρες σήμερα οι **υποχρεώσεις** των αρχών που εμπλέκονται στην **πρόληψη και οργάνωση**(σχεδιασμό μέτρων & υλοποίηση μέτρων ασφαλείας) των αθλητικών συναντήσεων;
 - Δ.Ε.Α.Β.
 - Αθλητικών σωματείων, ΠΑΕ, Ενώσεων, ομοσπονδίας,
 - Δικαιοσύνης, Αστυνομικών αρχών, Πυροσβεστικής, Ε.ΚΑ.Β. & Ι.Ε.Π.Υ.Α.
 - Αθλητικών εγκαταστάσεων
2. Σε σχέση με ποιό συνεργαζόμενο φορέα και τις υποχρεώσεις του εντοπίζετε περιθώρια βελτίωσης; (τόσο στην πρόληψη, όσο και στην φάση σχεδιασμού και υλοποίησης των μέτρων);
 - a. Ποιές προσθήκες απαιτούνται ώστε να βελτιωθεί ο ρόλος και η συμβολή του κάθε φορέα στην (α) **πρόληψη** των φαινομένων βίας στους αθλητικούς αγώνες, (β) στο **σχεδιασμό των μέτρων αντιμετώπισης** της βίας και (γ) στην **υλοποίηση των μέτρων** κατά την διάρκεια των αγώνων;
3. **Ποιά από τα κριτήρια του άρθρου 13, παρ 3 (βαθμός επικινδυνότητας αθλ. εκδηλώσεων)** του Ενιαίου Κανονισμού εφαρμόζετε ώστε να προσδιορίζετε τον **εκάστοτε βαθμό επικινδυνότητας** μιας αθλητικής εκδήλωσης;
 - a. **Ποιές πηγές πληροφόρησης** χρησιμοποιείτε για την διαβάθμιση της επικινδυνότητας;
 - b. Πως **λαμβάνεται η σχετική απόφαση** (πχ κατά πλειοψηφία)´
 - c. **Πως αποτυπώνεται;** (με κλίμακα; άλλη μέθοδο;)
 - d. Κατά πόσο θεωρείτε ότι η παρούσα διαδικασία προσδιορισμού της επικινδυνότητας οδηγεί στην **ακριβή πρόβλεψη αυτής** ώστε να σχεδιάζονται τα κατάλληλα μέτρα; Έχει εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας αυτής;
 - e. Από την εμπειρία σας τι θεωρείτε ότι **πρέπει να αλλάξει** ώστε στο μέλλον να οδηγούμαστε σε πιο ακριβείς διαγνώσεις επικινδυνότητας;
4. Ο χαρακτηρισμός επικινδυνότητας κατά πόσον **αποτυπώνεται στις δεσμευτικές υποχρεώσεις των επιμέρους φορέων;** (α) αθλητικά σωματεία, (β) ενώσεις, διοργανώτρια αρχή, (γ) ΠΑΕ, (δ) αστυνομική αρχή, (ε) αθλητική εγκατάσταση.
 - a. Ποιά προβλήματα εντοπίζετε **στο στάδιο του σχεδιασμού** των μέτρων τάξης των αγώνων/ ανά βαθμό επικινδυνότητας;
 - b. Ποιά προβλήματα εντοπίζετε **στο στάδιο της εφαρμογής** των προσυμφωνημένων μέτρων τάξης των αγώνων/ ανά βαθμό επικινδυνότητας
 - c. Ποιές **αλλαγές/τροποποιήσεις** κρίνετε, από την εμπειρίας σας, θα βοηθούσαν περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των μέτρων τόσο κατά το σχεδιασμό όσο και κατά την υλοποίηση;
 - d. Πως αξιοποιείτε τις διαπιστώσεις των παρατηρητών ασφαλείας προς την κατεύθυνση αυτή;
 - e. Ποιες είναι οι διαβαθμίσεις του χαρακτηρισμού επικινδυνότητας μιας αθλητικής εκδήλωσης και ποια η σχέση αυτών με τη διαβάθμιση των λαμβανομένων αστυνομικών μέτρων;
5. Ο **Ενιαίος Κανονισμός Ασφαλείας Αθλητικών Εκδηλώσεων** σε ποιές περιπτώσεις αγώνων εφαρμόζεται;
 - a. Με βάση την εμπειρία σας, πόσο λειτουργικός/εφαρμόσιμος είναι;
 - b. Πως μπορεί να βελτιωθεί περαιτέρω; (τυχόν προσθήκες)
6. Παρακαλούμε καταθέστε μας οποιαδήποτε άλλη παρατήρηση ή πρόταση κρίνετε σημαντική για την περαιτέρω βελτίωση των μέτρων πρόληψης και αντιμετώπισης (σχεδιασμό, υλοποίηση μέτρων) των φαινομένων βίας στους αγωνιστικούς χώρους.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

ΦΑΣΗ Α				
	Κατά την πρώτη φάση του σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Σχεδίου ρυθμίζονται θέματα, όπως;	Κατά τη διεξαγωγή της πραγματοποιηθείσας Αθλητικής Εκδήλωσης έγινε....		
		Ναι	Όχι	Τρόπος αντιμετώπισης
Σχεδιασμός & Οργάνωση	Διάθεση εισιτηρίων στο φιλοξενούμενο σωματείο;			
	Χρονική μετάθεση του αγώνα;			
	Καθορισμός του βαθμού επικινδυνότητας με τη συμβολή της Αστυνομίας ή της Λιμενικής Αρχής σε συνεργασία με τη ΔΕΑΒ;			
	Σύγκλιση σύσκεψης φορέων-έκδοσης απόφασης για την αθλη εκδήλωση;			
	Συλλογή πληροφοριών –τρόποι αξιοποίησης;			
ΦΑΣΗ Β				
	Κατά την δεύτερη φάση της υλοποίησης - εφαρμογής του Επιχειρησιακού Σχεδίου ρυθμίζονται θέματα, όπως ;	Κατά τη διεξαγωγή της πραγματοποιηθείσας Αθλητικής Εκδήλωσης έγινε....		
		Ναι	Όχι	Τρόπος αντιμετώπισης
Εφαρμογή & Υλοποίηση	Προσδιορισμός των κινδύνων ;			
	Ανάλυση κινδύνων;			
Ανάλυση τρωτότητας	Εντοπισμός σημείων με αδυναμίες;			
	Εντοπισμός κινδύνων και σενάρια εκδήλωσης;			
	Προτάσεις αντίδρασης;			
Ανάλυση Τρωτότητας Διαθεσιμότητα	Τοπογραφικά, γεωγραφικά ή οικονομοτεχνικά της εγκατάστασης;			
	Περιγραφή της εγκατάστασης;			
	Σχέδια κατασκευής-αρχιτεκτονικά, μηχανολογικά, ηλεκτρολογικά, κ.α.;			
	Προσδιορισμός ζωνών της εγκατάστασης- αναγνώριση κινδύνων;			
	Προσδιορισμός επιμέρους ζωνών της εγκατάστασης-αναγνώριση κινδύνων;			
	Προσδιορισμός κρίσιμων σημείων ανά ζώνη;			
Στρατηγική Πρόληψης	Πρόγραμμα πληροφοριών-απειλών;			
	Αξιοποίηση πληροφοριών;			
Στρατηγική Ανταπόκρισης	Ανάπτυξη αστυνομικού προσωπικού σε θέσης κλειδιά;			
	Διάθεση κατάλληλου εξοπλισμού;			
	Συντονισμός με βάση το σύστημα διαχείρισης συμβάντων;			
Στρατηγική Διαχείρισης Επιπτώσεων	Πως επιτελείται η διαχείριση;			
Επιχειρησιακή Ανταπόκριση		Κατά τη διεξαγωγή της πραγματοποιηθείσας Αθλητικής Εκδήλωσης		
		Ναι	Όχι	Τρόπος αντιμετώπισης
	Είναι ασφαλής και προστατευόμενη η εγκατάσταση;			
	Υπάρχουν ασφαλείς διαδρομές αποστολών;			
	Υπάρχει επιτήρηση της κυκλοφορίας στους οδικούς άξονες-περιβάλλον χώρος;			
	Ελέγχονται όλοι όσοι εισέρχονται στην εγκατάσταση;			
	Υπάρχουν αυξημένα μέτρα στις ευαίσθητες περιοχές;			

	Υπάρχει ετοιμότητα για την διαχείριση των φιλάθλων;			
	Υπάρχει συνεργασία με τους υπεύθυνους ασφάλειας των αγώνων;			
	Υπάρχει ομάδα συντονισμού της ασφάλειας του εν λόγω αγώνα;			
Πλαίσιο λειτουργίας των επιχειρήσεων ασφαλείας				
	Υπάρχει λεπτομερές επιχειρησιακό χρονοδιάγραμμα; (άρθρο 14.4.1)			
Επιχειρησιακές ενέργειες;	Ενδεδειγμένη έρευνα των χώρων και «κλείδωμα»;			
	Εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου;			
	Ανάπτυξη των προσωπικού και του τεχνολογικού εξοπλισμού;			
	Κλιμακούμενη λήξη των επιχειρήσεων ασφαλείας;			
Επιμέρους Επιχειρησιακά Σχέδια Ασφαλείας Ειδικών Δράσεων				
	Υπάρχει σχέδιο προστασίας;			
	Υπάρχει σχέδιο διαχείρισης κυκλοφορίας;			
	Υπάρχει σχέδιο διαχείρισης οργανωμένων φιλάθλων;			
	Υπάρχει σχέδιο Αθλητικής εγκατάστασης;			
Ειδικές Δράσεις				
	Προβλέπεται δράση διαχείρισης πληροφοριών ποδοσφαίρου;			
	Προβλέπεται δράση επικοινωνιακής πολιτικής ασφαλείας;			
	Προβλέπεται δράση διαχείρισης πλήθους/εκκένωσης/μελέτη πυρασφάλειας;			
	Προβλέπεται δράση έκτακτων αναγκών ασφαλείας;			
Δυνάμεις Ασφαλείας				
	Οι διαθέσιμες αστυνομικές δυνάμεις επαρκούν για την υλοποίηση των επιχειρησιακών σχεδίων του εν λόγω αγώνα;			
	Το ιδιωτικό προσωπικό ασφαλείας επαρκεί για την υλοποίηση των επιχειρησιακών σχεδίων;			
	Διατίθενται άλλοι φορείς ασφαλείας;			
ΦΑΣΗ Γ				
	Προβλέπεται κατά την φάση της αποτίμησης αξιολόγησης το Επιχειρησιακό Σχέδιο να ρυθμίζει θέματα, όπως :	Κατά τη διεξαγωγή της πραγματοποιηθείσας Αθλητικής Εκδήλωσης		
		Ναι	Όχι	Τρόπος αντιμετώπισης
Αξιολόγηση Αποτίμηση				
	Πραγματοποιήθηκαν ασκήσεις ετοιμότητας;			
	Έγιναν test events;			
	Έγινε αποτίμηση πραγματοποιούμενων αθλητικών εκδηλώσεων;			
Αξιολόγηση	Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός και οι διαδικασίες;			
	Η αξιοπιστία, επάρκεια, ικανότητα του προσωπικού και των μέσων;			
	Η διυπηρεσιακή συνεργασία, ο συντονισμός και συνεργασία;			
	Η επιτυχία των επί μέρους δράσεων-τυχόν βελτιώσεων;			
	Τυχόν λάθη ή παραλείψεις;			